

# MARCALI TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

## III. kötet: INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Projekt azonosító: DDOP-6.2.1/K-13-2014-0002

„Dél-Dunántúli Operatív Program - Fenntartható településfejlesztés  
a kis- és középvárosokban – Integrált Településfejlesztési  
Stratégiákkidolgozása”

Egyeztetési anyag  
(kiegészített)  
2015.06.

Készítette:  
Terra Stúdió Kft.  
1134 Budapest, Szomolnok u. 14.



MAGYARORSZÁG  
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

2020

Európai Unió  
Európai Regionális  
Fejlesztési Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE



## Marcali Integrált Településfejlesztési Stratégiája

### Készítették:



TERRA STÚDIÓ KFT.

#### Készítették:

#### Generáltervező:

**Dulicz László**, Terra Stúdió Kft.  
**dr. Kukely György**, Terra Stúdió Kft.  
**Rác Andrea**, Terra Stúdió Kft.

#### Közlekedés:

**Könczey Gábor**, Pro Urbe Kft.  
**Mezőfi Szilvia**, Pro Urbe Kft.

#### Településtervezés:

**Cs. Kelemen Ágnes**, Archi-Profil Bt.

#### Tájrendezés, környezetvédelem:

**Vincze Attila**, Pagony Kft.

#### Közművek:

**Hanczár Zsoltné**, KÉSZ Kft.  
**Csima-Takács Judit**, KÉSZ Kft.

#### Társadalom:

**Szabó Mariann**, Terra Stúdió Kft.  
**Borbély Marcell**, Terra Stúdió Kft.

#### Gazdaság:

**Hohl Zsófia**, Terra Stúdió Kft.

#### Szociológia:

**Csizmady Adrienne**

## Tartalomjegyzék

<b>1</b>	<b>BEVEZETÉS</b> .....	<b>7</b>
<b>2</b>	<b>A HELYZETELEMZÉS FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI</b> .....	<b>9</b>
2.1	Városi szintű helyzetelemzés összefoglalása .....	10
2.1.1	Településszerkezet .....	10
2.1.2	Társadalom .....	10
2.1.3	Gazdaság.....	11
2.1.4	Tájhasználat .....	11
2.1.5	Zöldfelületek.....	11
2.1.6	Épített környezet .....	12
2.1.7	Közlekedés .....	12
2.1.8	Közműellátás .....	12
2.1.9	Környezeti állapot.....	13
2.2	Városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása .....	15
2.2.1	Marcali városrészek.....	15
2.2.2	Városrészek vizsgálata .....	16
<b>3</b>	<b>KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI</b> .....	<b>19</b>
3.1	Marcali jövőképe .....	20
3.1.1	Marcali jövőképe .....	20
3.1.2	A település jövőbeni térségi szerepe, pozíció a településhierarchiában .....	20
3.1.3	A település arculata .....	20
3.1.4	A népesség alakulása, demográfiai jellemzői .....	21
3.1.5	A települési élet minősége .....	21
3.1.6	A környezet, a környezeti fenntarthatóság, a környezeti magatartás állapota .....	21
3.1.7	A település gazdasága és pénzügyi helyzete .....	21
3.1.8	A társadalmi folyamatok kezelése, közösségi magatartás, társadalmi kohézió.....	22
3.1.9	Átfogó célok.....	23
3.2	A stratégiai fejlesztési célok meghatározása .....	26
3.2.1	Tematikus célok.....	27
3.2.2	Területi célok .....	38
3.2.2.1	Városközpont.....	39
3.2.2.2	Turisztikai fejlesztési területek .....	40
3.2.2.3	Gazdasági területek .....	42
3.2.2.4	Lakóterületek.....	45

3.3	A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása.....	51
<b>4</b>	<b>A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK.....</b>	<b>52</b>
4.1	A stratégiai célok és projektek összefüggései .....	53
4.2	Kulcsprojektek .....	55
4.2.1	K1 - MIP Logisztikai központ fejlesztése .....	55
4.2.2	K2 - Városközpont rehabilitáció folytatása.....	55
4.2.3	K3 - Gazdaságfejlesztési tevékenység .....	55
4.2.4	K4 - Mezőgazdaság és élelmiszeripar infrastrukturális fejlesztése .....	56
4.3	Hálózatos projektek.....	57
4.3.1	A települési önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelés és a megújuló energia felhasználás, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása (H1) .....	57
4.3.2	Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (H2) .....	58
4.3.3	Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (H3) .....	58
4.4	Akcióterületi projektek.....	59
4.4.1	Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával .....	59
1.	MIP Logisztikai központ fejlesztése .....	59
2.	Városközpont rehabilitációjának folytatása .....	59
3.	Szociális városrehabilitáció.....	59
4.	Gombavölgy turisztikai akcióterület.....	59
4.4.2	Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása.....	61
4.4.2.1	AT1 = K1 -MIP Logisztikai központ fejlesztése.....	62
4.4.2.2	AT2 = K2 - Városközpont akcióterület – Városközpont rehabilitációjának folytatása .. .....	63
4.4.2.3	AT3 - Szociális városrehabilitáció - szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területrészek fizikai megújítása és társadalmi integrálása.....	66
4.4.2.4	AT4 - Gombavölgy Turisztikai akcióterület.....	70
4.5	Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős f ejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz .....	72
4.5.1	A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése (E-B).....	72
4.5.2	Vadásztársaságok egységes marketing stratégiája (E-S1) .....	72
4.5.3	Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók (E-S2) .....	72
4.5.4	Helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával (E-S3).....	73

4.5.5	A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok (E-S4)	73
4.6	A fejlesztések ütemezése	74
4.7	A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve	75
4.8	A város vonzáskörzetére kihatással lévő fejlesztési elképzelések (projektjavaslatok)	79
<b>5</b>	<b>ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM</b>	<b>81</b>
5.1	Bevezetés	82
5.2	A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása	83
5.3	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	85
5.4	A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések	86
5.5	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	87
<b>6</b>	<b>A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI</b>	<b>89</b>
6.1	Külső összefüggések	90
6.1.1	A stratégia és a rendezési tervek összhangja	91
6.1.2	A stratégia és a fejlesztési tervek összhangja	92
6.1.2.1	A stratégia illeszkedése az Európai unió fejlesztéspolitikájához (Európa 2020)	92
6.1.2.2	A stratégia illeszkedése az OFTK-hoz	94
6.1.2.3	A stratégia illeszkedése a Balaton kiemelt térség Fejlesztési Koncepciójához	96
6.1.2.4	A stratégia illeszkedése Somogy megye Területfejlesztési Programjához	97
6.1.2.5	A stratégia illeszkedése a településfejlesztési koncepcióhoz	98
6.1.3	A stratégia illeszkedése a társadalmat érintő ágazati tervekhez	100
6.1.4	A stratégia illeszkedése a gazdaságot érintő ágazati tervekhez	101
6.1.5	A stratégia illeszkedése a környezetvédelmet érintő ágazati tervekhez	102
6.2	Belső összefüggések	104
6.2.1	A célok logikai összefüggései	104
6.2.2	A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák	105
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága, a célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	107
<b>7</b>	<b>A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI</b>	<b>109</b>
<b>8</b>	<b>A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE</b>	<b>112</b>
8.1	A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek	113
8.1.1	Fenntartható Energia Akcióprogram (SEAP)	113
8.1.2	Fenntartható városi mobilitási terv (SUMP)	114

8.1.3	„Kerékpárosbarát Marcali” brand .....	114
8.1.4	A város közterületeinek közösségi használata és a helyi identitástudat növelése – a boldog város .....	114
8.1.5	Szabályozási tevékenységek, eszközök.....	115
8.2	Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása .....	116
8.3	Partnerség biztosítása az ITS tervezése és megvalósítása során .....	117
8.4	Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok.....	118
8.5	Monitoring rendszer kialakítása .....	119
8.5.1	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása .....	119
8.5.1.1	Módszertan .....	119
8.5.1.2	A monitoring tevékenység szervezeti háttere és folyamata .....	119
8.5.2	Indikátorok meghatározása.....	120
8.5.2.1	Az indikátorokkal szemben támasztott követelmények .....	120
8.5.2.2	A stratégia indikátorai .....	122



Marcali középtávú fejlődési pályájának meghatározásához szükséges a 2009-ben elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégia felülvizsgálata, aktualizálása.

Marcali Integrált Településfejlesztési Stratégiája a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet alapján, annak 2. mellékletében meghatározott tartalom szerint került kidolgozásra.

Az épített környezet alakításáról és védelméről 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A. § (2) bekezdése szerint az Integrált Településfejlesztési Stratégia a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését.

A 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet 30. § (4) bekezdésének megfelelően Marcali Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a 84/2015. (IV. 16.) sz. határozatával döntött arról, hogy a megalapozó vizsgálat megfelel a tervezés alapjának. E határozatban a Képviselő-testület döntött a koncepció kiválasztott fejlesztési irányáról is.

A 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet 3. § (5) szerint a stratégia a koncepcióval összhangban, a településszerkezeti terv figyelembevételével kerül kidolgozásra. 6. § (1) A középtávra szóló stratégiát az önkormányzat a megállapításról szóló döntés mellékleteként fogadja el.

A városvezetés a koncepcionális és stratégiai munka módszerének meghatározásakor partnerségi tervet fogadott el, amely mentén került sor a fejlesztésben érdekelt szereplők tervezési folyamatban történő részvételére, bevonására, illetve a szakmai munka és döntés-előkészítés hivatalon belüli koordinációjának megvalósítására. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Marcali Város Önkormányzata 19/2015.(I. 22.) sz. képviselő-testületi határozata<sup>1</sup> alapján történik.

A munka alapvető célkitűzése, hogy Marcali megfelelően pozicionálja magát hazai és nemzetközi szinten, beazonosítsa azokat az egyéni és egyedi tényezőket, amelyeket fejlesztve versenyképes maradhat, versenyelőnyökhöz juthat. Az Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Koncepcióban (OFTK) meghatározásra kerültek a legfontosabb célkitűzések, kimondva, hogy a városok és térségeik az ország gazdasági növekedésében és területi fejlődésében meghatározó szerepet játszanak. Az OFTK-hoz illeszkedve elkészült a Somogy megyei Területfejlesztési Koncepció és Program, amelyek keretet adnak a településfejlesztési elképzeléseknek. Ezekhez illeszkedve készült el Marcali Integrált Településfejlesztési Stratégiája.

---

<sup>1</sup> Marcali Város Településfejlesztéssel és Településrendezéssel Összefüggő Partnerségi Egyeztetési Szabályzata



## 2 A HELYZETELEMZÉS FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI

A megalapozó vizsgálat a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet mellékletében meghatározott tartalom szerint készült, így helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészt tartalmaz. A vizsgálat a város térségére is kitékint.

A helyzetfeltárás, a helyzetelemzés és helyzetértékelés eredményeként a koncepció és stratégia elkészítéséhez kulcsfontosságú területek legfontosabb tendenciái kerültek bemutatásra, szakterületenként áttekintve a város és térsége esetében a jelenlegi helyzetképet, kiemelve az erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket és veszélyeket, a fejlesztési szükségleteket és a konfliktusterületeket.

## **2.1 VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA**

Marcali és térségének egyik meghatározó jelentőségűnek tekinthető sajátossága, hogy része a Balaton fejlesztési régióknak, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetnek.

Marcali a Balatoni agglomeráció háttér települése, a 37 településből álló Marcali járás központja.

### **2.1.1 Településszerkezet**

A településszerkezet jellemzője, hogy a város központi belterületén kívül Boronka, Bize és Horvátkút községek, valamint Gyóta külterületi lakott hely Marcali közigazgatási területéhez tartoznak, önálló belterülettel rendelkeznek, amelyek szigetszerűen helyezkednek el. E területek továbbra is őrzik önálló községként kialakított szerkezetüket.

A település központja a Hősök tere és attól északra húzódóan a Rákóczi út mentén alakult ki. A település szerkezetében meghatározó a várost észak-déli irányban átszelő 68-as számú közút, a település központjából nyugati irányba leágazó 6805-ös (galamboki összekötő) és a keleti irányba vezető 6704. számú (öreglaki összekötő) út. A város keleti részén halad át észak-déli irányban a Balatonszentgyörgy – Somogyszob vasúti szárnyvonal.

Marcali hatalmas külterületekkel rendelkezik. Külterületeit a szőlőhegy, a mezőgazdasági területei és a nagy kiterjedésű erdők alkotják. A szőlőhegy a belterülettől Ny-ra, valamint a Bize és Horvátkút melletti zártkertek. E területek értéke, hogy a lakosság ellátását szolgálja, a szabadidő hasznos eltöltésének biztosít tere. Sajátos hangulatával növeli a környezet szépségét.

### **2.1.2 Társadalom**

Marcaliban biztosítottak a szociális alapszolgáltatások, szakosított ellátások (Idősek Otthona és Gondozóháza) valamint a gyermekjóléti, egészségügyi alapellátások és étkeztetés is. A Marcali Kistérségi Többcélú Társulás által fenntartott Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ (SZESZK) személyes gondoskodást nyújtó felnőtt- és gyermekvédelmi, valamint egyes egészségügyi alapfeladatokat ellátó integrált szociális és egészségügyi intézmény. A SZESZK üzemeltetésében működik bölcsőde, amely járási szinten biztosítja az ellátást. Marcaliban a közoktatási intézményekben nincs szegregáció. Az óvodákban, iskolákban az integráció, a segítségnyújtás határozza meg a pedagógiai munkát. Különböző médiában megjelent hírek alapján a városban kihívás mind a droghasználattal és terjesztéssel szembeni megküzdés. A sajátos nevelésű igényű gyermekek oktatása mindegyik intézményben integráltan történik.

Marcali lakosságához viszonyítva színes rendezvénypalettával, épített környezeti örökséggel és aktív civil élettel rendelkezik. A város művelődési és kulturális programjainak központjai a

Művelődési Központ, a Berzsényi Dániel Városi Könyvtár, a Marcali Városi Fürdő és Szabadidőközpont, valamint a Sportcsarnok. Ez utóbbi intézmények adnak helyet, hogy Marcaliban színes lehessen a sporttevékenységek palettája. A város kiváló adottságokkal rendelkezik. A civil sportélet rendkívül sokrétű. A Marcali Városi Fürdő és Szabadidő Központ a város fő sportturisztikai attrakciója. A civil szervezetek rendszeresen tartanak nyílt napokat, összejöveteleket a városban. A civil szervezetek jelentős és aktív szerepet töltenek be a helyiek életében, tevékenységük minden korosztályt megcéloz. A város erősebb és lazább külföldi testvérvárosi és partneri kapcsolatokkal rendelkezik.

### **2.1.3 Gazdaság**

Marcali város gazdasági hátterének értékelésekor és elemzésekor a legfontosabb a kedvező közlekedéscsoporthelyi helyzet (autópálya menti fekvés, nemzetközi vasútvonal, Balaton-part, mint az ország legfontosabb turisztikai desztinációjának közelsége), mely számos gazdasági lehetőség kihasználásának teremt alapot. Marcali gazdaságát élénkülés jellemzi, amely biztató az elkövetkező tervezési időszakokra vonatkozóan is. Az ipari szektor bővül, új vállalkozások telepednek meg, a közintézmények és a városkép fejlesztése folyamatos, a turisztikai kínálat szintén bővül, bár az idegenforgalmi lehetőségek kiaknázása még nem megfelelő, a turisták helyben tartása, az ehhez kapcsolódó háttér szolgáltatások fejlesztése a legfontosabb jövőbeli feladatok közé tartozik. A város kiemelt figyelmet fordít a gazdaság- és intézményfejlesztés terén is megvalósuló energetikai beruházásokra, a fenntarthatóság (pl. napenergia) jegyében működő vállalkozások megtelepedésére. Fontos az önkormányzat bérlakás állományának a helyi igényekhez igazított bővítése.

### **2.1.4 Tájhasználat**

A település közigazgatási területén lévő tájhasználatra nagyfokú mozaikosság a jellemző, amely nagy értéket képvisel, mind tájképileg, mind pedig a lehetséges élőhelyek potenciálisan nagy száma miatt. Az értékes tájképet azonban az újabb beépítések kedvezőtlenül is befolyásolhatják. A kedvező tájképi megjelenés érdekében ügyelni kell az újonnan épített építmények megfelelő tájba illesztésére is.

A település közigazgatási területén épült a Marcali víztározó, amely fő feladata, hogy egyfajta puffert képezve tisztítsa a Balatonba érkező vízfolyásokat, valamint a Marcaliból érkező tisztított szennyvizet befogadja. A tó kulcsfontosságú a környék, valamint a Balaton számára is.

### **2.1.5 Zöldfelületek**

Marcali zöldfelületek tekintetében jó adottságokkal rendelkezik és az eddigi fejlődés mellett jelentős további fejlődési lehetőségekkel bír. A település központjában több park is található, amelyek jelenlegi állapotukban is nagy értéket képviselnek. Azonban, ezeket a zöldterületeket a belvárosban – és később a külváros, majd a külterületek felé haladva egy folyamatos rendszerre szükséges fűzni, hogy ez által egy egységesen működő minden igény kielégíteni tudó zöldfelületi rendszer jöhessen létre. Az így létrejövő zöldfelületi hálózat a külső területektől a belváros központjáig tudja vezetni a látogatókat, illetve a pihenni vágyókat, ezáltal egy egyedülálló helyé varázsolva a települést.

A település zöldfelületi rendszerének részét képezi a szőlőhegy is, amely a maga jellegzetes mozaikosságával nagy tájképi értéket képvisel. A település számára közép- és hosszútávon is szükséges ennek a különleges adottságnak a további megőrzése. Ezek mellett a keleti külterületeken található Natura 2000, illetve a Boronka-melléki tájvédelmi körzethez tartozó területek szintén nagy értéket képviselnek települési zöldfelület szempontjából is.

Lehetőség szerint össze kell kötni a keleti és nyugati nagy növényborítású területeit a belvároson át, így egy különleges helyi arculat tud létrejönni.

### **2.1.6 Épített környezet**

Marcali a „fenntartható fejlődés városa” kell, hogy legyen.

Az épített környezet vonatkozásában a legfontosabb feladat a szegregált területek felszámolása, a Gombai városrész hasznosítása, a városközpont rehabilitációjának folytatása. Nem új épületeket kell építeni, hanem fontosabb a meglévő épületek felújítása, korszerűsítése, az eddig még fel nem újított épületek rekonstrukciója, fűtési rendszer korszerűsítése, környezetvédelmi szempontok és költséghatékonyabb megoldások előtérbe helyezése.

A városi strand és gyógyszálló idegenforgalmi szempontból kiemelkedő elem, a gyógyszálló befejezése is fontos feladat.

Az időskorú ellátás javításához szükséges lenne egy jó színvonalú idősek otthonának a létrehozása.

### **2.1.7 Közlekedés**

Marcali a járási terület közepén helyezkedik el és jó közúti kapcsolatokkal rendelkezik mind a négy égtáj felé. A települést négy részre osztja fel a 68 sz. II. rendű főút, a 6805 sz. és 6704 sz. összekötő utak, amik megteremtik jó kapcsolatot a többi járási településsel. A 68 sz. út újonnan átadott elkerülőjével a kapcsolat változatlan marad, de tehermentesítődik a város központja az átmenő forgalomtól.

A közösségi közlekedést Marcali településen csak az autóbuzsos közlekedés jelenti, mivel 2009-ben megszűnt a személyszállítás vasúton. A település lakói nem is tartanak igényt a vasútra, pedig a fenntartható fejlődés szempontjából jó megoldást nyújtana a vasút mint közlekedési eszköz. A teherforgalom viszont tovább folytatódik vasúton. Az autóbuzs szolgáltatás színvonala nem megfelelő, mivel sok járási települést csak átszállással lehet megközelíteni. Romlott a helyzet 2011 óta a település helyi közlekedése terén, mivel a helyi autóbuzs járatok megszűntették. Gazdaságtalan volt az üzemeltetés, mert a lakosok az ingyenes TESCO járatokat használják a mai napig tömegközlekedésnek.

A településen ingyenes a parkolás, bár parkolási problémák vannak, amire sürgősen megoldást kell találni. Emellett a fenntartható fejlődés érdekében kerékpáros hálózat kiépítése is szükséges lenne, ami átmehetne az egész településen.

### **2.1.8 Közműellátás**

A településen élők életkörülményeit, a település környezeti állapotát a közmű-infrastruktúra kiépítettsége alapvetően befolyásolja. Szinte teljes ellátottsággal rendelkezésre áll a kiépített hálózati rendszerén keresztül a villamosenergia ellátás és a vezetékes ivóvíz ellátás. A közcsatornás szennyvízelvezetés a lakásállomány 85,5 %-ában biztosított. A vezetékes földgázellátás a lakásállomány 85,2 %-ában áll rendelkezésre korszerű, környezetbarát termikus energiaellátásra, de az automatikus hőellátás komfortját csak a lakásállomány 76,9 %-ában veszik igénybe.

A település közműellátottságának kedvező voltát az is jelzi, hogy vízellátását a jelentős kapacitással rendelkező Balaton parti regionális vízhálózatról vételezi. A településen gyógyvízzé minősített termálkút üzemel, amely a gyógy turizmus feltételeinek alapját biztosítja. A szennyvízkezelés vonatkozásában is saját, de regionális szerepet betöltő szennyvíztisztító telepet üzemeltet. A csapadékvizeinek befogadására a város keleti oldalán elhelyezkedő Marcali víztározó áll rendelkezésre, amelybe a mélyvonalakon haladó vízfolyások szállítják az összegyűjtött csapadékvizeket.

### 2.1.9 Környezeti állapot

A környezeti állapot alakításában, a levegő tisztaságának javításában is fontos szerepet tölt be a közműellátottság mértéke. A nagyon kedvező termikus energiaellátást szolgáló vezetékes gázellátottság mutatja, hogy a település régebbi beépítésű területén is a levegőt erősebben terhelő hagyományos szilárd tüzelőanyag kiváltása megtörtént, hozzájárulva a levegő tisztaságának a javításához.

Marcaliban ugyan rendelkezésre állna a gazdaságosan hasznosítható napenergia, mégis csak szórványosan láthatók napenergia hasznosítást szolgáló napkollektorok, napelemek.

A környezeti állapotot, s ezzel az életkörülményeket alapvetően befolyásolják a felszíni vízvezetés rendszerében előforduló hiányosságok. A település jelentős hányadán a csapadékvíz elvezetésére néhol kétoldali, néhol egyoldali kialakított árok lenne hivatott, de ezek nem alkotnak hálózati rendszert, hidraulikailag rendezetlenek. A jelentkező szélsőségesebb csapadék események zavarmentes elvezetésére a rendelkezésre álló vízvezető rendszer nem alkalmas.

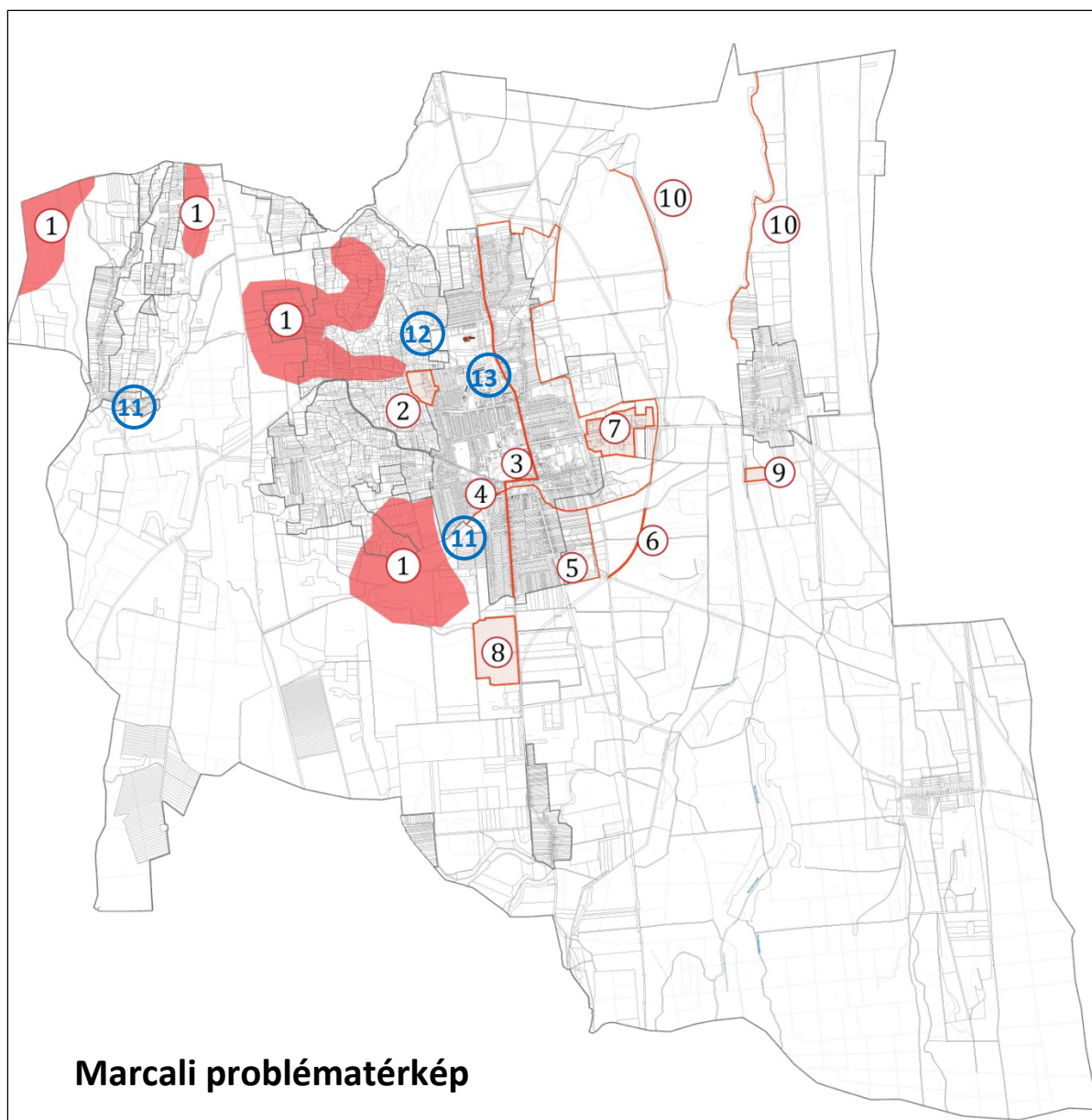
A felszíni vizek befogadója a Balaton, amelynek vízminőség védelme a Marcalira is szigorú feltételeket szab. Az élővizek védelme kiemelt feladata a településnek.

A település közigazgatási területének keleti része felszíni szennyezésre fokozottan érzékeny terület. Azonban megjegyzendő, hogy mivel a keleti településrészen nagymértékű mezőgazdasági művelés zajlik, így a vegyszer, illetve műtrágya használat miatt nincs kizárva a felszíni, illetve felszín alatti vizek szennyeződése. A területen a vizek és a talaj védelme a Boronka-melléki TK, valamint a Natura 2000-es területek közelsége miatt is indokolt. Ezekben az esetekben helyenként a tájhasználat módjának átgondolása (például kevésbé intenzív mezőgazdasági használat) is szükséges lehet.

A nyugati részekén a felszíni vízerózió okozhat problémákat, ezek azonban csillapíthatók a mozaikos kisparcellás (jelenlegi) művelés által is, továbbá a növényborítottság növelésének elősegítésével.

A településen a 68-as (E661) út a települést elkerülő szakaszának megépítésével radikálisan csökkent a forgalom által okozott légszennyezettség mértéke. Emellett csökkent a belváros forgalmi terheltsége, ezáltal várhatóan a rezgésmennyiség, valamint a helyi zajártalom is. A település területén a legnagyobb légszennyezés kibocsátónak az ipar tekinthető, azonban az egyes határértékek betartásával, valamint a város kedvező átszellőzőttségének megtartásával kezelhető. A légszennyezettség kiküszöbölését a belváros, illetve a települést körülvevő nagy mennyiségű kondicionáló zöldfelület is elősegíti.

## Problématérkép

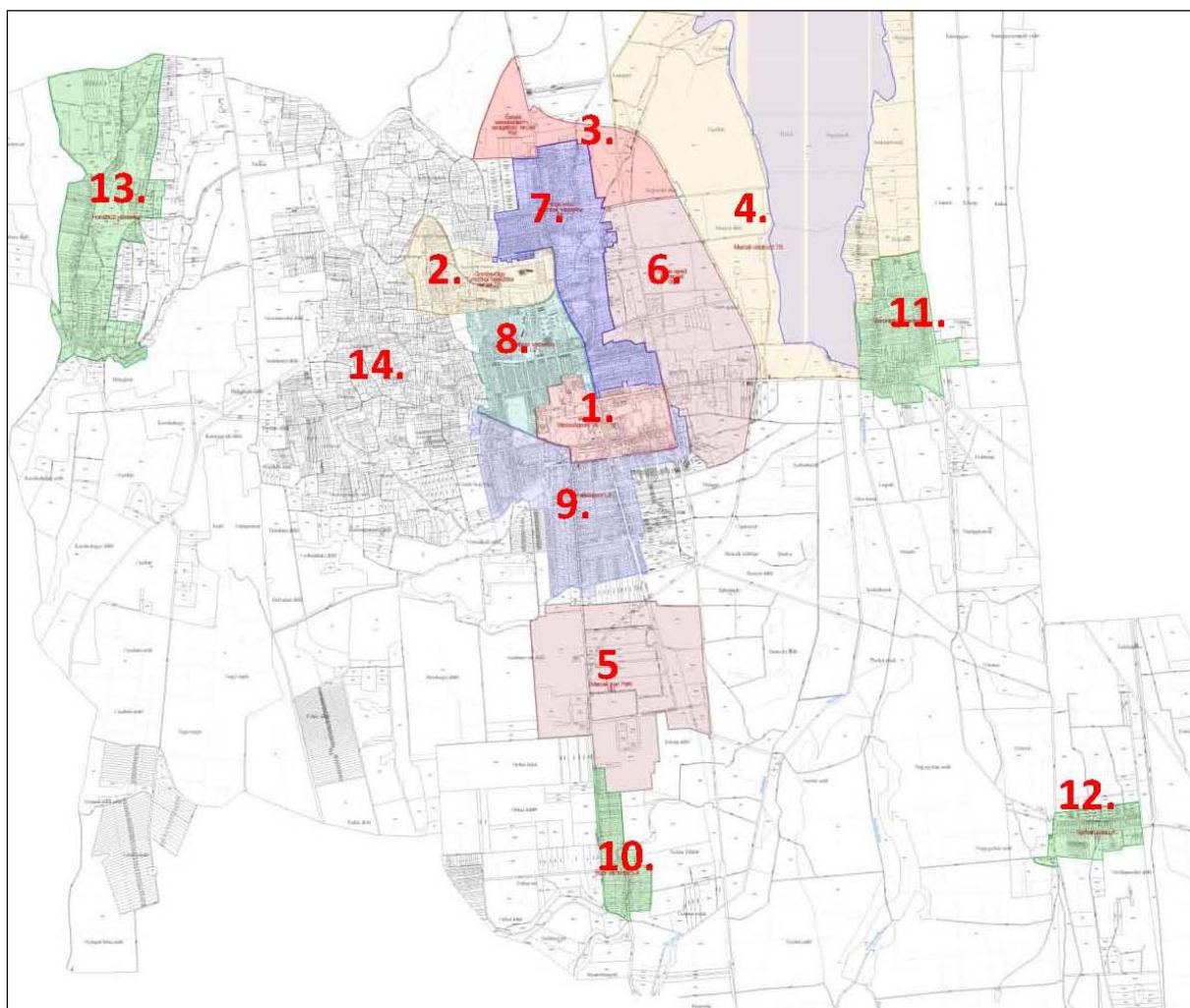


**2.1-1. ábra: Marcali problématérkép**

- |  |   |
|--|---|
| 1. Erózióveszélyes területek   | 6. Elkerülő út keresztül halad Natura 2000-es területen                         |
| 2. Lakóterületi terjeszkedés a zártkertben   | 7. Iparterület vizuális konfliktusa   |
| 3. 68-as főútból eredő zaj- és rezgésterhelés  | 8. Kihasználatlan, kedvezőtlen látványú laktanya                                |
| 4. Kátyú-árok környezetének nem megfelelő fásítása                                     | 9. Boronkai homokbánya  |
| 5. Keleti zöld gyűrű hiánya, lakóterület és nagytáblás szántóföldi művelés konfliktusa | 10. A víztározó és a nagytáblás szántóföldi művelés konfliktusa, véderdő hiánya |
|  | 11. Szegregátum (KSH)   |
|  | 12. Befejezetlen gyógyszálló  |
|  | 13. Belső ipari területek korszerűsítése  |

## 2.2 VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

### 2.2.1 Marcali városrészek

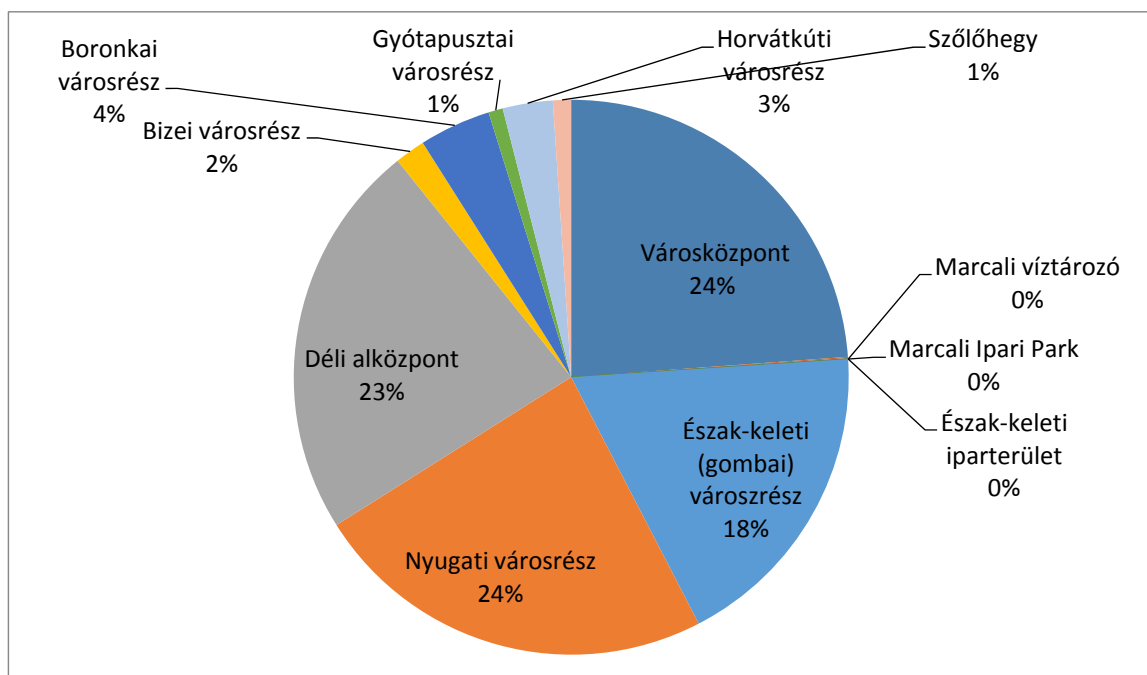


2.2-1. ábra: Marcali városrészek jelölése

1. Városközpont (Vközpont)
2. Gombavölgy-Turisztikai fejlesztési terület (Tf1)
3. Északi kereskedelmi, szolgáltató terület (Ksz)
4. Marcali víztározó – Turisztikai fejlesztési terület (Tf2)
5. Marcali Ipari Park – Ipari-, gazdasági fejlesztési terület (Gi1)
6. Észak-keleti iparterület – Ipari-, gazdasági fejlesztési terület (Gi2)
7. Észak-keleti (gombai) városrész - lakóövezet (L1)
8. Nyugati városrész - lakóövezet (L2)
9. Déli alközpont - lakóövezet (L3)
10. Bizei városrész (L4)
11. Boronkai városrész (L5)
12. Gyótapusztai városrész (L6)
13. Horvátkúti városrész (L7)
14. Szőlőhegy (külterület)

## 2.2.2 Városrészek vizsgálata

Marcali szerkezetileg, városképi arculatában, karakterében és területhasználati jellemzői alapján 14 városrészből áll. E városrészek részletes elemzése a megalapozó vizsgálatok során a 2011-es Népszámlálás városrészi adatai alapján történt meg, rámutatva az adott városrészben meglévő legfontosabb demográfiai, társadalmi jellemzőkre, tendenciákra, a funkcióellátottságra, gazdasági jellemzőkre, bemutatva azon területeket, ahol a városrész városon belüli pozíciója, helyzete, ellátottsága erősséget vagy gyengeséget jelez, s megjelölve azon fejlesztési lehetőségeket, amelyek elmozdulást jelenhetnek ezen állapotból.



**2.2-2. ábra: Marcali városrészeinek népességmegoszlása**  
(Forrás: Népszámlálás, 2011)



Az egyes városrészek legfontosabb társadalmi kulcsindikátorait és a közöttük lévő különbségeket az alábbi táblázat mutatja be:

	Társadalmi kulcsindikátorok	Lakó-népesség száma	Öregedési index	Felsőfokú végzettségűek aránya (a 25 év feletti korosztályból)	Rendszeres munka-jövedelemmel nem rendelkezők aránya (15-59 év közötti korosztályból)	Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya
Városrészek						
Városközpont (Vk)		2 796	3,1	15,3	30,8	44,1
Gombavölgy-Turisztikai fejlesztési terület (Tf1)		8	-	12,5	16,7	40,0
Északi kereskedelmi, szolgáltató terület (Ksz)		7	-	0,0	33,3	33,3
Marcali víztározó – Turisztikai fejlesztési terület (Tf2)		-	-	-	-	-
Marcali Ipari Park – Ipari-, gazdasági fejlesztési terület (Gi1)		-	-	-	-	-
Észak-keleti iparterület – Ipari-, gazdasági fejlesztési terület (Gi2)		-	-	-	-	-
Észak-keleti (gombai) városrész - lakóövezet (L1)		2 164	2,7	13,5	30,0	40,9
Nyugati városrész - lakóövezet (L2)		2 775	3,6	21,3	28,7	34,4
Déli alközpont - lakóövezet (L3)		2 721	3,1	11,1	35,5	49,2
Bizei városrész (L4)		208	3,6	7,7	35,7	50,6
Boronkai városrész (L5)		489	3,3	8,8	37,4	48,9
Gyótapusztai városrész (L6)		99	2,9	3,5	33,3	58,8
Horvátkúti városrész (L7)		341	3,2	1,6	42,4	74,0
Szőlőhegy (külterület)		125	4,0	7,1	37,5	35,6
<b>Marcali össz</b>		<b>11 736</b>	<b>3,2</b>	<b>14,4</b>	<b>32,0</b>	<b>43,3</b>

**2.2-3. ábra: Az egyes városrészek legfontosabb kulcsindikátorai**




Forrás: KSH, 2011-es Népszámlálás

A városrészek fejlesztésével kapcsolatban általános elv a differenciált, de a város egészében való gondolkodás, az épített elemek, a közterületek, a zöldfelületi rendszer fejlesztése és a gazdaságfejlesztés közötti összhang megteremtése.

Az egyes városrészek jelenlegi funkcióit az alábbi ábra foglalja össze:

	Ipari, logisztikai	Kereskedelmi	Mezőgazdasági	Zöldfelület, környezet	Turisztikai, rekreációs	Közlekedési	Közösségi	Közigazgatási	Humán szolgáltatási	Lakó	Város(rész) központi
Városközpont (Vk)											
Gombavölgy-Turisztikai fejlesztési terület (Tf1)											
Északi kereskedelmi, szolgáltató terület (Ksz)											
Marcali víztározó – Turisztikai fejlesztési terület (Tf2)											
Marcali Ipari Park – Ipari-, gazdasági fejlesztési terület (Gi1)											
Észak-keleti iparterület – Ipari-, gazdasági fejlesztési terület (Gi2)											
Észak-keleti (gombai) városrész - lakóövezet (L1)											
Nyugati városrész - lakóövezet (L2)											
Déli alközpont - lakóövezet (L3)											
Bizei városrész (L4)											
Boronkai városrész (L5)											
Gyótapusztai városrész (L6)											
Horvátkúti városrész (L7)											
Szőlőhegy (külterület)											

Jelmagyarázat:

	erős, a városrészt alapvetően meghatározó funkció
	egyéb jellemző funkció
	nem jellemző funkció

**2.2-4. ábra: A városrészek jellemző funkciói**

### 3 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

### 3.1 MARCALI JÖVŐKÉPE

Az integrált településfejlesztési stratégia - a településfejlesztési koncepcióval és az Európa 2020 stratégiával összhangban - Marcali 2020-ig elért kívánt fejlesztési céljait határozza meg.

#### 3.1.1 Marcali jövőképe

A város térségi szerepére, az ellátandó közfunkcióira és szolgáltatásaira vonatkozóan a következő jövőkép fogalmazható meg:

#### JÖVŐKÉP

Marcali hosszú távon a fenntartható fejlődés városa, egy egészséges, a helyi és térségi lakosság számára magas életminőséget, lakó- és munkahelyet nyújtó, „zöld” város, amely magas színvonalú szolgáltatásaival és helyi attrakcióival kiemelkedő turisztikai és rekreációs szerepet tölt be és ahol

- az egészséges élet alapfeltételei biztosítottak, az itt élők egészséges környezetben, egészséges életmódot folytatva élnek,
- a társadalmi és környezeti fenntarthatóság szempontjai érvényesülnek,
- a fejlett helyi gazdaságnak köszönhetően a foglalkoztatási szint magas, a jövedelem fejlesztendő,
- aktív kulturális, társadalmi és sport élet folyik.

2030-ban Marcali egy olyan város, amelyet a következő generációk is szívesen választanak lakóhelyül, ahová a magas képzettségű fiatal szakemberek is visszatérnek.

Marcali 2030-ra elérendő jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan az alábbiak szerint körvonalazható:

#### 3.1.2 A település jövőbeni térségi szerepe, pozíció a településhierarchiában

Marcali a térségben vezető szerepet betöltő, hazai és nemzetközi kapcsolatait ápoló, jó elérhetősége, intézményhálózata és munkahelyteremtő gazdasága révén kiterjedt vonzáskörzettel rendelkező város, a Balaton-part háttér településeként.

#### 3.1.3 A település arculata

Funkcionálisan és látványában megújult városközpontjával, jól karbantartott épületállományával, gondozott közterületeivel és zöldfelületeivel, közparkjaival vonzó képet sugároz polgárainak és az idelátogatóknak.

### **3.1.4 A népesség alakulása, demográfiai jellemzői**

A népesség növekedése nem csak a pozitív vándorlási különbözetnek köszönhető, hanem az egyre magasabb számban, helyben maradó fiataloknak, akik perspektívát és pozitív jövőképet látnak Marcaliban és büszkék arra, hogy itt élhetnek. A javuló népességmegtartó és népességvonzó képességnek köszönhetően a lakosság korösszetétele még kedvezőbbé válik. Marcali a tanulmányaik elvégzése után visszatérő fiatalok számára is vonzó, a letelepedéshez tényleges alternatívákat nyújtani tudó település lesz.

### **3.1.5 A települési élet minősége**

Marcali élhető, jó színvonalú infrastruktúrával és közszolgáltatásokkal rendelkező város. A város minden korosztály számára jó minőségű ellátásokat biztosít az oktatási, egészségügyi, szociális, kulturális és infrastrukturális területen egyaránt. A városban javul a közbiztonság.

### **3.1.6 A környezet, a környezeti fenntarthatóság, a környezeti magatartás állapota**

A várost övező természeti környezet minőségi fenntartásával, az értékek védelmével és megőrzésével, valamint megfelelő hasznosításával, a megújuló energiaforrások széles körű felhasználásával (pl. napenergia + geotermikus energia), a fenntarthatóság szempontjai érvényesülnek, Marcali környezettudatos várossá válik.

A várost vonzó és energiahatékony épített és természeti környezet jellemzi. A város főbb környezetvédelmi mutatói illeszkednek az európai uniós normákhoz. Az épített környezet fejlesztésekor elsődleges szempont az energiahatékonyság növelése (energiahatékony épületállomány), a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás.

Az épített örökség védelme, a belvárosi és városkörnyéki zöldterületek megóvása, fejlesztése révén a városkép vonzó.

A várost elkerülő út megépítésének hatására és a kiterjedt zöldfelületeknek köszönhetően a zaj-és levegőszennyezés a lakott területeken csökkenő tendenciájú. A szelektív hulladékgyűjtés a város egész területén szervesen működik, az újrafeldolgozással hasznosított hulladék mennyisége emelkedik.

A kiépült közutaknak és megbízható közösségi közlekedésnek köszönhetően gyors és kiszámítható a város külső elérhetősége mind az ország távolabbi részeiből, mind a környező településekről.

A városon belüli közlekedési hálózat és a forgalomszervezés is a fenntartható mobilitást szolgálja, a közösségi, a kerékpáros és gyalogos közlekedés elterjedt, a belvároson belüli egyéni autós közlekedés aránya jelentősen lecsökkent. A parkolási rendszer kiépültsége szintén a fenntartható városi mobilitást szolgálja.

### **3.1.7 A település gazdasága és pénzügyi helyzete**

Marcaliban a gazdaság egyenletes ütemben fejlődik, egyre magasabb számú jól kvalifikált munkaerőt foglalkoztat. Az ipari szektor bővül, új vállalkozások telepednek meg, a közintézmények és a városkép fejlesztése folyamatos. A turisztikai kínálat szintén bővül, a turizmus jó minőségű szolgáltatásokat

nyújt az idelátogatók számára. A város gazdasági tevékenységére alapozva, környezetet nem terhelő ágazatokban, növekvő hozzáadott érték termeléssel stabil munkalehetőséget nyújt a város és térsége számára. A város kiemelt figyelmet fordít a gazdaság- és intézményfejlesztés terén is megvalósuló energetikai beruházásokra, a fenntarthatóság (pl. napenergia) jegyében működő vállalkozások megtelepedésére. A város bevételei kiszámíthatóak, pénzügyi helyzete stabil.

2030-ban Marcali fejlett helyi gazdasággal rendelkezik, amely nagyszámú, minőségi munkahelyen keresztül magasabb jövedelmi szintet biztosít a lakosok számára. A foglalkoztatottak aránya növekszik, a munkanélküliség csökken.

A meglévő befektetők megtartása mellett további beruházások valósulnak meg. A foglalkoztatásban jelentős szerepet töltenek be az erős helyi vállalkozások. A helyi termékek és szolgáltatások fogyasztása révén a helyben keletkező jövedelmek nagy része a városban kerül elköltésre, amely tovább növeli a helyi jövedelmek szintjét.

A város gazdaságában fontos szerepet tölt be a turizmus, a színes és változatos városi programkínálat, valamint a fejlett vonzerők egyre növekvő számú látogatót vonzanak a városba. A város (és intézményei, szervezetei, vállalkozásai) aktív hazai és nemzetközi marketingtevékenységének köszönhetően a városi image pozitív, dinamikus, pezsgő életet élő városképet mutat.

### **3.1.8 A társadalmi folyamatok kezelése, közösségi magatartás, társadalmi kohézió**

Marcali aktív társadalmi életet élő város, ahol az oktatási intézményekben eredményes közösség fejlesztés zajlik. Az önkormányzat és a civil szervezetek között hagyományosan jó a partneri viszony. A civil szervezetek jelentős és aktív szerepet töltenek be a helyiek életében, tevékenységük minden korosztályt megcéloz.

A civil szervezetek működése a szociális ellátás területére jelentős pozitív hatással bír a kapcsolódó civil, önkéntes tevékenységgel. A civileknek pozitív hatásuk van a gazdaságra is, hiszen a település turisztikai vonzerejét növelik a művelődési központ, a civil szervezetek, sportegyesületek rendezvényei, programjai. A civil szféra aktivitása pozitív hatással lehet a környezetvédelemre, a települési zöldfelületekre, illetve a lakosság állapotán keresztül a demográfia területére is a lakossági akciók, szemléletformálási tevékenységek (pl. szemétyűjtés, növényültetés, egészségvédelmi tájékoztatók) szervezése révén.

A városban élők életminőségének fontos alapfeltételét jelentő humán szolgáltatások infrastruktúrája kiépült, fejlett. A szolgáltatások színvonala magas, korszerű egészségügyi alap- és kórházi ellátás, megfelelő minőségű oktatási-nevelési szolgáltatások, szükségletekre reagáló szociális ellátás, ügyfélbarát közigazgatás jellemzi a várost.

A lakosság körében rendszeres intenzív felvilágosító, prevenció és szűrési programok, eredményeként javul a lakosság egészségi állapota. A humán szolgáltatásokat korszerű mobil alkalmazások egészítik ki.

A szükséglet-orientált, magas színvonalú szakképzésnek köszönhetően a város munkaerőpotenciálja jól képzett és rugalmas. A szakközépiskolákban elterjedt a duális képzés. A városban működő iskolák a helyi társadalom és gazdaság képzési, fejlesztési és innovációs bázisait jelentik.

A városban élők életminőségét pozitívan befolyásolja az elérhető magas színvonalú kulturális és szabadidős szolgáltatások széles köre. A színes és változatos közművelődési, rekreációs és sport lehetőségeknek, a folyamatos programoknak, rendezvényeknek köszönhetően a várost pezsgő, étellel teli közösségi terek jellemzik.

A gazdasági fejlődés hatására a társadalmi polarizáltság fokozatosan csökken a városban. A hátrányos helyzetű csoportok életminősége javul, felzárkózási esélyük növekszik. A szociális feszültségek a kezelésükre indított szakmai programok eredményeképpen enyhülnek. A leromlott városi területeken élők száma fokozatosan csökken.

### 3.1.9 Átfogó célok

Marcali Településfejlesztési Konceptiója a jövőkép eléréséhez kapcsolódóan, a fejlesztési irányokhoz illeszkedően három átfogó célt fogalmaz meg.

1. **Versenyképes város:** Versenyképes, magas színvonalú gazdaság, értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése
2. **Fenntartható és élhető zöld város:** Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás
3. **Gondoskodó város:** Javuló életminőség és a társadalmi különbségek csökkentése

A három átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait.

**A Versenyképes város** átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő-piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja.

**A Fenntartható és élhető zöld város** átfogó cél azt a fejlesztési irányt jelöli ki, amely a gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek javítása közben is kiemelt figyelmet fordít a táj és a környezeti állapot megóvására.

**A Gondoskodó város** átfogó cél a város társadalmi, szociális kérdéseire és a veszélyeztetett társadalmi csoportok problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat.

#### VERSENYKÉPES VÁROS

A versenyképes város átfogó cél a foglalkoztatási, a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. A város gazdasági stabilitásának megteremtése érdekében törekedni kell a gazdaság diverzifikációjára. A város meglévő iparterületének fejlesztésével, vállalkozók ide vonzásával, továbbá helyi termékek előállításával, feldolgozásával, e tevékenységek támogatásával a helyi foglalkoztatás tekintetében komoly előrelépés érhető el. A település alapvetően olyan gazdasági vállalkozásokat kíván támogatni, amelyek magas hozzáadott értékű tevékenységet folytatnak, s környezetbarát technológiákat alkalmaznak. Mindezek kapcsán kulcsfontosságú terület az oktatás, képzés fejlesztése, az oktatás minőségi színvonalának folyamatos emelésére való törekvés.

A célállapot fő jellemzői:

- Korszerű, hatékony, diverzifikált gazdaság;
- Növekszik az ipari és szolgáltató szektor hozzáadott értéktermelése, részben a helyi kis- és közepes méretű vállalkozások, részben a közepes és nagyobb vállalkozások teljesítménye révén;
- A város jól megközelíthető, korszerű, relatíve olcsón üzemeltethető és változatos telephelykínálattal áll a befektetők rendelkezésére;
- A helyi munkaerő szakmai felkészültsége, motiváltsága kiváló, illeszkedik a kereslethez, a folyamatos tovább- és átképzés lehetőségei rendelkezésre állnak;
- A város aktív vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönzési politikát folytat, a gazdaság és a település vezetése között érdemi párbeszéd van;
- A városkörnyéki településekkel szoros együttműködésben, a helyi és térségi adottságokra alapuló gazdaságfejlesztés a háttértelepülések integrálását biztosítva az élelmiszergazdaság fejlődéséhez is hozzájárul;
- A növekvő helyi adóbevételek hozzájárulnak a város fejlesztéséhez és üzemeltetéséhez.

#### FENNTARTHATÓ ÉS ÉLHETŐ „ZÖLD” VÁROS

A fenntartható és élhető „zöld” város átfogó cél a hatékonyan működő, minőségi kínálatot nyújtó város kialakítását tervezi. A város magas színvonalú humán szolgáltatásokat és infrastrukturális feltételeket, s minőségi lakókörnyezetet nyújt lakói és a beköltözők számára.

A demográfiai változásokhoz alkalmazkodva intézményrendszerét is a kereslethez igazítja, s a különböző kor- és célcsoportok életminőségének javulásához hozzájárul, miközben a fenntartható városüzemeltetés szempontjai is érvényesülnek. Kiemelt hangsúly helyeződik a helyi erőforrások hasznosítására (táji, természeti, épített értékek stb.). A megújuló energiaforrások felhasználásával (pl. napenergia és geotermikus energia), az energiahatékonyság javításával, s a szemléletformálás segítségével Marcali környezettudatos várossá válik.

Mindezek mellett a város minden városrészében a funkciók bővítése és a szolgáltatások kínálatának, minőségének és elérhetőségének javítása az élhetőség szempontjából meghatározó. A közterületek minőségi fejlesztése, a közlekedés és a humán szolgáltatások feltételeinek és kínálatának javítása a lakóterületeken élők életfeltételeit, életszínvonalát alapvetően meghatározza. A közbiztonság javítása az élhetőség szempontjai között határozottan megjelenik.

A célállapot fő jellemzői:

- Minőségi lakókörnyezet és ellátórendszer teszi vonzóvá és élhetővé a várost, s minden városrészt;
- A város területfelhasználási politikáját az energiahatékonyság kiemelt figyelembe vételével alakítja, törekszik a város relatív kompaktságának megőrzésére, a környező mezőgazdasági és erdőterületek megőrzésére, a zöldfelületek és városi nyitott terek arányának további növelésére, a tájhasználat optimalizálására;
- Energiaellátásának biztosítására egyre növekvő arányban kerülnek hasznosításra a megújuló energiaforrások, s kiemelten kerülnek figyelembe vételre az energiahatékonyság szempontjai mind az új épületek építésénél, mind a meglévő épületállomány felújításánál;



- Megvalósul a belső közúti közlekedési hálózat fejlesztése, a városközpont közúti forgalomtól való tehermentesítése, s javulnak az egyes városrészek közötti közúti kapcsolatok.
- A kerékpárutaknak a közlekedési hálózat egyéb elemeihez is kapcsolódó hálózata kiterjedtebbé, használata biztonságosabbá válik, a városban kerékpáros közösségi közlekedési szolgáltatások épülnek ki, ami mind a hivatásforgalmú, mind a szabadidős célú kerékpározás népszerűségének növekedését, a személygépkocsi városi célú használatának visszaszorulását eredményezi.

## GONDOSKODÓ VÁROS

A gondoskodó város átfogó cél a javuló életminőség és a társadalmi különbségek csökkentését tűzi ki célul. A város társadalmi, szociális kérdéseire és a veszélyeztetett társadalmi csoportok problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési elképzeléseket. A identitás erősítését, a helyi társadalom kohézióját célozza. A szolidáris és befogadó társadalom képéhez hozzátartozik a különböző társadalmi helyzetű csoportok közötti kohézió javítása, a városkörnyéki és járási településekkel való kapcsolatrendszer minőségi fejlesztése, az együttműködések mindkét fél számára előnyös voltának generálása, a város központi szerepköréből adódó felelőssége.

Az átfogó cél mögött az önkormányzatnak az a szándéka áll, hogy a lehető legbiztonságosabb szociális védőhálót hozza létre a városban.

Az intézményhálózat kiépült, a segítségre szorulóknak pedig az önkormányzat mellett a civil szervezetek és egyházak támogatására is számíthatnak. A gondoskodó város arról ismerhető meg, hogy lakói nem közömbösek egymás iránt, felelősséget éreznek egymásért és szükség esetén segítséget nyújtanak, így épül az erős és gondoskodó közösség.

A célállapot fő jellemzői:

- Marcali javuló népességmegtartó és népességvonzó képességnek köszönhetően a lakosság összetétele még kedvezőbbé válik, s a társadalmilag hátrányos helyzetű csoportok integrációja révén a társadalmi különbségek csökkennek, miközben a lokálpatriotizmus és a helyi közösségi élet erősödik, a város a fiatalok számára vonzó marad, s tanulmányaik elvégzése után visszatérnek Marcaliba;
- A helyi társadalom aktív és egészséges, ezen értékek megjelennek a városról alkotott képben is;
- Marcali a Balaton háttér településeként aktív vonzást gyakorol a térségbeli településekre és azok lakosságára, járásközponti funkciója nem csak közigazgatási, hanem az élet minden területére kiterjedően megerősödik.

### 3.2 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

Marcali 2020-ig elérendő, középtávú stratégiai célkitűzései egyrészt középtávú átfogó célokat, másrészt városi szintű tematikus célokat és városrészi szintű területi célokat foglalnak magukban.

<b>Jövőkép</b>	<b>Marcali hosszú távon a fenntartható fejlődés városa, egy egészséges, a helyi és térségi lakosság számára magas életminőséget, lakó- és munkahelyet nyújtó, „zöld” város, amely magas színvonalú szolgáltatásaival és helyi attrakcióival kiemelkedő turisztikai és rekreációs szerepet tölt be</b>		
<b>Középtávú átfogó célok</b>	<b>Versenyképes, fenntartható, több lábon álló helyi értékteremtő gazdaság erősödése, foglalkoztatottság növelése, turizmusfejlesztés</b>	<b>Értékmegőrző, környezeti és társadalmi szempontból fenntartható fejlődés</b>	<b>A lakosság életminőségének, valamint a műszaki és humán infrastrukturális feltételek javulása, a népesség növekedése</b>
<b>Tematikus célok</b>	<b>T1 - Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint</b>	<b>T6 – Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés</b>	<b>T9 - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek</b>
	<b>T2 – A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása</b>	<b>T7 – Minőségi lakókörnyezet</b>	<b>T10 - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése</b>
	<b>T3 - Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása</b>	<b>T8 - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása</b>	<b>T11– Városi igényeknek megfelelő fenntartható közlekedésfejlesztés</b>
	<b>T4 – Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése</b>		<b>T12 – Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása</b>
	<b>T5 - Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében</b>		

3.2-1. ábra: Stratégiai fejlesztési célok célrendszere

### 3.2.1 Tematikus célok

A tematikus célok a középtávú városfejlesztési célok mentén kerültek meghatározásra, amelyek főbb beavatkozási területei a gazdaság, a turizmus, a társadalom és az életminőség javítása. A tematikus célok rendszerét az alábbi táblázat foglalja össze:

1. Versenyképes, fenntartható, több lábon álló helyi értékteremtő gazdaság erősödése, foglalkoztatottság növelése	
T1	Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint
T2	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása
T3	Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása
T4	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése
T5	Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében

2. Értékmegőrző, környezeti és társadalmi szempontból fenntartható fejlődés	
T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés
T7	Minőségi lakókörnyezet
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása

3. A lakosság életminőségének, valamint a műszaki és humán infrastrukturális feltételek javulása, a népesség növekedése	
T9	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus
T10	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése
T11	Városi igényeknek megfelelő fenntartható közlekedésfejlesztés
T12	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása

3.2-2. ábra: Tematikus célok rendszere

## 1. Versenyképes, fenntartható, több lábon álló helyi értékteremtő gazdaság erősödése, foglalkoztatottság növelése

### T1 - Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint

Marcali jövője és fejlődése szempontjából kiemelten fontos, hogy fejlett helyi gazdasággal rendelkezzen, amely nagyszámú, minőségi munkahelyen keresztül magasabb jövedelmi szintet biztosít az itt élőknek.

A foglalkoztatás előmozdításának egyik fontos eleme az aktivitási ráta növelése, másik fontos eleme a munkahelyek számának emelése.

A város gazdaságában, a foglalkoztatásban már jelenleg is kiemelt szerepe van néhány húzóágazatnak. A gazdaság versenyképességének növeléséhez a húzóágazatok, illetve a kis- és középvállalkozások további fejlesztésére van szükség.

A tematikus cél a vállalkozások fejlődését, növekedését, hatékonyságuknak növelését, valamint a munkaerő versenyképességét támogató beavatkozásokat helyezi előtérbe. Fontos a lehetséges vállalkozói kör figyelmének a térség irányába terelése, amely közös, legalább járási szintű gazdasági marketingtevékenységet igényel a nemzetközi piacon. A hatékony megvalósításához ugyanakkor elengedhetetlen egy helyi gazdasági szervezet létrehozása is.

A KKV-k versenyhátrányának csökkentése érdekében szükséges a modernizáció elősegítése, a vállalkozói kultúra, a műszaki-technológiai háttérük fejlesztése, a fejlődésre képes mikro-, kis- és középvállalkozások piaci pozícióinak javítása, innovatív képességük növelése. A versenyhátrány mérséklése céljából elengedhetetlen a térség vállalkozóinak összefogásában rejlő előnyök kihasználása, a területileg koncentrált, ágazatilag vagy szakmailag szerveződött vállalati együttműködések kialakítása, az együttműködő vállalkozások által megvalósítandó projektek kidolgozása. Az intézkedés keretében törekedni kell a helyi vállalkozások által előállított javak helyi fogyasztását célzó projektek kidolgozására.

*A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönző politika
- Gazdaságfejlesztés szervezeti rendszerének kialakítása
- Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók
- Térségi vállalkozások együttműködésének ösztönzése
- Innovációs-, és adaptációs készség javítása, együttműködés kialakítása az oktatási intézmények és a vállalkozások között

### T2 - Gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása

A gazdaság infrastrukturális feltételeinek javítása magában foglalja egyrészt az iparterület úthálózatának, közműrendszerének, infokommunikációs eszközeinek, a megfelelő minőségű zöldfelületi rendszereinek fejlesztését, másrészt pedig elősegíti a vállalkozások számára biztosított szolgáltatások fejlesztését is. A szolgáltatásfejlesztés kiterjed a vállalkozások mindennapi működéséhez szükséges üzleti és ügyviteli szolgáltatások bővítésére, az iparterület egységes, XXI. századi arculatának kialakítására. Cél, hogy a vállalkozások működési feltételei javuljanak, ezzel is megfelelő háttérrel biztosítva a versenyképesség és működési hatékonyság erősödéséhez. A megfogalmazódó fejlesztési igények hosszú távon hozzájárulnak az ipar megerősödéséhez.

Cél a gazdaságra pozitív hatást gyakorló feltételek megteremtése a helyi gazdaság újrapozicionálásával, kedvező adottságok kihasználásával. Az erőforrások fenntartható használatára alapozva növelni szükséges a város versenyképességét, gazdasági termelését, a foglalkoztatás ösztönzését és a megélhetés biztosítását.

Az uniós források befektetés célú felhasználása, a hiányzó infrastrukturális elemek megvalósítása és a piaci szereplők közötti gazdasági együttműködés növelése. Ehhez mindenféleképpen szükséges, hogy a város jól megközelíthető, korszerű, relatíve olcsón üzemeltethető és változatos telephelykínálattal álljon a befektetők rendelkezésére, ami a környezet, táj és talajvédelmet is figyelembe vevő, megfelelő helyen kialakítandó iparterület(ek) fejlesztését teszi szükségessé.

Fontos az itt lévő befektetők megtartása mellett további beruházások idevonzása, ennek feltételeinek megteremtése.

Tovább kell erősíteni a helyi vállalkozásokat, ennek érdekében ösztönözni szükséges a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását, amely elősegíti a helyben keletkező jövedelmek minél nagyobb részének városban tartását.

*A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Ipari park fejlesztése
- Meglévő iparterület infrastrukturális fejlesztése
- Az iparterületen igénybe vehető üzleti, ügyviteli szolgáltatások bővítése
- Új munkahelyek teremtése

### **T3 – Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása**

A versenyképes oktatási háttér biztosítása érdekében fontos a gazdaság igényeihez igazodó, annak változásaihoz gyorsan és rugalmasan alkalmazkodó szakképzési és felsőoktatási képzési rendszer kialakítása és folyamatos fejlesztése, a duális képzés elterjesztése. Kiemelt hangsúlyt kell fektetni az idegen nyelvi képzésre az alap-és középfokú oktatásban is.

A növekvő technológiai színvonal új képzettségeket és képességeket igényel, erősíteni szükséges a képzést - elsősorban a hiányszakmák területén -, a városban működő cégek igényeire alapozva.

Marcali hosszú távú fejlődéséhez elengedhetetlen fontosságú a színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás és az innováció jelenléte a városban.

A Marcaliban működő középiskolákban megvalósuló stabil, magas színvonalú képzés, a város gazdaságát segítő, a helyi gazdaság igényeire alapozó duális képzési formák bevezetése, valamint aktív hazai és nemzetközi tudományos kapcsolatok.

A gazdaság fejlődéséhez elengedhetetlen a K+F+I tevékenység fejlesztése: a kutatóintézetek és kutatási helyek aktívan segíthetik a város (és a megye) vállalkozásait a K+F+I tevékenységben.

Cél a rendelkezésre álló és fejlesztendő képességekre, tudásra építő értékteremtés, ennek érdekében szükséges a helyi képzési rendszer fenntartása, ami olyan piacképes és gyakorlati tudás megszerzését biztosítja, ami kedvező környezetet biztosít a fejlesztéseknek.

A gazdasági versenyképesség javítását nagymértékben meghatározza a humán erőforrások mennyisége és minősége. Az önkormányzatnak együtt kell működnie a vállalkozásokkal és a

képzőhelyekkel, intézményekkel (pl. KLIK, munkaügyi központ stb.). A szakképzés terén az önkormányzat aktív részt vállalhat piacképes szakmát és hiányszakmát célzó képzettségek megszerzésében saját támogatási rendszer kidolgozásával, meglévő ösztöndíjrendszerek népszerűsítésével, információnyújtással, az alafokú oktatásban folyó pályaorientációs tanácsadás támogatásával és megerősítésével.

A nem megfelelő, illetve alacsony képzettség szintén gátja a városi célok elérésének, ezért a munkaerőpiaci keresletnek megfelelően ösztönözni kell a felnőttoktatást, a folyamatos tovább-és átképzés lehetőségeinek megteremtésével.

*A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával

#### **T4 - Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése**

Marcali turizmusának fejlesztése érdekében elengedhetetlen a háttértelepülések idegenforgalomba történő bevonása. A városfejlesztési koncepcióra építve ki kell dolgozni Marcali marketing stratégiáját és programját, ami nem csak a turisztikai célokat, hanem a térség teljes körű kommunikációját, pl. egyéb befektetési lehetőségek, egyedülálló természeti értékek bemutatása kell, hogy szolgálja. A marketing kommunikációhoz kapcsolódóan fontos a térség egyedi arculatának kialakítása, majd – a korszerű kommunikációs eszközök alkalmazásával - a várostérség célcsoport orientált promóciója mind belföldi és külföldi szinten egyaránt (együttműködve a BFT-vel és az Mt Zrt-vel). A modern technikai eszközöket (pl. mobil technológiák, interneten közösségi oldalak) is alkalmazó szervezett kommunikációs tevékenység szervezése a turisztikai, gazdaságfejlesztési célok mellett fontos szerepet tölthet be a helyi társadalmi együttműködések szervezésében, helyi lakosok informálásban is.

A térségi marketing tevékenységgel szükséges segíteni a Marcalihoz kapcsolódóan szervezett térségi gazdaságfejlesztési programok megvalósítását is. A térségi marketing során nem csak arculatépítési, illetve egyéb kommunikációs tevékenységekre van szükség, hanem célszerű a vállalkozások, befektetők figyelmét vonzó versenyképes környezet bemutatásával és komplex befektetési ösztönzési csomagok kialakításával felkelteni. A befektetési döntéseket sokszor nemcsak tisztán pénzügyi szempontból, hanem az életminőséget is figyelembe vevő komplex döntési rendszer alapján hozzák meg.

A turizmus további erősödéséhez szükséges a meglévő attrakciók fejlesztése, újabb vonzerők kialakítása, valamint a vendégfogadás feltételeinek mennyiségi és minőségi bővítése.

*A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Aktív hazai és nemzetközi marketingtevékenység
- A térségben kihasználatlan vonzerők fejlesztése marketing és kommunikációs eszközökkel (kulturális örökség, természeti táj, gasztronómia, szabadidős sportok)
- A vendégfogadás feltételeinek mennyiségi és minőségi bővítése – gyógyszálló építés befejezése
- Városközpont rehabilitáció folytatása – attrakciók fejlesztése

### **T5 - Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében**

Cél a történelmi hagyományokon alapuló agrárgazdaság fejlesztése.

Marcali és térsége jelentős kedvező adottságú mezőgazdasági termőhellyel rendelkezik, amelyek terményei jelenleg csak korlátozottan vesznek részt a gazdasági folyamatokban. Sok esetben szervezési kapacitás és a szükséges technológia híján nem tudják kihasználni a térségben a természeti adottságok és a piaci igények nyújtotta lehetőséget. A helyi termékek pedig nemcsak munkahelyet és jövedelmet teremtenek, hanem erősítik a helyi identitást, segítik kielégíteni a környék és az ország biogazdálkodásból származó termékek és sokszínű minőségi termékpaletta iránti növekvő igényét. Fejlesztési cél tehát rövidtávon a helyi kistermelői piacok erősítése, ezekre épülő közétkeztetés előtérbe hozása. Középtávon további cél a mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel.

A rövid ellátási lánc (REL) társadalmi elfogadottságának erősítése során fontos a REL termelői és vevői ismertséget és elismertséget is erősíteni. A REL áruφέleségeinek pozitív terméktulajdonságai vonzóak a vásárlók számára, hiszen ezekben a formákban jellemzően a friss, érett, szezonális, hagyományos és kézműves, valamint ökológiai gazdálkodásból származó termékek érhetők el. A REL fejlődési irányai is jól népszerűsíthető trendek közé tartoznak: ezek az egyedi, személyre szabott termékek és szolgáltatások kialakítása, továbbá az élményturizmus, a helyi termelői-terméket felhasználó gasztronómia fejlesztése.

Jelenleg a hagyományos REL formák mind a fogyasztó, mind a termelő számára viszonylag könnyen elérhetők, azonban az együttműködések kialakítása nélkül mind a modern REL típusok terjedése, mind pedig a hagyományos formák fenntartható működése meglehetősen bizonytalan. A kereslet oldaláról a piacszervezői együttműködés igényét az támasztja alá, hogy jelentős keresletet képes biztosítani az intézményi étkeztetés és vendéglátás piaca.

Az agráriumban dolgozó vállalkozások versenyképességének egyik fő oka a hiányos szakmai és gazdálkodási ismeretek, valamint a szükséges piaci információk hiánya. A mezőgazdasági vállalkozások fejlesztése többoldalú, komplex tevékenység, mely magába foglalja a szakmai és gazdasági ismeretek megszerzésének lehetőségét megteremtő oktatási, képzési programok indítását és az információs hiány feloldását. Továbbra is hangsúlyos szerepet kell kapnia a fiatal gazdálkodók ösztönzésének, támogatásának, mely a korstruktúra javítását is szolgálja. A fiatal gazdálkodók bevonása mellett jelentős a gazdák szakmai továbbképzése, szakmai felkészítése, elsősorban olyan ismeretek átadásával, melyek a termelők számára a megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás, a gazdálkodás korszerűsítése miatt fontosak, mint például a piacszabályozás, támogatási lehetőségek, alternatív jövedelemszerzés, új technológiák, alternatív gazdálkodás (biotermelés) ismeretei. Az önkormányzat a fenti célokat a képzőhelyekkel, képzést szervező egyéb szervezetekkel (pl. civil szervezetek) ápolta jó viszony megtartásával és egyéb támogatási formák (együtt pályázás, helybiztosítás, propagálás) révén tudja leginkább segíteni.

A megújuló energiák széleskörű felhasználásán alapuló élelmiszertermelés, -feldolgozás /hűtőház, üvegház/ fejlesztése szükséges.

A cél elérését segíti a helyi élelmiszertermelés és feldolgozás szerepének erősítése, ehhez a helyi termékek és szolgáltatások felkutatása és propagálása, fogyasztás ösztönzése, melyhez a termények saját konyhán felhasználása jó eszköz, amely többek között elősegíti a helyben keletkező jövedelmek minél nagyobb részének a városban és térségében tartását.

*A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Rövid ellátási láncok létrehozása
- Helyi termékek népszerűsítése
- Helyi élelmiszerek és a helyi piacok szerepének növelése
- Fedett piac területének megújítása

## 2. Értékmegőrző, környezeti és társadalmi szempontból fenntartható fejlődés

### T6 - Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés

Cél az energiatudatosság fokozásával, az energiatakarékosság és –hatékonyság növelésével, a nap- és a geotermikus energiapotenciál kihasználásával az energiafüggőség csökkentése. Az innovatív technológiák alkalmazásával csökkenthetők az üzemeltetési, fenntartási költségek és az energiafelhasználás, valamint szélesíthető a szolgáltatási kínálat, ami hozzájárul az életminőség javításához.

A beavatkozás célja a fenntartható fejlődés elősegítése az energiahatékonyság növelésével, illetve a megújuló energiák alkalmazásával. A környezettudatosság fontos eleme az energiatudatosság beépülése a mindennapi életbe, amely kapcsán törekedni kell az épületállomány energiatakarékosságot szolgáló felújítására, valamint a működtetésére. A megújuló erőforrások fűtési és hűtési célú hasznosításának elterjedését, ezen belül is napelemek, napkollektorok, illetve kisebb biomassza fűtőművek létesítését célszerű támogatni. A termálvizek esetén törekedni kell a több célú hasznosításra, pl. a jóléti, fürdési, gyógyászati szolgáltatásokon túl a hulladékvizek, és így a hulladékenergia fűtési célú felhasználására.

Az elvárható komfort és környezetvédelmi igények biztosítására és a klímaváltozás hatásainak kezelésére a teljes, jól működő, karbantartott közműellátást kell biztosítani a város belterületein. A fenntarthatóság javítása érdekében a takarékosagra nevelés mellett az egyes közműveknél fejlesztési igények jelentkeznek.

Az energiaközműveknél fűtési energia terén a megújuló, termál energia kapacitásának kihasználásával javítható a fenntarthatóság. A feltárt energia hasznosításának további, szélesebb körű igénybe vétele (tervezett fejlesztések megvalósítása) eredményezhet megtakarítást.

*A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Az önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelés és a megújuló energia felhasználás alkalmazása
- Közvilágítás korszerűsítése
- Energetikai tanácsadás és energetikai fejlesztések koordinációja intézményi háttérének megteremtése

### T7 - Minőségi lakókörnyezet

Cél, hogy a város kompakt méretű legyen, a lakóterületei folyamatosan megújuljanak, a település belterületein a lakhatási feltételekhez szükséges alapellátó rendszerek biztosítottak legyenek.

Marcali lakóterületeinek további növekedése nem indokolt. A önkormányzat részéről a szükséges beruházásokat nem további új területek kijelölésével kell elvégezni, hanem a meglévő területek fejlesztésével kell megoldani.



Fontos cél a jó minőségű bérlakás-állomány megteremtése és a bérlakások hasznosításában hosszú távon a piaci alapú szemlélet térnyerése. Az ingatlanállomány javítása, komfortosság növelése a benne élők életminőségét és környezetükkel szembeni igényességet is hivatott emelni. A meglévők helyén, vagy egyéb, már e célra kijelölt területen új bérlakások építése is segíthet a cél elérésében.

Az egészséges lakókörülményekhez nemcsak az egészséges lakás, hanem az egészséges és sokszínű lakókörnyezet is hozzátartozik, az önkormányzat ezen a területen a közterületek további fejlesztésével tud előrelépést elérni.

*A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Leromlott városi területek rehabilitációja
- Szociális bérlakások felújítása, építése

### 3. A lakosság életminőségének, valamint a műszaki és humán infrastrukturális feltételek javulása, a népesség növekedése

#### **T8 - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása**

Cél, hogy a fenntartható fejlődés szempontjához illeszkedve a város beépítése intenzív, megfelelő sűrűségű legyen, ehhez minél kisebb területet foglaljon el. Ez esetben a város működése is gazdaságosabb, a környező értékes mezőgazdasági területek hozzájárulnak a város gazdaságának kiegyensúlyozottságához, a megkímélt természeti terület lehetőséget biztosít a város lakói számára a rekreációhoz, a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

A termőfölddel való takarékos gazdálkodás kiemelt fontosságú, hiszen a mezőgazdasági termékek stabilan tartják értéküket, piacuk – a világ népességének növekedése és a termőterületek szűkülése következtében – hosszú távon biztosított.

A településszerkezeti tervben kijelölt beépítésre szánt, de még fel nem használt területeken javasolt a tervezett fejlesztések megvalósítása. Más települések példája mára bebizonyította, hogy amennyiben korlátozott az új területek száma a város régebbi területei felértékelődnek és az épített környezet megújulása megy végbe, ami Marcali esetében is fontos cél.

A szőlőhegyi területeken szükséges a megfelelő szabályozás, szigorú keretek között tartva a beépítés és közművesítés mértékét, további környezeti, szociális és infrastruktúra-üzemeltetési konfliktusok megelőzése érdekében.

A felszíni vízrendezés a karbantartás hiánya már önmagában beavatkozást igényel, de a klímaváltozás miatt a rendszert még inkább alkalmassá kell tenni a szélsőséges csapadékesemények kezelésére. A vízvisszatartás és lefolyás szabályozásában komoly szerepet játszhatnak a zöldfelületek, a megfelelően karbantartott elvezető rendszerek pedig az elvezetést segítik. Az élővizek, vízfolyások, árkok rendezésére, állandó karbantartására nagyobb figyelmet kell fordítani.

*A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Csapadékvíz elvezető rendszer további fejlesztése

### **T9 - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek**

A városban élők életminőségét nagyban befolyásolja az elérhető kulturális és szabadidős szolgáltatások mennyisége és minősége. A kulturális és közművelődési intézmények fejlesztésében előtérbe kell helyezni a nyitottságot, a multifunkciós jelleget, a lakossági igényekhez igazodó rugalmas megoldásokat (nyitva tartás, online alkalmazások), ösztönözni kell az alulról jövő kulturális és szabadidős kezdeményezéseket.

A kultúra komplex megítélésének jelentősége igen fontos, tekintettel a benne rejlő gazdaságfejlesztő erőre is, amely a megfelelő hasznosítás révén jelentősen hozzájárulhat a települési identitás és társadalmi kohézió javításához, valamint az idegenforgalmi kínálat bővítéséhez.

Marcaliban és térségében is törekedni kell a kulturális program kínálat folyamatos megújítására, a programok egész éves szervezésére a civil és egyéb szakmai szervezetekkel együttműködésben. Cél a kulturális örökségtételek megóvása és fenntartható bemutatása, valamint a kulturális jellegű programok és tevékenységek széleskörű elterjesztése. Olyan programokat javasolt megvalósítani a helyi szereplők bevonásával, amelyek révén Marcali vonzó desztinációként jelenik meg a potenciális látogatók körében.

A szabadidős tevékenységek ösztönzése keretében kiemelt fontosságú a tömegsport ösztönzése, feltételeinek megteremtése, amely a lakosság egészségi állapotának javításában is fontos szerepet tölthet be.

A színes és változatos közművelődési, rekreációs és sport lehetőségek, a pezsgő, életteli közösségi terek mind az itt élők, mind az ide látogatók számára vonzóak.

Már jelenleg is van néhány ismert és népszerű, rendszeresen megrendezésre kerülő rendezvénye a városnak. A rendezvények kínálatának bővítése, folyamatos, az év minden részére kiterjedő programok szervezése, azok egymással való összehangolásával tovább erősítheti a város vonzerejét.

A sport és a szabadidős funkciók fejlesztésének együttes támogatása komplex hatást fejt ki a lakosság alapvető szükségleteit kiszolgáló megfelelő életkörülmények, egészséges környezet kialakítására. Fontos célkitűzés emiatt az életminőséget fejlesztő sport- és szabadidős létesítmények hálózatának fejlesztése és többcélú hasznosításának elősegítése (szem előtt tartva az ifjúságpolitikai igényeket), továbbá a közterületek sportolásra és szabadidő eltöltésre alkalmassá tétele.

Az egészséges életmód iránti elköteleződés hozzájárul a természetes és természet-közeli környezet megőrzéséhez, ezáltal a térség megújító erejének fenntartásához. A térség valamennyi lakójára szükség van ennek eléréséhez, az egyénektől a vállalkozásokig, a közintézményektől a civil szervezetekig.

*A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések*

- Egészségturizmus, gyógy- és wellness turizmus, ill. egészségipar fejlesztése
- Aktív turizmus feltételeinek javítása (kerékpáros, gyalogos, horgászturizmus)
- Kulturális turisztikai értékek bemutatása (Bernáth Galéria felújítása)
- A helyi identitás és kohézió erősítése (szabadtéri attrakciók, kulturális rendezvénysorozat)

### **T10 - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése**

Cél a megfelelő színvonalú humán szolgáltatások (egészségügy, szociális és gyermekjóléti ellátás, oktatás-nevelés, közigazgatás) fenntartása és fejlesztése, ezek elérhetősége a városi és a járásban lakók számára. Marcaliban a humán szolgáltatások legtöbb területét fejlett infrastruktúra jellemzi, ezért a szolgáltatások színvonalának, minőségének javítására, a szükségletekhez igazodó fejlesztésére kell a jövőben fókuszálni. Ahol infrastrukturális igény felmerült, ott komplex fejlesztések szükségesek.

A lakosság egészségi állapotának javításában a korszerű egészségügyi alapellátás biztosítása mellett kiemelt szerepet kell kapnia a prevenciónak (megelőzés, szűrés, tájékoztatás, egészséges életmód terjesztése), valamint az aktív egészségmegőrző programoknak, amelyben számos civil szervezet aktív szerepet vállal. A város e kezdeményezések segítségével (helyszín biztosítása, propagálás) tud előrelépést elérni.

A magas színvonalú oktatás-nevelés feltételeinek biztosítása – korszerű óvoda és bölcsőde, a magas színvonalú alap-és középfokú oktatási intézmények – nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is elengedhetetlen. A településen elérhető oktatás és képzés minősége döntően befolyásolja a város gazdasági versenyképességét, ez pedig a település által biztosított egyéni életminőség egyik legfontosabb feltétele. Ezen a téren az épületállomány karbantartása/felújítása, az új oktatási módszereknek való megfelelés elősegítése a feladat.

A szociális ellátások terén fontos szempont a szükségletekre reagálás, mind a kisgyermekellátás, mind az időskorúak és egyéb rászorultak ellátása terén. A demográfiai tendenciákhoz igazodva meg kell valósítani az időseket is ellátó szociális intézmény fejlesztését. A természetes folyamatok mellett a perifériára szorult rétegek - illetve az öngondoskodás lehetőségének hiányában a társadalmi gondoskodásra szorulóknak - jelentenek tartós feladatot a szociális terület számára.

A humán szolgáltatások fejlesztése során megoldandó a külterületeken élők alapellátásának biztosítása.

A humán szolgáltatások fejlesztésén belül szükséges figyelmet fordítani az ügyfélbarát, elektronikus közigazgatás további fejlesztésére.

A humán infrastruktúra fejlesztések az életminőség javítását célzó beruházásokkal együtt hozzájárulnak a lakosság mindennapi életkörülményeinek javításához, és közvetlen táptalajául szolgálnak a helyi közösségfejlesztéshez. A beavatkozások az elmúlt évek demográfiai és társadalmi változásai, illetve ezen folyamatok jövőben is folytatódó hatásainak, következményeinek kezelése miatt szükségesek.

*A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Bölcsőde bővítése, óvodai épületek felújítása
- A gyermekétkeztetéshez tartozó konyhák felújítása
- Időskorú lakásotthon fejlesztése, akadálymentesítése
- További intézmények akadálymentesítése
- E-közigazgatás fejlesztése
- Prevenció programok civilek bevonásával

### **T11 - Városi igényeknek megfelelő, fenntartható közlekedésfejlesztés**

Marcali a járási terület közepén helyezkedik el és jó közúti kapcsolatokkal rendelkezik mind a négy égtáj felé. A települést négy részre osztja fel a 68 sz. II. rendű főút, a 6805 sz. és 6704 sz. összekötő utak, amik a jó kapcsolatot is teremtik. A 68 sz. út újonnan átadott elkerülőjével a kapcsolat változatlan marad, de tehermentesítődik a város központja az átmenő forgalomtól.

A közösségi közlekedést Marcali településen csak az autóbuzsos közlekedés jelenti, mivel 2009-ben megszűnt a személyszállítás vasúton. A település lakói nem is tartanak igényt a vasútra, pedig a fenntartható fejlődés szempontjából jó megoldást nyújtana a vasút, mint közlekedési eszköz. A teherforgalom viszont tovább folytatódik vasúton. Az autóbuzs szolgáltatás színvonala nem megfelelő, mivel sok járási települést csak átszállással lehet megközelíteni. Romlott a helyzet 2011 óta a település helyi közlekedése terén, mivel a helyi autóbuzs járatok megszűntették. Gazdaságtalan volt az üzemeltetés, mert a lakosok az ingyenes TESCO járatokat használják a mai napig tömegközlekedésnek.

A településen belül fontos lenne a városközpont rehabilitálása, mivel az elkerülő átadásával kiszorult az átmenő kamion forgalom. Zöld sétáló utca megvalósításával és mérsékelt közlekedéssel ez megoldható lenne.

A településen ingyenes a parkolás, bár parkolási problémák vannak, amire sürgősen megoldást kell találni. Lokális megoldás lehetne régi ABC elbontása, ahol kialakítható lehetne egy központi rendezvénytér, és általános esetben parkolóként üzemelhetne. Emellett a fenntartható fejlődés érdekében kerékpáros hálózat kiépítése is szükséges lenne, ami átmehetne az egész településen.

*A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Belterületi út-, kerékpárút és járdaépítések, felújítások
- Parkoló fejlesztések
- Autóbuzs megállók fejlesztése
- A kerékpáros hálózat fejlesztése, a „fenntartható fejlődés városa” keretében fenntartható települési közlekedésfejlesztés

### **T12 - Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása**

A társadalmi kohézió erősítése révén elérhető a helyi közösségek megtartó és az életminőséget javító képességének ösztönzése. A társadalmi együttműködés és összetartozás megerősítése, az aktív befogadás növelése a közösségfejlesztés eszközeivel. A közösségfejlesztés segítségével a települések (településrészek), szorosabban összetartozó (mikro) térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztése, értékteremtő közösségek létrehozása valósul meg. Az intézkedés keretében megvalósuló fejlesztések szükségszerűen hozzájárulnak a hátrányos helyzetű népességcsoportok társadalmi integrációjához is.

Ebben kiemelt szerepet kell szánni a civil szervezeteknek. A civil szervezetek jelentős és aktív szerepet töltenek be a helyiek életében, tevékenységük minden korosztályt megcéloz. A civil szervezetek működése a szociális ellátás területére jelentős pozitív hatással bír a kapcsolódó civil, önkéntes tevékenységgel.

A helyi közösségek megerősítése, felzárkóztatása csak maguk az érintett közösségek aktív részvételével, szerepvállalásával és a civil társadalom megújulásával és megerősödésével válhat eredményessé.

Cél a város Helyi Esélyegyenlőségi Programjában lefektetett intézkedések megvalósítása. A város életében szerepet kell szánni a különböző társadalmi csoportok irányában megnyilvánuló szolidaritásnak. A társadalom fejlettségének fokmérője, hogy a város és lakossága mennyire szolidáris a hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportokkal.

A társadalom halmozottan hátrányos helyzetű rétegeinek leszakadása leromlással fenyegetett területeket eredményez a városban, amely a helyi társadalom egészére károsan hat. A komplex probléma megoldása érdekében integrált – foglalkoztatási, lakhatási, szociális – beavatkozások megvalósítására van szükség.

Az életkor meghosszabbodásával a társadalomban egyre nagyobb arányt képviselnek az időskorú emberek. Ezért az időskorúak védelmére – ezen belül az egészségügyi ellátásra, otthoni gondozásra, az elszegényedés megakadályozására, az egyedüllét enyhítésére és a megnövekedett szabadidő eltöltésének biztosítására – az önkormányzatnak kiemelt figyelmet kell fordítani.

A fenntartható társadalmi viszonyok alapkérdése, hogy a társadalom nem mondhat le a leszakadó vagy leszakadással fenyegetett csoportok – nők, mélyszegénységben élők, romák, fogyatékossgal élők, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, idősek – felzárkóztatásáról, életminőségének javításáról, társadalmi részvételének biztosításáról, ezekkel együtt egy mindenki számára elérhető élhető város megteremtéséről.

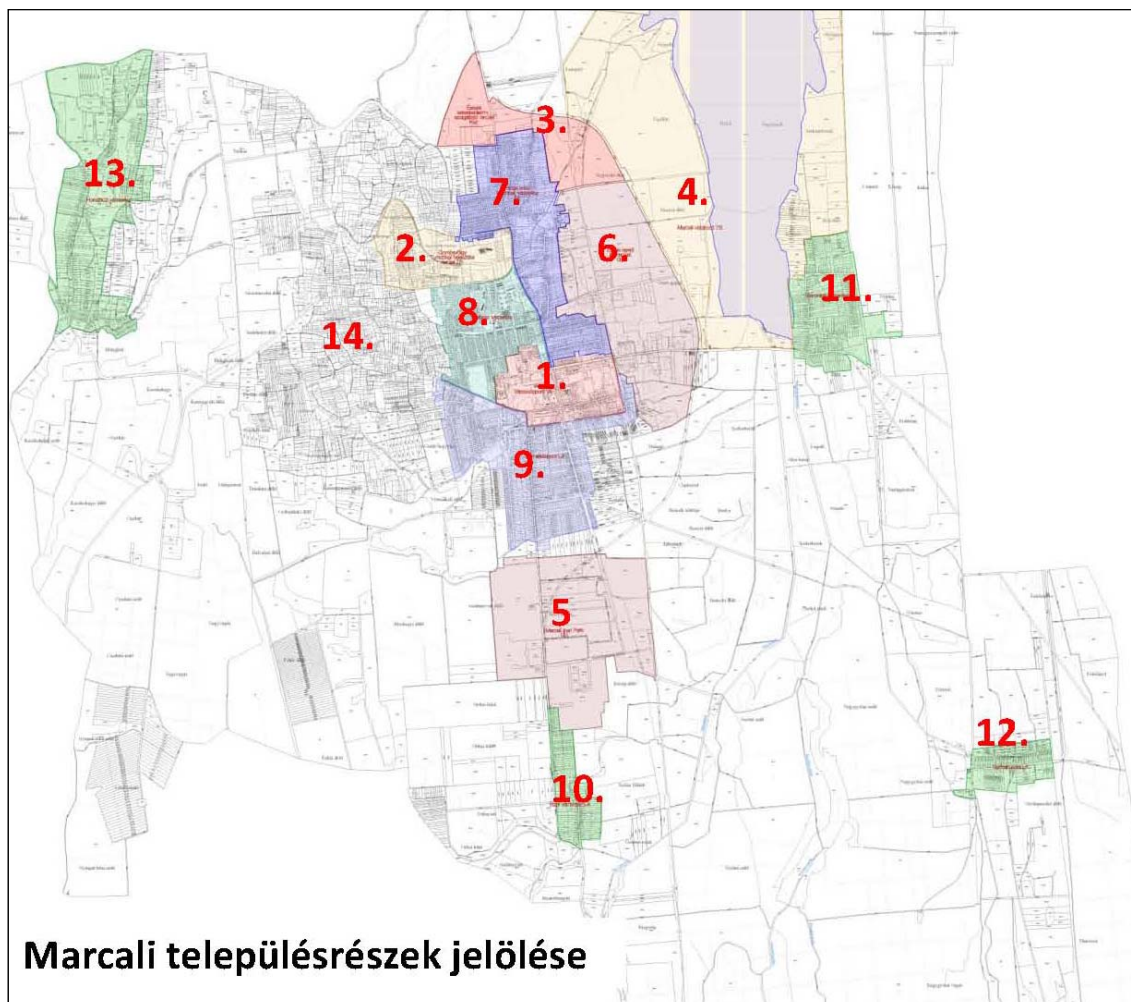
Marcali fejlődésében fontos szerepet tölthetnek be az alulról jövő közösségi és önkéntes kezdeményezések, ennek érdekében fontos, hogy a város bátorítsa és támogassa a helyi közösségek, civil szervezetek működését, és ehhez infrastrukturális feltételeket is biztosítson. A városban élők elégedettségének növelése érdekében szükséges, hogy a város családbarát módon szervezze a közösségi – kulturális, közigazgatási, stb. – szolgáltatásokat. A közösségek megújulása érdekében egészséges, környezettudatos életmód folytatását ösztönző és közösségfejlesztő programok szervezése szükséges.

*A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Antiszegregációs program
- Szociális városrehabilitáció
- A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok

### 3.2.2 Területi célok

A középtávú területi célok a városrészek céljaival összhangban kerültek meghatározásra. A célok definiálásánál figyelembe vettük az egyes területi egységek gazdasági, társadalmi jellemzőit és funkcióit.

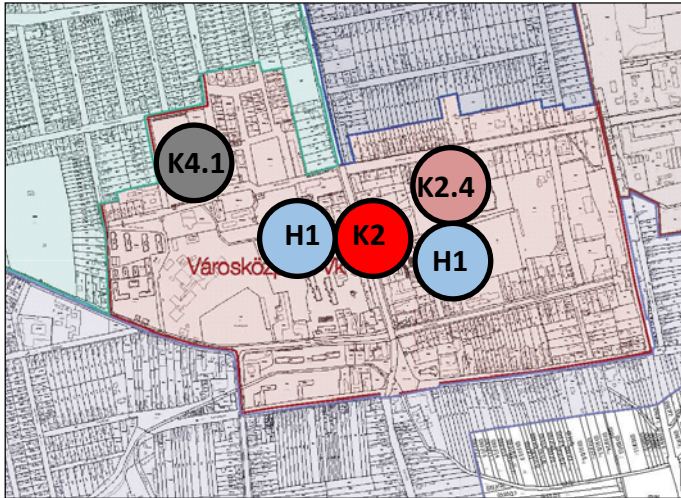


3.2-3. ábra: Marcali településrészek jelölése

1. Városközpont (Vk)
2. Gombavölgy-Turisztikai fejlesztési terület (Tf1)
3. Északi kereskedelmi, szolgáltató terület (Ksz)
4. Marcali víztározó – Turisztikai fejlesztési terület (Tf2)
5. Marcali Ipari Park – Ipari-, gazdasági fejlesztési terület (Gi1)
6. Észak-keleti iparterület – Ipari-, gazdasági fejlesztési terület (Gi2)
7. Észak-keleti (gombai) városrész - lakóövezet (L1)
8. Nyugati városrész - lakóövezet (L2)
9. Déli alközpont - lakóövezet (L3)
10. Bizei városrész (L4)
11. Boronkai városrész (L5)
12. Gyótapusztai városrész (L6)
13. Horvátkúti városrész (L7)
14. Szőlőhegy (külterület)

### 3.2.2.1 Városközpont

#### ○ Városközpont (Vk) – 1. számú városrész



A település központját alkotó városrész, itt helyezkednek el a város középületei. E városrész ad otthont a Városi Kulturális Központ épületének, a Polgármesteri Hivatalnak, a Városi Bíróságnak, a Rendőrségnek, a Helytörténeti Múzeumnak és a Bernáth Galériának, a vasútállomásnak és a buszpályaudvarnak, bankoknak, üzleteknek, kávéházaknak, éttermeknek. Itt található továbbá a város néhány oktatási intézménye, valamint a városi sportcsarnok és a sporttelep is.

A városrész központja a Künzelsau tér. A városközponton át húzódó 68-as úton csökkent az átmenő gépkocsi forgalom, az elkerülő út megépülését követően a központ forgalom- és zajterheltsége, légszennyezettsége jelentősen csökkent.

Kimondottan gyalogos sétáló övezet, sétálóutca jelenleg hiányzik a városközpontból. A város középtávú tervei között szerepel a Rákóczi utca sétálóutcává történő átépítése, melynek a Bernáth Galériától az Európa parkig történő további bővítésével a város szívében egy „Kulturális Korzó”, sétálóutca, pihenő övezet jönne létre.

A városrész specifikus fejlesztési lehetősége, területi célja **a városközpont rehabilitációjának folytatása, közösségi térré történő fejlesztése, közlekedésfejlesztéssel.**

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

#### **K2 - Marcali városközpont rehabilitáció**

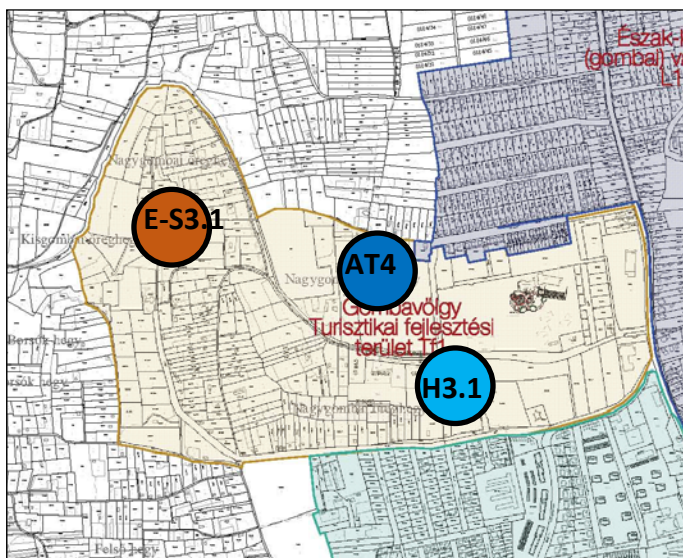
- Vállalkozásbarát, népességmegtartó, városi fókuszú településfejlesztés
  - K2.1** - A város szíve újraéled
- A helyi identitás és kohézió erősítése
  - K2.2** – Városi korzózás
  - K2.3** - Nemzetek Fesztiválja
- Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
  - K2.4** - A Marcali - Boronka kerékpárút mellett található Bernáth Galéria felújítása, kulturális turisztikai értékek bemutatása
- Térségi integrált gazdaságfejlesztés
  - K4.1** - Csak egészséges forrásból: fedett piac csarnok felújítása, szolgáltatásainak bővítése.
- A települési önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelés és a megújuló energia felhasználás, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása
  - H1** - Az alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületeinek korszerűsítése, energetikai felújítása
- Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
  - H3.2** - Marcali belterületi kerékpárutak kialakítása, főútvonalon a kerékpár-és gyalogos utak biztonságos átvezetésének kiépítése
  - H3.3** - Helyi közlekedésfejlesztés, buszvárók és buszöblök felújítása, esélyegyenlőségi feltételek javítása.

V1 területi cél: a városközpont rehabilitációjának folytatása, közösségi térré történő fejlesztése, közlekedésfejlesztéssel.			
A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek		Tematikus célok	
<b>K2</b>	<b>Marcali városközpont rehabilitáció</b>	<b>T4</b>	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése
<b>K2.1</b>	A város szíve újraéled	<b>T4</b>	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése
<b>K2.2</b>	Városi korzózás	<b>T9</b>	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus
<b>K2.3</b>	Nemzetek Fesztiválja	<b>T9</b>	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus
<b>K2.4</b>	Bernáth Galéria felújítása	<b>T9</b>	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus
<b>K4.1</b>	Csak egészséges forrásból: fedett piac csarnok felújítása	<b>T5</b>	Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében
<b>H1</b>	Az alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületeinek korszerűsítése, energetikai felújítása	<b>T6</b>	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés
<b>H3.2</b>	Marcali belterületi kerékpárutak kialakítása, főútvonalon a kerékpár-és gyalogos utak biztonságos átvezetésének kiépítése	<b>T11</b>	Városi igényeknek megfelelő fenntartható közlekedésfejlesztés
<b>H3.3</b>	Helyi közlekedésfejlesztés, buszvárók és buszöblök felújítása, esélyegyenlőségi feltételek javítása	<b>T11</b>	Városi igényeknek megfelelő fenntartható közlekedésfejlesztés

3.2-4. ábra: V1 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata

### 3.2.2.2 Turisztikai fejlesztési területek

#### o Gombavölgy-Turisztikai fejlesztési terület (Tf1) – 2. számú városrész



A város észak-keleti része a már meglévő gyógyfürdővel, gyakorlatilag beépítetlen területével, jó közúti megközelíthetőségével, kedvező környezeti adottságával a turisztikai fejlesztés meghatározó célterülete lehet. A Turisztikai fejlesztési övezetben található a 2003-ban átadott Városi Fürdő és Szabadidőközpont. A fejlesztés a nyugat-európai tapasztalatokhoz igazodva nem csupán egy hagyományos gyógyfürdő, hanem olyan komplex wellness szolgáltatások kialakítására



törekszik, mely a test és a szellem egyidejű megújulását eredményezi. A komplexum nem csak a város adottságaira kíván támaszkodni, hanem az egész térség lehetőségeit igyekszik kihasználni. A víz, kiváló minőségű gyógyvíz, mely mozgásszervi megbetegedések gyógyítására alkalmas.

A gyógyfürdő szomszédságában wellness-szolgáltatásokat nyújtó gyógyszálloda épül, mely 4 csillagos szállodaként előreláthatólag pótolni fogja azt a hiányt, amely a minőségi vendéglátás területén jellemzi a térséget.

A terület határán található pincesor és szőlőhegy kiváló lehetőséget nyújt a bor-és gasztronómiai turizmus beindítására, melyet a pincék teraszáról élvezhető panoráma még különlegesebbé és egyedibbé varázsol.

A városrész specifikus fejlesztési célja **a turizmusfejlesztés közlekedésfejlesztéssel, vendégfogadás feltételeinek megteremtése, attrakciófejlesztés.**

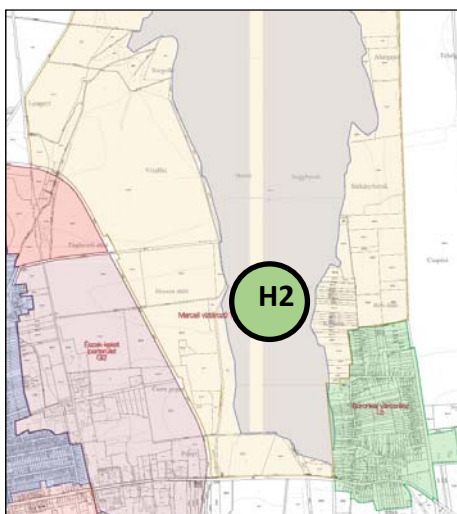
A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Fenntartható települési közlekedésfejlesztés  
**H3.1** - Gizella utca útépités
- Helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával  
**E-S3.1** – A szőlő és bor jövőjéért a Marcali-háton
- Turizmusfejlesztés  
**AT4** - Gyógyszálló felépítése

<b>V2 területi cél: a turizmusfejlesztés közlekedésfejlesztéssel, vendégfogadás feltételeinek megteremtése, attrakciófejlesztés</b>			
<b>A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek</b>		<b>Tematikus célok</b>	
<b>AT4</b>	Gyógyszálló felépítése	<b>T4</b>	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése
<b>H3.1</b>	Gizella utca útépités	<b>T11</b>	Városi igényeknek megfelelő fenntartható közlekedésfejlesztés
<b>E-S3.1</b>	A szőlő és bor jövőjéért a Marcali-háton	<b>T5</b>	Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében

**3.2-5. ábra: V2 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata**

### ○ Marcali víztározó – Turisztikai fejlesztési terület (Tf2) – 4. számú városrész



A városrész jövőbeli potenciálja a **természetvédelem, kellemes kirándulójel és turisztikai célpont kialakítása.**

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
- H2 – Ökoturisztikai fejlesztés a Boronka-melléki Tájvédelmi körzetben**

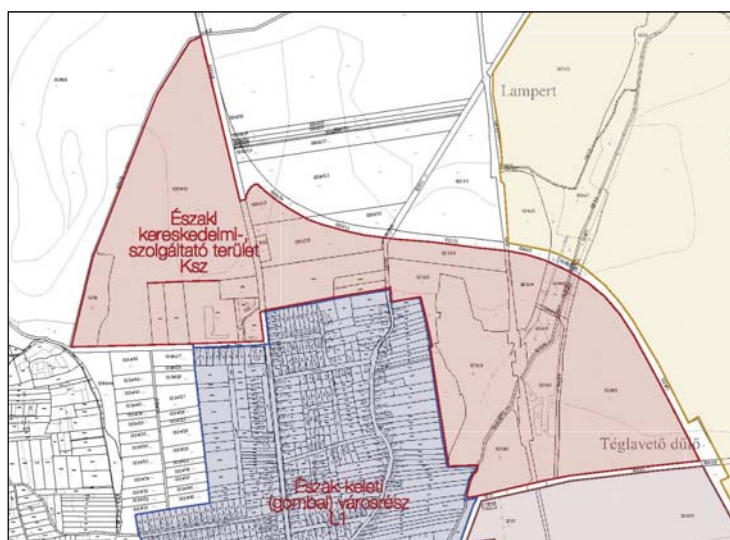
### V4 területi cél: természetvédelem, kellemes kirándulójel és turisztikai célpont kialakítása

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek		Tematikus célok	
<b>H2</b>	Ökoturisztikai fejlesztés a Boronka-melléki Tájvédelmi körzetben	<b>T4</b>	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése

3.2-6. ábra: V4 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata

### 3.2.2.3 Gazdasági területek

#### ○ Északi kereskedelmi, szolgáltató terület (Ksz) – 3. számú városrész



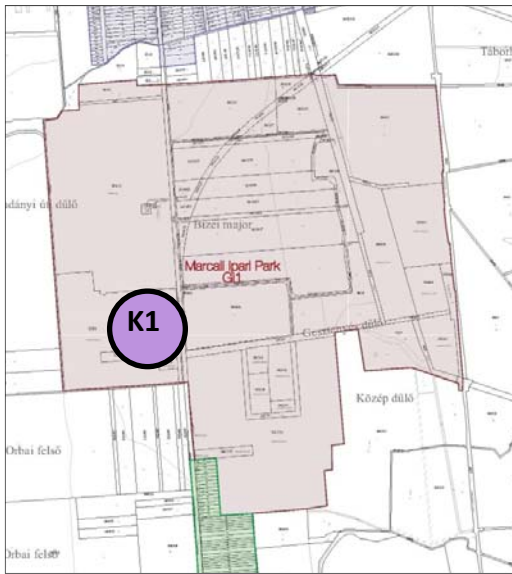
A település északi részén részben beépített területrészeket és nagy beépítetlen területet magába foglaló városrész. A terület az M7 autópálya közelségének és jó megközelítésének köszönhetően kiváló területe egy kereskedelmi-szolgáltató központ kialakulásának, ahol a meglévő és a betelepülő új cégek gazdasági hatása egymást erősítve jelenik meg.

A városrész fejlesztési célja a **gazdasági terület további fejlesztése.**

#### Fejlesztendő terület

- Beépítetlen területen a közmű kiépítése

○ **Marcali Ipari Park – Ipari-, gazdasági fejlesztési terület (Gi1) – 5. számú városrész**



A város déli külterületi részén, Bize városrész irányában található az Ipari Park. A területen jelenleg egy gabonátároló üzemel. A város tervei között szerepel a központban található üzemek kiköltöztetése, valamint a városba érkező ipari cégek ide történő letelepítése. Ha a külső laktanya az önkormányzat tulajdonába kerül, akkor az akcióterület kibővül a laktanya területével.

A városrész specifikus fejlesztési lehetősége az **iparterület további fejlesztése**, amely a település gazdaságának egyik katalizátora lehet.

*Fejlesztendő terület*

- Utak kiépítése
- Kihaszíratlan területek értékesítése

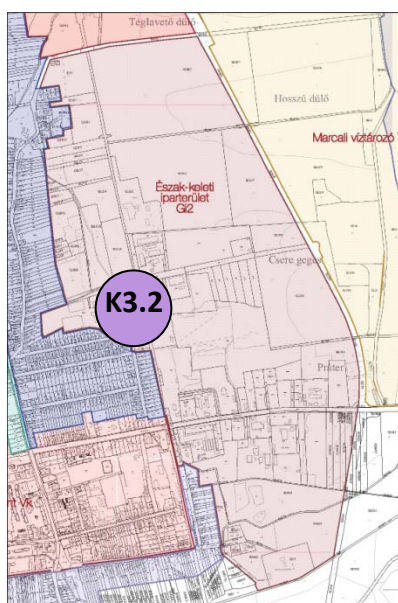
*A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Térségi integrált gazdaságfejlesztés  
**K1** - MIP Logisztikai központ

<b>V5 területi cél: az iparterület további fejlesztése</b>			
<b>A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek</b>		<b>Tematikus célok</b>	
<b>K1</b>	MIP Logisztikai központ	<b>T1</b>	Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint

**3.2-7. ábra: V5 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata**

o **Észak-keleti iparterület – Ipari-, gazdasági fejlesztési terület (Gi2) – 6. számú városrész**



Az Észak-keleti ipari terület a városon át húzódó 94/3. hrsz-ú vasúti pályatesttől keletre eső területet foglalja magába. A vasút és a 68-as főközlekedési út megépült elkerülő szakaszának köszönhetően jó megközelítésű, ideális terület ipari tevékenységű cégek számára. A beépített területeket kiszolgáló úthálózat szilárd burkolatú, a közművesítés teljes körű. Építőipari, elektronikai és élelmiszeripari cégek mellett gabonátároló, terményszárító működik ezen az ipari területen.

A városrész specifikus fejlesztési lehetősége az **iparterület további fejlesztése piacorientált szakképzéssel**.

*Fejlesztendő terület*

- Piacorientált szakképzés
- Beépítetlen területen a közmű kiépítése

*A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Térségi integrált gazdaságfejlesztés  
**K3.2** - Piacorientált szakmunkásképzés feltételeinek megteremtése - gyakorlati oktatással kombinálva (Ziehl-Abegg Kft.)

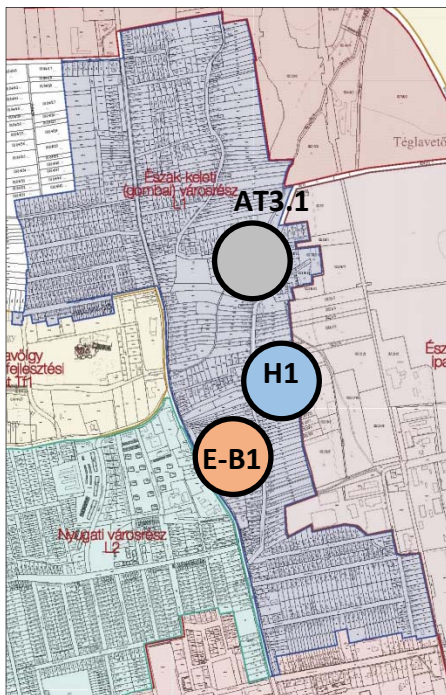
**V6 területi cél: az iparterület további fejlesztése piacorientált szakképzéssel.**

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek		Tematikus célok	
<b>K3.2</b>	Piacorientált szakmunkásképzés feltételeinek megteremtése - gyakorlati oktatással kombinálva	<b>T3</b>	Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása

**3.2-8. ábra: V6 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata**

### 3.2.2.4 Lakóterületek

#### ○ Észak-keleti (gombai) városrész - lakóövezet (L1) – 7. számú városrész



Az Észak-keleti lakóközvet (Gombai városrész) a viszonylag sűrű utcahálózat, a közepes és nagykeres telekkialakítás és a falusias hangulatú, családi házas beépítés jellemző. A városrészben egy önkormányzati intézmény működik (Tánicsics utcai óvoda), és néhány, elsősorban alapvető árukat forgalmazó üzlet található.

A lakóközvetnek több kisebb központja van, ezek a Noszlopy és a Berzsényi utca kereszteződése és a mellette található üzletközpont, valamint a Noszlopy és Karikás Frigyes utcai kereszteződés.

A városrész keleti területén kisebb foltban szegregált lakónépeség telepedett meg (Tánicsics utca).

A városrész fejlesztési célját **a helyi adottságok minőségi fejlesztése és szociális városrehabilitáció** jelenti.

#### Fejlesztendő terület

- Városközponti megközelítésének javítása
- Községi funkciók bővítése
- Humán szolgáltatási funkciók arányának növelése

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

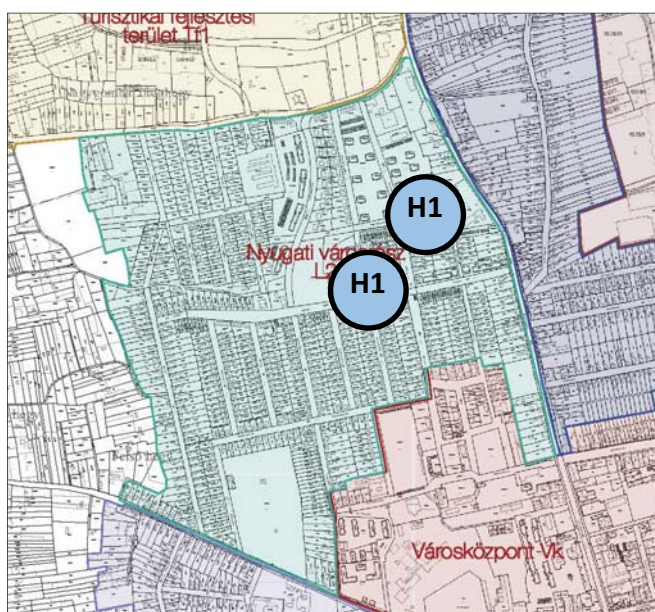
- A települési önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelés és a megújuló energia felhasználás, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása  
**H1** - Az alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületeinek korszerűsítése, energetikai felújítása
- A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése  
**E-B1** – Múltunkért a jövő
- Leromlott városi területek rehabilitációja  
**AT3.1** - Gombai városrész szociális városrehabilitációja

#### V7 területi cél: a helyi adottságok minőségi fejlesztése és szociális városrehabilitáció.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek		Tematikus célok	
<b>H1</b>	Az alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületeinek korszerűsítése, energetikai felújítása	<b>T6</b>	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés
<b>E-B1</b>	Múltunkért a jövő	<b>T12</b>	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása
<b>AT3.1</b>	Gombai városrész szociális városrehabilitációja	<b>T12</b>	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása

3.2-9. ábra: V7 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata

o **Nyugati városrész - lakóövezet (L2) – 8. számú városrész**



A városrész a városon át húzódó 68-as főúttól nyugatra található. Ezt a lakóterületet két eltérő szerkezetű és beépítettségű rész alkotja. A lakóterület keleti részén elsősorban többszintes társasházak helyezkednek el (Mikszáth és Ságvári utca lakótelep, Berzsényi utca társasházak). A lakóterület másik, keleti, dél-keleti részére a sűrű utcahálózat, családi házas beépítés jellemző. Ezt a területet a Csomós Gergely utca két további részre osztja: az utcától délre található területen a nagyobb telekkialakítás, régebbi építésű házak jellemzőek, míg az északi oldalon a szőlőhegyből kialakított kertvárosi részen a kisebb telkű, új építésű, házak jellemzőek.

A városrész központjában található a szépen gondozott Berzsényi park, működik itt általános iskola, óvoda, bölcsőde, orvosi rendelő. A város központi temetője a lakóövezet déli oldalán található. A területen elsősorban kisebb, a napi szükségletek kielégítését szolgáló üzletek találhatóak.

A város lakásállományának közel fele található ezen a városrészen, köszönhetően a még „élhető” léptékű lakótelepi és társasházi területeknek.

A városrész fejlesztési célját **a lakóépületek és intézmények felújítása** jelenti, a lakókörülmények javításának elősegítése az elérhetőség javítása és a zöldfelületek, közösségi terek arányának növelése, minőségi fejlesztése révén.

A fejlesztések eredményeként javul a városrész települési környezetének állapota, és az itt élők életminősége.

**Fejlesztendő terület**

- Községi funkciók arányának növelése (sport, kultúra)
- Közterületek (parkok, utak, járdák) megújítása, rekreációs, pihenő területek fejlesztése, hiányzó közlekedési kapcsolatok kiépítése,
- Lakótelepi épületek felújítása
- A többlakásos társasházak energiahatékonyság-javulást eredményező felújításai,

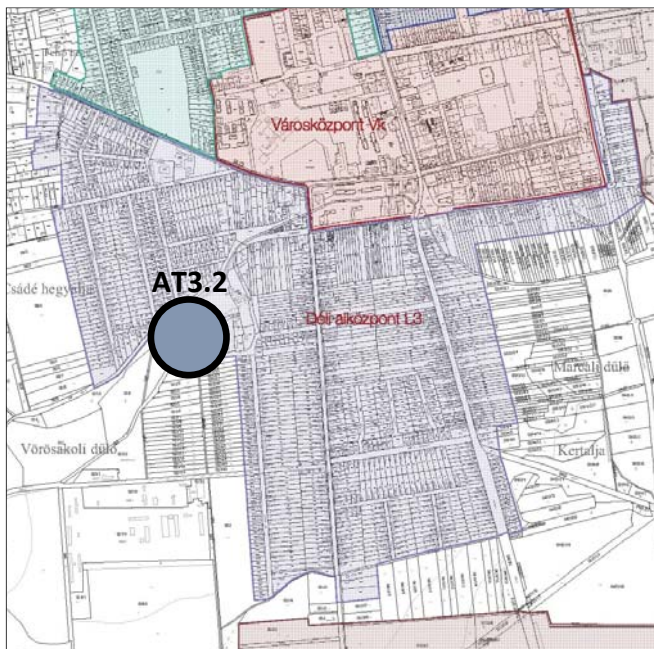
**A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:**

- A települési önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelés és a megújuló energia felhasználás, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása
- H1** - Az alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületeinek korszerűsítése, energetikai felújítása

<b>V8 területi cél: a lakóépületek és intézmények felújítása.</b>			
<b>A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek</b>		<b>Tematikus célok</b>	
<b>H1</b>	Az alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületeinek korszerűsítése, energetikai felújítása	<b>T6</b>	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés

**3.2-10. ábra: V8 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata**

o Déli alközpont - lakóövezet (L3) – 9. számú városrész



Az Észak-keleti lakóközrözethez hasonló felépítésű, itt is a sűrű utcahálózat, a közepes és nagykertes telekkialakítás, családi házas beépítés jellemző. A Szigetvári utcától keletre eső területen kertvárosi hangulatú, új építésű házakkal, míg a nyugati területen elsősorban régebbi építésű házak találhatók.

A körzet központja a Széchenyi-Szigetvári utca sarkán lévő üzletközpont.

A városrész dél-nyugati területén telepszerűen lakott, szegregált terület található. (Dózsa utca)

A városrész fejlesztési célját a **szociális városrehabilitáció** jelenti.

*Fejlesztendő terület*

- Egységes városrészi jelleg kialakítása
- Szegregációval fenyegetett terület felszámolása

*A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:*

- Leromlott városi területek rehabilitációja
- AT3.2** - A Dózsa utca végén található szegregátum megszüntetésére irányuló projekt.

**V9 területi cél: a szociális városrehabilitáció.**

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek		Tematikus célok	
<b>AT3.2</b>	A Dózsa utca végén található szegregátum megszüntetésére irányuló projekt	<b>T12</b>	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása

**3.2-11. ábra: V9 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata**

### ○ Bizei városrész (L4) – 10. számú városrész

A bizei városrész Marcalitól délre, a 68-as út mentén található. A városrész a főút mellett épült ki, nagykeres telekkialakítás és családi házas beépítés jellemző. A városrész a falusias hangulatú, a lakosság nagy része kertet művel, állatokat tart. Házi orvosi szolgálat és művelődési ház működik Bizén.

Bize településrész Marcali 2. legkisebb lakónépségű városrésze.

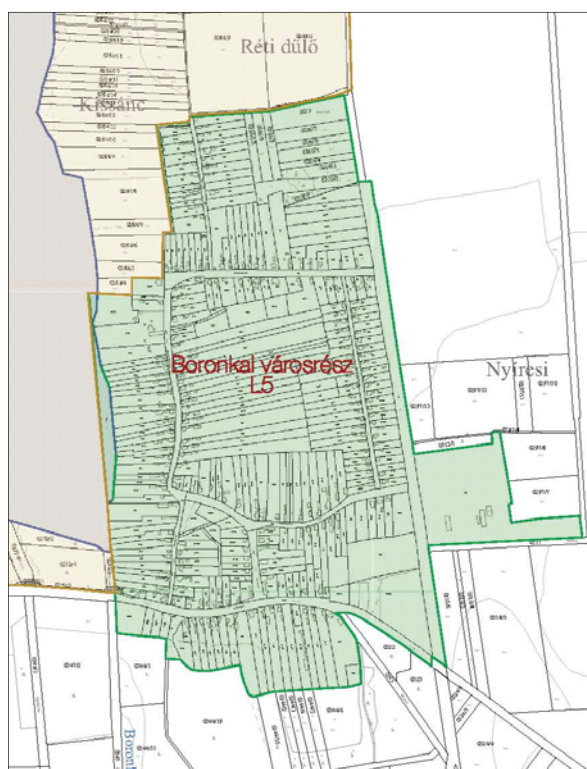
A városrész fejlesztési célja **a falusias hangulatú lakóterület megőrzése.**

*Fejlesztendő terület*

- Közösségi és humán funkciók javítása, bővítése
- Városközponti kapcsolat javítása



### ○ Boronkai városrész (L5) – 11. számú városrész



Boronka városrész Marcalitól keleti irányban található. A barátságos hangulatú, gondozott településre itt is a nagytelkes, családi házas beépítés jellemző. Óvoda, sportpálya, római katolikus templom, művelődési ház, orvosi rendelő szolgálja az itt élők kényelmét.

Itt található a Boronkai Tájvédelmi Körzet, amely turisztikai vonzerejét jelentősen növelhetné a Balatonfenyves – Mesztegyő kisvasútvonal kiépítése, hasonlóan fontos a Marcali-Boronka víztározó idegenforgalmi fejlesztése is. E kettő felvetheti annak gondolatát, hogy a település központjában új telkek kialakítása történjen meg.

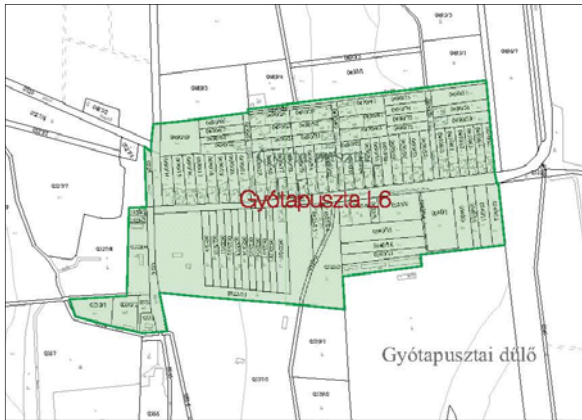
A városrész fejlesztési célja **Boronkai víztározó idegenforgalmi fejlesztéséhez kapcsolódó turizmusfejlesztés.**

*Fejlesztendő terület*

- Közösségi és humán funkciók javítása, bővítése
- Városközponti kapcsolat javítása



o Gyótapusztai városrész (L6) – 12. számú városrész



A legkisebb lakosság számú településrész, Gyótapusztai Marcalitól dél-keleti irányban. Községi ház és sportpálya található a városrészen. Gyótapusztai Magyarország egyik legjobb adottságokkal rendelkező vadásztársaságának központja és a települést körülvevő erdők további fejlesztési lehetőséget adnak a vadászturizmus számára. A városrész minőségi ivóvíz ellátása fejlesztést igényel.

A városrész fejlesztési célja **a vadászturizmus fejlesztése.**

**Fejlesztendő terület:**

- Községi és humán funkciók javítása, bővítése
- Városközponti kapcsolat javítása
- Közlekedési infrastruktúra javítása
- Minőségi vízellátás biztosítása
- Vadászturizmus fejlesztése

**A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:**

- Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés  
**E-S1 - Vadásztársaságok egységes marketing stratégiája**

**V12 területi cél: a vadászturizmus fejlesztése.**

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek		Tematikus célok	
<b>E-S1</b>	Vadásztársaságok egységes marketing stratégiája	<b>T4</b>	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése

**3.2-12. ábra: V12 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata**

### ○ Horvátkúti városrész (L7) – 13. számú városrész



Marcalitól nyugat felé haladva találjuk Horvátkutat. A többi városrészhez hasonlóan itt is a kertés, családi házas beépítés jellemző. Utcái részben szilárd burkolatúak, közműhálózata a szennyvíz kivételével kiépített, a csatornázás beruházás jelenleg folyamatban van. Művelődési ház, háziorvosi szolgálat működik a városrészen, valamint temető és sportpálya is található.

A településrész természeti adottságait kihasználva jövőbeli célkitűzése, fejlesztési célja a Balaton megközelítése turistaúton, **bakancsos és zöldturizmus erősítése.**

#### Fejlesztendő terület

- Közösségi és humán funkciók javítása, bővítése
- Városközponti kapcsolat javítása
- Közlekedési infrastruktúra javítása
- Bakancsos és zöldturizmus fejlesztés
- Szegregációval fenyegetett terület felszámolása

### ○ Szőlőhegy (külterület) – 14. számú városrész

A városrész fejlesztési célját **a természeti környezet megóvása és turisztikai célú hasznosítása**, kifejezetten **a borturizmus fejlesztése** jelenti.

#### Fejlesztendő terület

- Egységes arculatépítés
- Marketing stratégia kialakítása

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával  
**E-S3.1** - A szőlő és bor jövőjéért a Marcali-háton

#### V14 területi cél: a természeti környezet megóvása és turisztikai célú hasznosítása.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek		Tematikus célok	
<b>E-S3.1</b>	A szőlő és bor jövőjéért a Marcali-háton	<b>T4</b>	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése

3.2-13. ábra: V14 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata

### 3.3 A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA

A területi és tematikus célok együttesen segítik elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését. A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus és területi célok közötti összefüggéseket.

Jelmagyarázat:		Területi célok													
		V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	V13	V14
Tematikus célok															
T1	Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint			erős kapcsolat		erős kapcsolat	erős kapcsolat								
T2	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása			erős kapcsolat		erős kapcsolat	erős kapcsolat								
T3	Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása						erős kapcsolat								
T4	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése	erős kapcsolat	erős kapcsolat		erős kapcsolat							közepes kapcsolat	közepes kapcsolat		erős kapcsolat
T5	Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében	erős kapcsolat	erős kapcsolat			közepes kapcsolat									
T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	erős kapcsolat													
T7	Minőségi lakókörnyezet		közepes kapcsolat												
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása				közepes kapcsolat										közepes kapcsolat
T9	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek	erős kapcsolat	közepes kapcsolat		közepes kapcsolat										
T10	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése	közepes kapcsolat							erős kapcsolat	közepes kapcsolat					
T11	Városi igényeknek megfelelő fenntartható közlekedésfejlesztés	erős kapcsolat	erős kapcsolat												
T12	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása							erős kapcsolat		erős kapcsolat				erős kapcsolat	

3.3-1. ábra: A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

## 4 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

## 4.1 A STRATÉGIAI CÉLOK ÉS PROJEKTEK ÖSSZEFÜGGÉSEI

Az ITS, mint operatív jellegű stratégia, tartalmazza azon lényeges fejlesztési jellegű beavatkozások (projektek illetve programok) indikatív listáját, amelyek a célok eléréséhez szükségesek. Az ITS operatív jellege nem jelenti ugyanakkor azt, hogy annak kidolgozottan és részletekbe menően vagy akár, hogy teljes körűen kellene tartalmaznia a kitűzött céljai elérése érdekében megvalósítandó projekteket. Fontos azonban annak szem előtt tartása, hogy a stratégia céljaihoz kapcsolódóan a megvalósítás fázisában reális lehetőség legyen konkrét projektek megvalósítására és hogy az előkészítettség különböző fázisaiban levő projektelképzelések egymáshoz optimálisan illeszkedve a lehető leghatékonyabban szolgálják a stratégia céljainak elérését. Az ITS során az alábbi projekttypusokat azonosítottuk:

- A **kulcsprojektek** azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. A kulcsprojekt megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- A **hálózatos projekt** több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed, valamint a projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik. A hálózatos projekt lehet integrált projekt, ez esetben az együttműködő projektelemek különböző jellegűek, más-más megvalósítójuk van.
- Az **akcióterületi projektek** egymással szinergikus hatást fejtenek ki az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen. Az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését. A projektek az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra, és volumenük, valamint várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen.
- **Egyéb projektek:** a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések, amelyek egy adott városrész vagy a város egésze számára lényegesek.

Az egyes projektek, projektcsomagok és tematikus célok kapcsolatát az alábbi ábra szemlélteti:

	Kulcs- projektek	Hálózatos projektek	Akció- területi projektek	Egyéb projektek
<b>T1</b> - Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint				
<b>T2</b> - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása				
<b>T3</b> - Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása				
<b>T4</b> - Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése				
<b>T5</b> - Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében				
<b>T6</b> - Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés				
<b>T7</b> - Minőségi lakókörnyezet				
<b>T8</b> - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása				
<b>T9</b> - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus				
<b>T10</b> - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése				
<b>T11</b> - Városi igényeknek megfelelő közlekedés fejlesztése				
<b>T12</b> - Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása				

(Amennyiben egy projektcsomag vagy projekt több célhoz is kapcsolódik, abban az esetben minden érintett célnál megjelenítésre került a projekt.)

**4.1-1. ábra: A tematikus célok és az egyes projektek, projektcsomagok kapcsolata**

## 4.2 KULCSPROJEKTEK

Marcali 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó kulcsprojektjei több típusú beavatkozást tartalmaznak és több tematikus célhoz is illeszkednek. Mivel kulcsprojekt akcióterületi projektként is értelmezhető, így a K1 és K2 kulcsprojektek akcióterületi projektek is egyben, e két projektre vonatkozó beavatkozások, a projektek és a projekt elemeinek a leírását a 4.4 fejezet tartalmazza.

### 4.2.1 K1 - MIP Logisztikai központ fejlesztése

K1 = AT1, a projekt leírása a 4.4.2.1 pontban, 89. oldal

### 4.2.2 K2 - Városközpont rehabilitáció folytatása

K2 = AT2, a projekt leírása a 4.4.2.2 pontban, 91. oldal

### 4.2.3 K3 - Gazdaságfejlesztési tevékenység

Kulcsprojektnek tekinthető a gazdaságfejlesztési tevékenységre irányuló projektek csoportja az alábbi projektekkel:

- **K3.1 - Értékünk a fa**

A Marcali járás Somogy Megye erdőterületben és faipari vállalkozásokban gazdag területei közé tartozik. Az erdőkből kitermelt fa mellett a fahulladék hasznosítatlanul az erdőben elégetésre került. A projekt keretében megteremtjük a technikai feltételeket a fahulladék (ágak, gallyak, forgács) feldolgozásához, továbbá az előállított termék elsődleges felhasználásához (apríték felhasználása önkormányzati intézményekben), továbbá a hozzáadott értéket képviselő brikett gyártáshoz (mely értékesítésre és szociális felhasználásra kerül).

A projekt megvalósítása folyamatos (brikett/apríték gyártás, kazán fűtés), illetve idény munkát (erdő tisztítás) biztosít a járásban élők számára.

Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akció.

- **K3.2 - Piacorientált szakmunkásképzés feltételeinek megteremtése - gyakorlati oktatással kombinálva**

A Ziehl-Abegg Kft. több mint 7 éve vesz részt a gyakorlati szakképzésben, mely során a vállalatnál több mint 60 tanuló szerezhetett komoly szakmai tapasztalatot, gyakorlatot. Az oktatást mindeztidőig a termelésben valósították meg, emellett a 2013/2014-es évtől kezdődően tanműhelyi keretek közt is folytathatják. Ez utóbbi projekt, beruházás jelenleg is folyamatos bővítés, fejlesztés alatt áll. Jelenleg 3 szakmára rendelkeznek akkreditációval, melyek a következők: gépi forgácsoló, géplakatos, villanyszerelő. További 2 területet, a mechatronikai műszerész és hegesztői szakot szeretnék az elkövetkezendő 3-4 évben elindítani. Jelenlegi tanuló létszám: 39 fő, melyet a közeljövőben 50%-kal kívánnak növelni. Szakoktatói létszám: 1 fő tanműhely vezető, 3 fő szakoktató, melyet 10 főre növelnék. Jelenleg 471 m<sup>2</sup> a tanműhely területe, melyet a fejlesztés eredményeképpen 1009 m<sup>2</sup>-re bővítenék, az alábbi helyiségekkel: Oktató terem: 150 m<sup>2</sup>, Gépi forgácsoló szak: 176 m<sup>2</sup>, Mechatronikai műsz. szak.: 153 m<sup>2</sup>, Raktár: 59 m<sup>2</sup>. A projekt keretében a tanműhely, szakonkénti gépbeszerzését is meg szeretnék valósítani.

A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával.

Átfogó cél, hogy az iparág szakember utánpótlását támogassa, az ahhoz szükséges gyakorlati tudás megszerzésében regionális szinten segítséget nyújtson a tanulók számára. A tanulók már tanulmányaik során betekintést nyerhetnek az általuk biztosított lehetőséggel, egy gyakorlatias,

valódi termelés életébe, olyan gyakorlati tudásra, tapasztalatra tehetnek szert, ami csak ilyen körülmények közt szerezhető meg, pályakezdőként előnyként könyvelhetik el. Mindemellett segíti a diákok szociális beilleszkedését a munka világába.

Térségi integrált gazdaságfejlesztési fókuszú projekt, valamint a helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával.

- **K3.3 - A munka érték**

Az elvándorlás csökkentése, valamint a helyi cégek munkaerő utánpótlásának biztosítása érdekében kétszintű ösztöndíj rendszer bevezetése a térségben működő cégek támogatásával. A szakképzettség biztosítása érdekében az iskolaválasztás előtt álló 7.-8. osztályos tanulóknak a képzettség megszerzéséig, illetve a felsőfokú végzettséget igénylő munkahelyek esetén a középiskola végzős tanulói számára a diploma megszerzéséig. A pályaválasztási döntés meghozatala érdekében gyár/üzem látogatások szervezése az általános iskolák, középiskolák bevonásával. Térségi szinten megvalósuló termékmegjelenés pályázati úton történő támogatása, értékesítési akciók szervezésével, marketing tanácsadással, felmérések, kutatások végzésével. Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók

A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával. A projekt célja a térséget sújtó elvándorlás csökkentése, megfordítása. A térséget munkaerőpiaci szempontból kettősség jellemzi, egyrészt képzett munkaerő iránti kereslettel, másrészt a megfelelő tudással rendelkező munkaerő hiánnyal küzd. A helyi gazdaságfejlesztési intézkedésekhez (piac felújítás, KKV támogatás, szociális gazdaság) a megfelelő humán erőforrás biztosítását, illetve terméktámogatást kívánják megvalósítani (értékesítési akciók, kutatások, fesztiválok)

Térségi integrált gazdaságfejlesztési fókuszú projekt, valamint a helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával.

#### 4.2.4 K4 - Mezőgazdaság és élelmiszeripar infrastrukturális fejlesztése

Kulcsprojektnek tekinthető a mezőgazdaság és élelmiszeripar infrastrukturális fejlesztésére irányuló projektek csoportja az alábbi projektekkel:

- **K4.1 - Csak egészséges forrásból**

A járás logisztikai, szolgáltatási központjában (Marcaliban) található fedett piac csarnok felújítása, szolgáltatásainak bővítése. A helyi mezőgazdasági klaszter létrehozása érdekében a piacnak nem csak a vásárlóknak, hanem az eladóknak is szolgáltatást kell nyújtani.

A felújítást követően az épületnek a következő alapfeladatok ellátására kell képesnek lennie: termék felvásárlás, marketing támogatás, szaktanácsadás, értékesítési lánc szervezése. A projekt zárását követően a foglalkoztatottakat az értékesítésben részt vevő őstermelőknek, önkormányzatoknak kell fenntartani.

Térségi integrált gazdaságfejlesztési fókuszú projekt, valamint foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akció.

- **K4.2 - Megyei központú zöldség – gyümölcs-csomagoló helység, egyedi márkajelölés Somogy megyére**

Megyei központú zöldség-, gyümölcs-csomagoló helység, egyedi márkajelölés Somogy megyére.

Térségi integrált gazdaságfejlesztési fókuszú projekt, valamint foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akció.



- **K4.3 - Térségi termény felvásárlást és értékesítést koordináló szervezet létrehozása**

Térségi termény felvásárlást és értékesítést koordináló szervezet hiánya. Ellensúlyozná az integrátor cégek monopóliumát

Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akció.

Kulcsprojektek		A projektekhez kapcsolódó tematikus célok	
<b>K1</b>	MIP Logisztikai központ Izd. AT1	<b>T1</b>	Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint
<b>K2</b>	Városközpont rehabilitáció folytatása Izd. AT2	<b>T4</b>	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése
<b>K3.1</b>	Értékünk a fa	<b>T1</b>	Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint
<b>K3.2</b>	Piacorientált szakmunkásképzés feltételeinek megteremtése - gyakorlati oktatással kombinálva	<b>T3</b>	Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása
<b>K3.3</b>	A munka érték	<b>T3</b>	Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása
<b>K4.1</b>	Csak egészséges forrásból – Fedett piac csarnok felújítása	<b>T5</b>	Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében
<b>K4.2</b>	Megyei központú zöldség - gyümölcs csomagoló helység, egyedi márkajelölés Somogy megyére	<b>T2</b>	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása
<b>K4.3</b>	Térségi termény felvásárlást és értékesítést koordináló szervezet létrehozása	<b>T2</b>	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása

4.2-1. ábra: Kulcsprojektek és a tematikus célok kapcsolata

### 4.3 HÁLÓZATOS PROJEKTEK

Marcali 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó hálózatos projektjei – amelyek több, egymáshoz kapcsolódó, hasonló jellegű projektelemből állnak, és a város jelentős részére kiterjednek – az alábbiak:

#### 4.3.1 A települési önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelés és a megújuló energia felhasználás, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása (H1)

- **H1 - Alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületek energetikai felújítása**

Az alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületeinek korszerűsítése, energetikai felújítása, az alacsony üzemeltetési költségszint elérése érdekében. Az oktatás infrastrukturális feltételeinek

javítása, az iskolák és óvodák komfortosabbá tétele, ebből következően az iskolaépületek vonzóbbá tétele.

Az önkormányzati fenntartású és működtetésű intézmények energiakorszerűsítése az elmúlt időszakban elmaradt, amely egyrészt a közüzemi költségek növekedését eredményezte, másrészt pedig az Európa 2020 vállalásaihoz sem járult hozzá. A számos közintézmény és egyéb, megújuló energia hasznosításán alapuló fejlesztés nem tud maradéktalanul megvalósulni a projektek összehangolása nélkül. A korszerűsítéseknek ki kell terjedniük a nyílászáró cseréjére, a gépészeti berendezések felújítására és kialakítására (klíma, szellőzés, világítástechnika, stb.), az épület külső homlokzati hőszigetelésére, a meglévő fűtési rendszert korszerűsítésére, valamint szükség szerint a megújuló energiaforrások alkalmazására is.

A fejlesztésekben városi szinten könnyebben érvényesíthetők a városüzemeltetéshez közvetlenül kapcsolódó energiahatékonysági és fenntarthatósági szempontok, amelyek korábban is megjelentek Marcali fejlesztési gyakorlatában. Az energiahatékonyság fokozásának célszerű formája a magáningatlanok és közintézmények energetikai korszerűsítésének támogatása.

A város Energiastratégiája hosszú távon meghatározza az energetikai fejlesztések főbb beavatkozási pontjait. Ennek eredményeképpen csökkennek a településen a közüzemi költségek és Marcali nagyban hozzájárul az Európa 2020 céljainak eléréséhez.

A települési önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelés és a megújuló energia felhasználás, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása.

#### **4.3.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (H2)**

- **H2 - Ökoturisztikai fejlesztés a Boronka-melléki Tájvédelmi körzetben**

A projekt célja a Boronka-melléki Tájvédelmi körzet és közvetlen környezete természeti és kulturális kincseinek bemutatása.

Az ökoturizmus (szelíd) turizmus népszerűsítése, a környék turisztikai vonzerejének növelése, ezáltal a kistelepülések lakosság megtartó erejének fokozása

Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés.

#### **4.3.3 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (H3)**

Marcaliban a gépjárműforgalomból eredő káros hatások elsősorban a Városközpontban éreztetik hatásukat. Ez egyrészt konfliktust teremt a gyalogosok, kerékpárosok és a személygépkocsit használók között, másrészt a település levegőjét is szennyezi. Ehhez hosszú távon forgalomcsillapított övezetek létrehozása, a közösségi közlekedés előtérbe helyezése, valamint megfelelő számú parkolóhely létesítése szükséges.

A meglévő közúti infrastruktúra fejlesztése mellett kiemelt cél, hogy a jelenlegi és a jövőben várható forgalom a (települési és természeti) környezetet minél kisebb mértékben terhelje. Mindezek érdekében a legfontosabb előrelépés a városi elkerülő út kiépítése volt.

Marcali kiépült kerékpárút-hálózatának legfontosabb hiányzó része a 68-as főút menti kerékpárút, amely a járás déli részén fekvő településekkel teremt turisztikai kapcsolatot.

A fejlesztés révén lehetőség nyílik a városközpontban egy forgalom csillapított, részben sétáló utca kialakítására, tavernás, kiülőkkel. A vállalkozások bevonásával lehetőség nyílik az üzletek, vendéglátó egységek, épülethomlokzatok felújítására, kedvezőbb üzleti környezet kialakítására, a parkolási gondok enyhítésére.

- **H3.1 - Gizella utca útépítés**

A Szent János Árok hídjának megépítése, és a Nagypincei utat a Gyógyszállóval összekötő út megépítése.

Fenntartható települési közlekedésfejlesztés.

- **H3.2 - Marcali belterületi kerékpárutak kialakítása**

Marcali belterületi kerékpárutak kialakítás, főútvonalon a kerékpár-és gyalogos utak biztonságos átvezetésének kiépítése

Fenntartható települési közlekedésfejlesztés.

- **H3.3 - Helyi közlekedésfejlesztés**

Helyi közlekedésfejlesztés, buszvárók és buszöblök felújítása, esélyegyenlőségi feltételek javítása.

Fenntartható települési közlekedésfejlesztés.

Hálózatos projektek		A projektekhez kapcsolódó tematikus célok	
<b>H1</b>	Alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületek energetikai felújítása	<b>T6</b>	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés
<b>H2</b>	Ökoturisztikai fejlesztés a Boronka-melléki Tájvédelmi körzetben	<b>T4</b>	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése
<b>H3.1</b>	Gizella utca útépítés	<b>T11</b>	Városi igényeknek megfelelő fenntartható közlekedésfejlesztés
<b>H3.2</b>	Marcali belterületi kerékpárutak kialakítása	<b>T11</b>	Városi igényeknek megfelelő fenntartható közlekedésfejlesztés
<b>H3.3</b>	Helyi közlekedésfejlesztés	<b>T11</b>	Városi igényeknek megfelelő fenntartható közlekedésfejlesztés

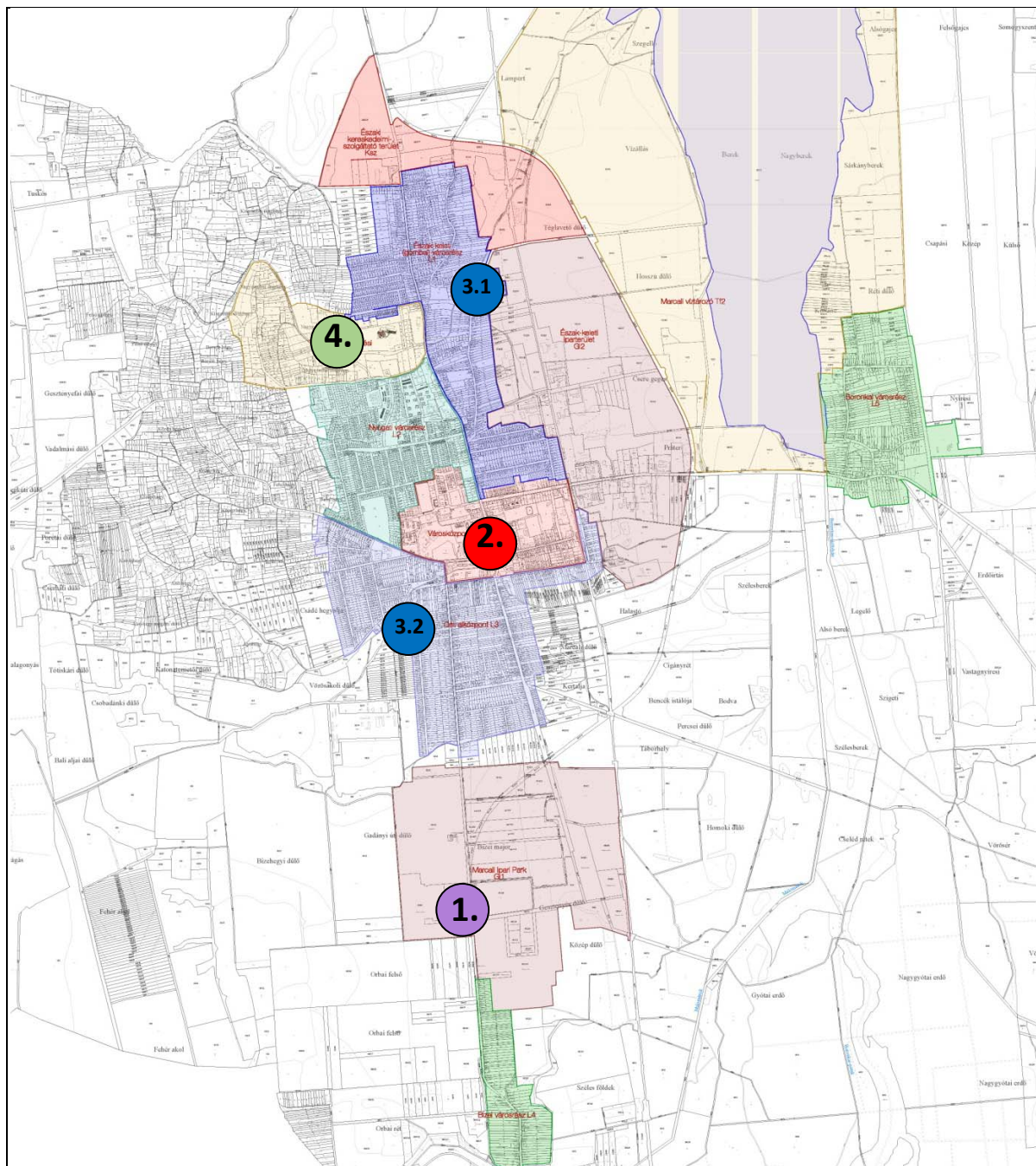
**4.3-1. ábra: Hálózatos projektek és a tematikus célok kapcsolata**

## 4.4 AKCIÓTERÜLETI PROJEKTEK





### 4.4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával

1. MIP Logisztikai központ fejlesztése
2. Városközpont rehabilitációjának folytatása
3. Szociális városrehabilitáció
4. Gombavölgy turisztikai akcióterület

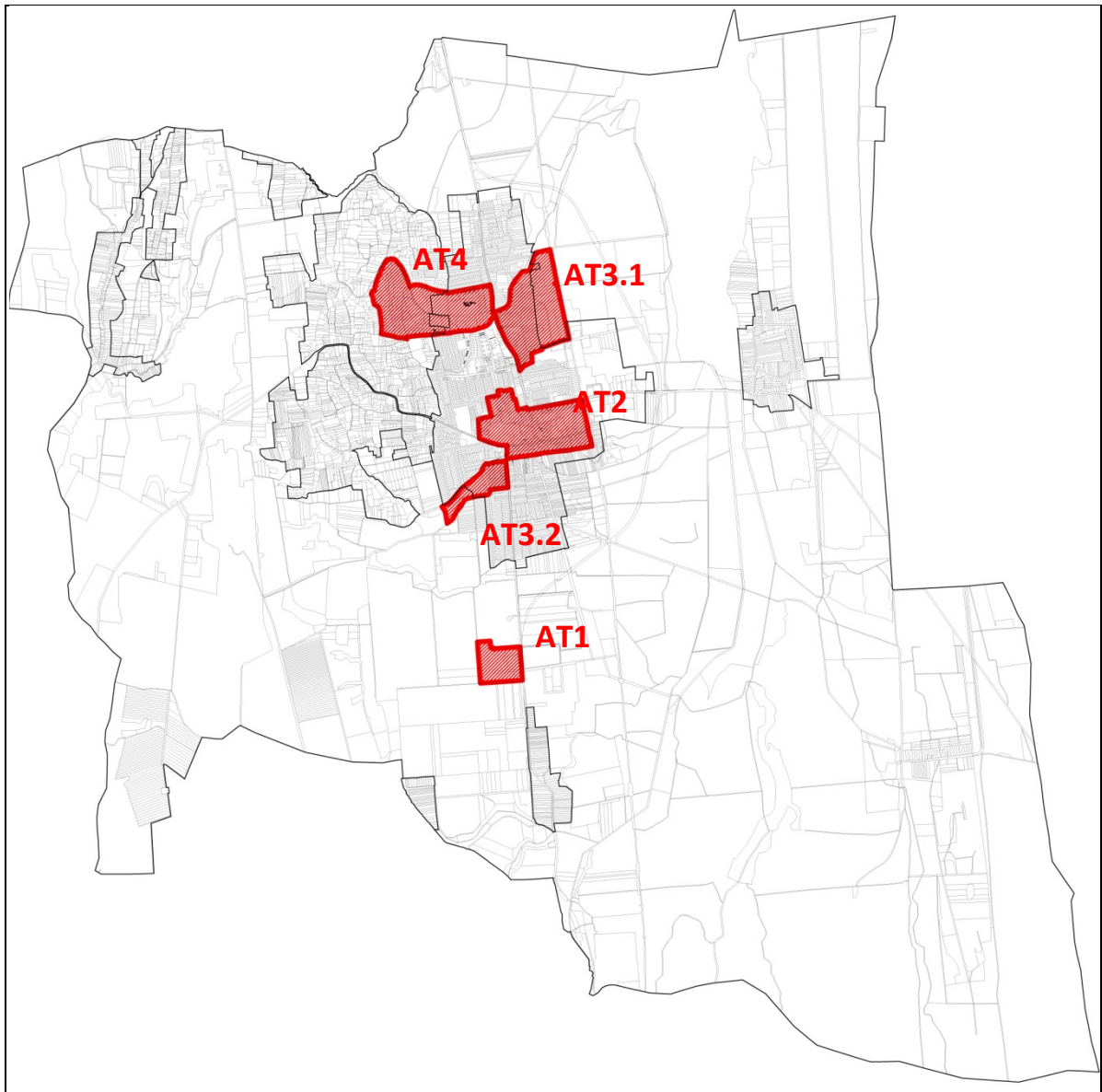
Az akcióterületek közül a MIP Logisztikai központ fejlesztése (K1-AT1), a Városközpont rehabilitációjának folytatása (K2-AT2) tervezett beavatkozások súlya miatt a kulcsprojektek között szerepelnek. Tényleges akcióterületként a szociális városrehabilitációval érintett területek, illetve a Gyógyszálló területe került kijelölésre.



4.4-1. ábra: A városfejlesztés potenciális akcióterületei Marcaliban

-  MIP Logisztikai központ - ipari fejlesztési akcióterület
-  Városközpont rehabilitációjának folytatása akcióterület
-  Szociális városrehabilitációs akcióterület
-  Gombavölgy turisztikai akcióterület

#### 4.4.2 Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása



4.4-2. ábra: Akcióterületek elhelyezkedése a város közigazgatási területén

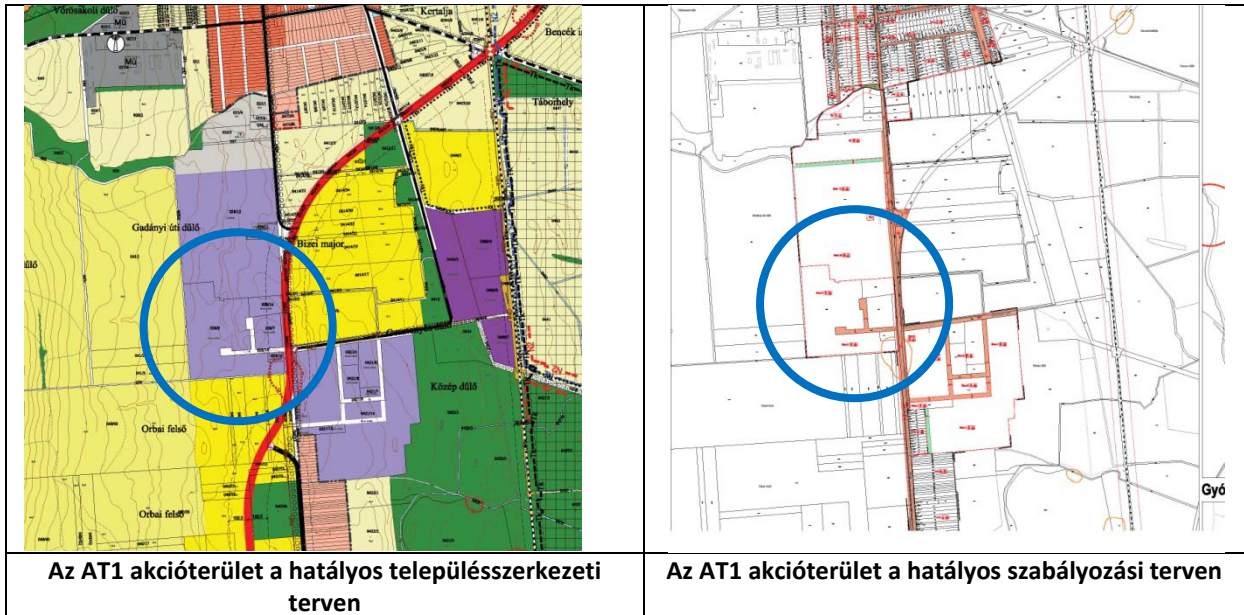
#### 4.4.2.1 AT1 = K1 - MIP Logisztikai központ fejlesztése

**Az akcióterület lehatárolása:** Marcali Ipari Park 038/7, 038/9-10, 038/14 és 038/16 hrsz-ú területek. Az ipari park területén a közmű gerinchálózat (víz, szennyvíz, elektromos áram, gáz) kiépült. Az utcacsatlakozások (68-as úthoz) kiépültek, azonban a terület belső infrastruktúrája csak részben került kialakításra. A fejlesztés keretében a hiányzó infrastruktúra kiépítése, belső úthálózat, közvilágítás, valamint informatikai, vagyónvédelmi hálózat kiépítése megvalósítása tervezett. A program részét képezi egy ~3000 m<sup>2</sup> alapterületű raktárcsarnok megépítése is, melyet a projektgazda bérleti konstrukcióban kíván működtetni.

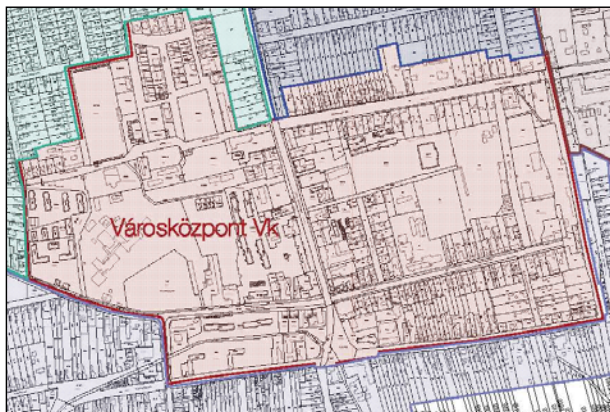
A csarnok mintegy "induló alapot" adhat a logisztikai központ kialakításának, ezzel biztosítva megfelelő raktározási felületet a betelepíteni szándékozó vállalkozásoknak. A bérleti konstrukció vonzóvá teheti a területet, hiszen a vállalkozásoknak nem kell jelentős induló befektetést eszközölniük.

Térségi integrált gazdaságfejlesztési fókuszú projekt, valamint vállalkozásbarát, népességmegtartó, városi fókuszú településfejlesztés.

AT1 = K1 - MIP Logisztikai központ fejlesztése	
Az akcióterületen tervezett projektek	A projektekhez kapcsolódó tematikus célok
<b>K1-AT1</b> <b>MIP Logisztikai központ fejlesztése</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hiányzó infrastruktúra fejlesztése;</li> <li>• Belső úthálózat, közvilágítás kiépítése;</li> <li>• Informatikai hálózat megvalósítása,;</li> <li>• Vagyonvédelmi hálózat kiépítése</li> <li>• 3000 m<sup>2</sup> raktárcsarnok megépítése</li> <li>• Zöldfelület rendezése</li> </ul>	<b>T1</b> Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint



#### 4.4.2.2 AT2 = K2 - Városcsözpont akcióterület – Városcsözpont rehabilitációjának folytatása

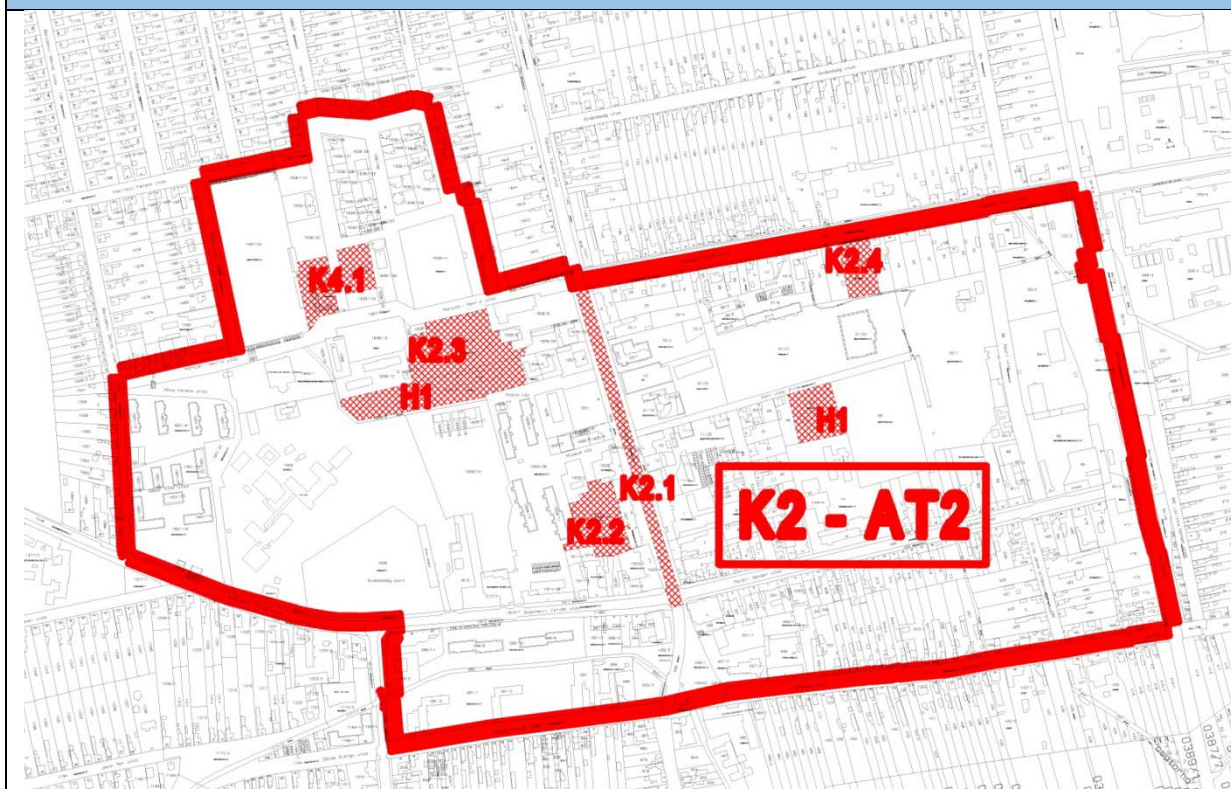


Az akcióterület Marcali városcsözpontjában található, szinte azonos a Városcsözpont városrész területi lehatárolásával.

**Az akcióterület lehatárolása:** Szigetvári utca – Dózsa György utca – Hősök tere – Templom utca – vasúti pályatest – Kossuth Lajos utca – Marczali Henrik utca – Orgona utca – Tavasz utca – Piac utca – Kazinczy Ferenc utca – Kozma Andor utca – Marczali Henrik utca - Berzsényi utca - Széchenyi István utcák által határolt terület.

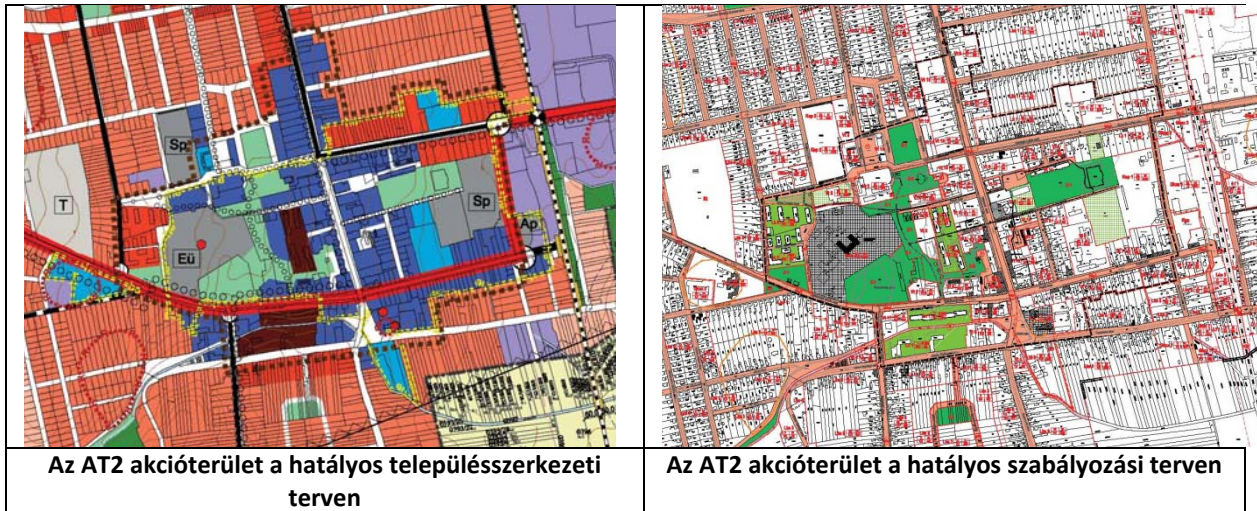
Itt működik a városi intézmények jelentős része, található itt közpark, lakótelep, valamint szolgáltató és kereskedelmi vállalkozások egyaránt.

Marcali városcsözpont rehabilitációja az NFT I. keretében kezdődhetett meg, mikor is 2004 – 2006 közötti időszakban, a ROP 2.2.1 támogatással a városcsözpontban található barnamezős területek (laktanya, üzemi területek) kármentesítése és rehabilitációja megtörtént. A rehabilitált területeken közpark, játszótérek, szabadtéri színpad, zenepavilon, utak, járdák, teljes közműhálózat épült ki.

**AT2 = K2 - Városközpont akcióterület – Városközpont rehabilitációjának folytatása**


Az akcióterületen tervezett projektek		A projektekhez kapcsolódó tematikus célok	
<b>K2</b>	<b>Marcali városközpont rehabilitáció</b>	<b>T4</b>	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése
<b>K2.1</b>	A város szíve újraéled	<b>T4</b>	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése
<b>K2.2</b>	Városi korzózás	<b>T9</b>	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus
<b>K2.3</b>	Nemzetek Fesztiválja	<b>T9</b>	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus
<b>K2.4</b>	Bernáth Galéria felújítása	<b>T9</b>	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus
<b>K4.1</b>	Csak egészséges forrásból: fedett piac csarnok felújítása	<b>T5</b>	Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében
<b>H1</b>	Az alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületeinek korszerűsítése, energetikai felújítása	<b>T6</b>	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés





### Tervezett projektek:

- **K2.1 - A város szíve újraéled**

Marcali városközpont rehabilitáció, a 68-as elkerülő út átadását követően lehetőség nyílik a városközpontban egy forgalom csillapított, részben sétáló utca kialakítására, tavernás, kiülőkkel. A vállalkozások bevonásával lehetőség nyílik az üzletek, vendéglátó egységek, épülethomlokzatok felújítására, kedvezőbb üzleti környezet kialakítására.

Vállalkozásbarát, népességmegtartó, városi fókuszú településfejlesztés

- **K2.2 - Városi korzózás**

A Kulturális Korzó és a Művelődési Központ közötti területen szabadtéri attrakciók kialakítása, mobil pavilonokkal, szabadtéri színpaddal, helyi kézművesek, termelők részére bemutató terek kialakítása, mobil kiállító terek kiépítése.

A helyi identitás és kohézió erősítése.

- **K2.3 - Nemzetek fesztiválja**

Európa szerte ismert kulturális rendezvénysorozat Marcali eseménye, mely jelentős hagyományokkal rendelkezik.

A helyi identitás és kohézió erősítése.

- **K2.4 - Bernáth Galéria felújítása**

A Marcali - Boronka kerékpárút mellett található Bernáth Galéria felújítása, kulturális turisztikai értékek bemutatása.

Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés.

#### 4.4.2.3 AT3 - Szociális városrehabilitáció - szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területrészek fizikai megújítása és társadalmi integrálása

A leszakadást olyan külső társadalmi-gazdasági folyamatok erősíthetik, melyek esetében a város mozgásterülete korlátozott lehet. Ilyen például a gazdasági válság, amely a hátrányos helyzetben élőket érintette a legerősebben. Különösen nehéz helyzetbe kerültek a szegregátumokban élők, akik alacsony iskolai végzettségük miatt egyre nehezebben találnak munkát.

A szegregátumokban és a veszélyeztetett térségekben területi alapú beavatkozásokat kell tervezni, amelyek eszközei közé az alacsony státuszú népesség koncentrációjának csökkentése, a társadalmi integráció erősítése, a munkaerő-piac, oktatás, szociális, társadalmi kirekesztettség mértékének csökkentése tartoznak.

##### • AT3.1 - Gombai városrész szociális városrehabilitációja - Táncsics utca vége akcióterület

###### Az akcióterület lehatárolása:

94/3 hrsz.-ú vasúti pályatest – 2626 hrsz.-ú út, 2402 hrsz.-ú út - Táncsics Mihály utca –Noszlopy Gáspár utca – 2285 hrsz.-ú árok – Hunyadi utca – 021 hrsz.-ú út.

A projekt keretében a Gombai Kiskastély épületének rehabilitációja, közösségi funkciójának visszaállítása, valamint szociális bérlakások építése szerepel. A kastélypark rehabilitációja a helyi lakók bevonásával valósul meg.

Az Észak-keleti (gombai) városrész egy területileg lehatárolható részét képezi az akcióterület. Az esélyegyenlőség javításával választ adunk a helyzetelemzésben is részletezett szociális hátrányokra. A területen (s a városrészben is) hiányzó közösségi tereket az akcióterületen, az itt fellelhető és meglévő hajdani „településrész központban” kell kialakítani.

A gombai városrész funkcióit elsősorban a közösségi funkciókkal kell bővíteni. Ennek a középtávú folyamatnak az első lépéseként az akcióterület közösségi szolgáltatásait szükséges bővíteni (szociális intézmény, játszótér, közösségi-, és találkozóhelyek fejlesztésével). Ezeket a funkciókat a területen lakófunkció erősítésével összehangoltan integrált projekt keretében célszerű elősegíteni. Az akcióterületen található, telepszerűen elhelyezkedő önkormányzati bérlakások átépítésével, bővítésével, és komfortfokozatának emelésével a településrészen élők lakókörülményeinek javítása a cél.

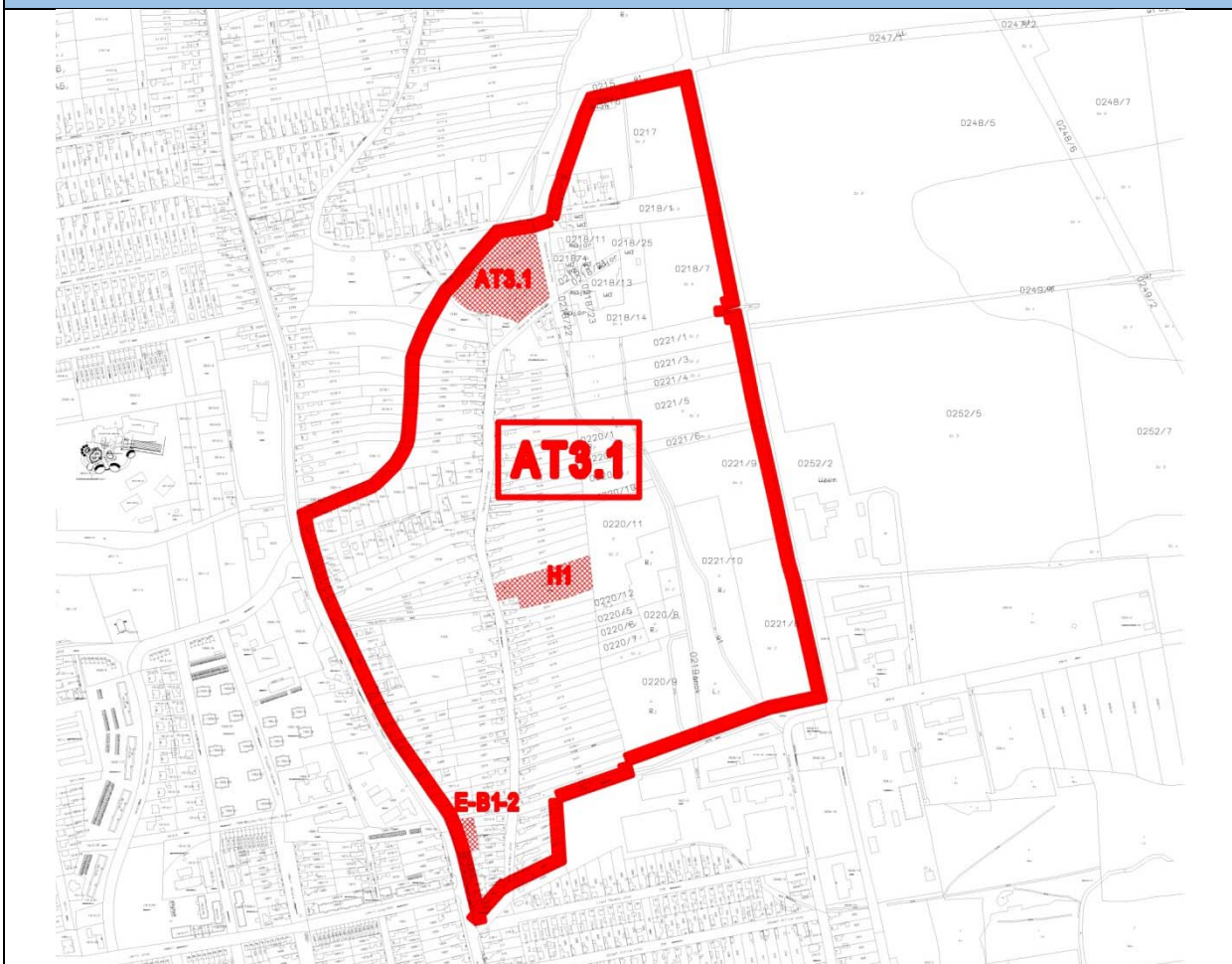
A beavatkozások célcsoportját elsősorban a helyben lakó népesség (az akcióterületen túl, a városrész lakossága) jelenti. Ezen belül az alacsony státuszú lakosságcsoportok egy integrált szociális felzárkóztató program elsősorú célcsoportját alkotják. A programok meghatározásánál kiemelt figyelem illeti a gyermek- és fiatalok és az idősek korcsoportjait is.

A KSH adatai alapján, az akcióterületen a szegregáció veszélye is fennáll, és a szociális mutatók alapján is szükség van a közvetett szegregációs veszélyeztetettséget oldó intézkedésekre. Így a városrészben egy integrált közösségfejlesztési, lakhatási, oktatási, fejlesztő – foglalkoztató programot szükséges megvalósítani.

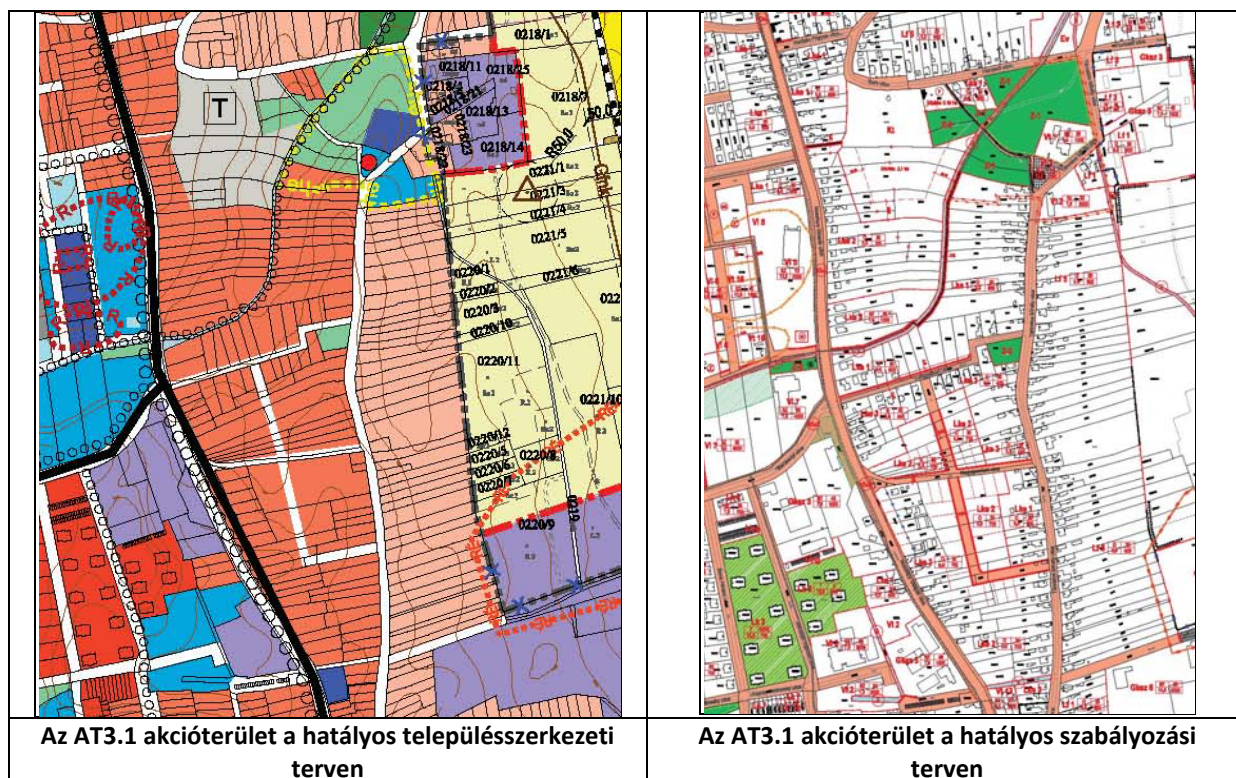
A városrész egyik legégetőbb problémáját a közösségi terek hiánya okozza. A gombai városrész történelmi hagyományokkal rendelkező hajdani központja az akcióterületen található, mely kiválóan alkalmas a városrész számára, a fejlesztés végrehajtását követően, közösségi funkciók, településközponti funkció ellátására. A Kiskastély épületéből közösségi ház, míg parkjából közpark, játszótér alakulhat ki.

## Tervezett fejlesztések:

- Táncsics utcai bérlakások felújítása, korszerű szociális bérlakások kialakítása
- A Forgách kastély új funkciójú hasznosítása következtében szociális bérlakások építése az akcióterületen
- Forgách kastély parkjának rehabilitációja, közösségi és rekreációs célú fejlesztése, játszótér kialakítása
- Forgách kastély parkjában gyaloghíd építése patak felett
- Az akcióterületen térfigyelő rendszer kiépítése
- A Forgách kastély közösségi célú hasznosítási feltételeinek kialakítása, az épület helyreállítása, alkotóműhely, városrészi könyvtár e-ponttal, közösségi tér kialakítása.

**AT3.1 - Gombai városrész szociális városrehabilitációja - Táncsics utca vége akcióterület**

Az akcióterületen tervezett projektek		A projektekhez kapcsolódó tematikus célok	
<b>AT3.1</b>	Gombai városrész szociális városrehabilitációja	<b>T12</b>	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása
<b>H1</b>	Az alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületeinek korszerűsítése, energetikai felújítása	<b>T6</b>	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés
<b>E-B1</b>	Múltunkért a jövő	<b>T12</b>	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása



#### **Tervezett projektek:**

- Leromlott városi területek rehabilitációja  
**AT3.1** - Gombai városrész szociális városrehabilitációja
- A települési önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelés és a megújuló energia felhasználás, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása  
**H1** - Az alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületeinek korszerűsítése, energetikai felújítása
- A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése  
**E-B1** – Múltunkért a jövő

#### • **AT3.2 - Dózsa utcai szociális városrehabilitáció - Dózsa György utca vége akcióterület**

**Az akcióterület lehatárolása:** Kátyú árok – Szigetvári utca – Ifjúság utca – és az 1146 hrsz.-ú belterületi földút határolja.

A Dózsa utca végén található szegregátum megszüntetésére irányuló projekt. A bérlakások felújítása, közterületek helyreállítása a lakosság bevonásával, közösségi szabad terek kialakítása.

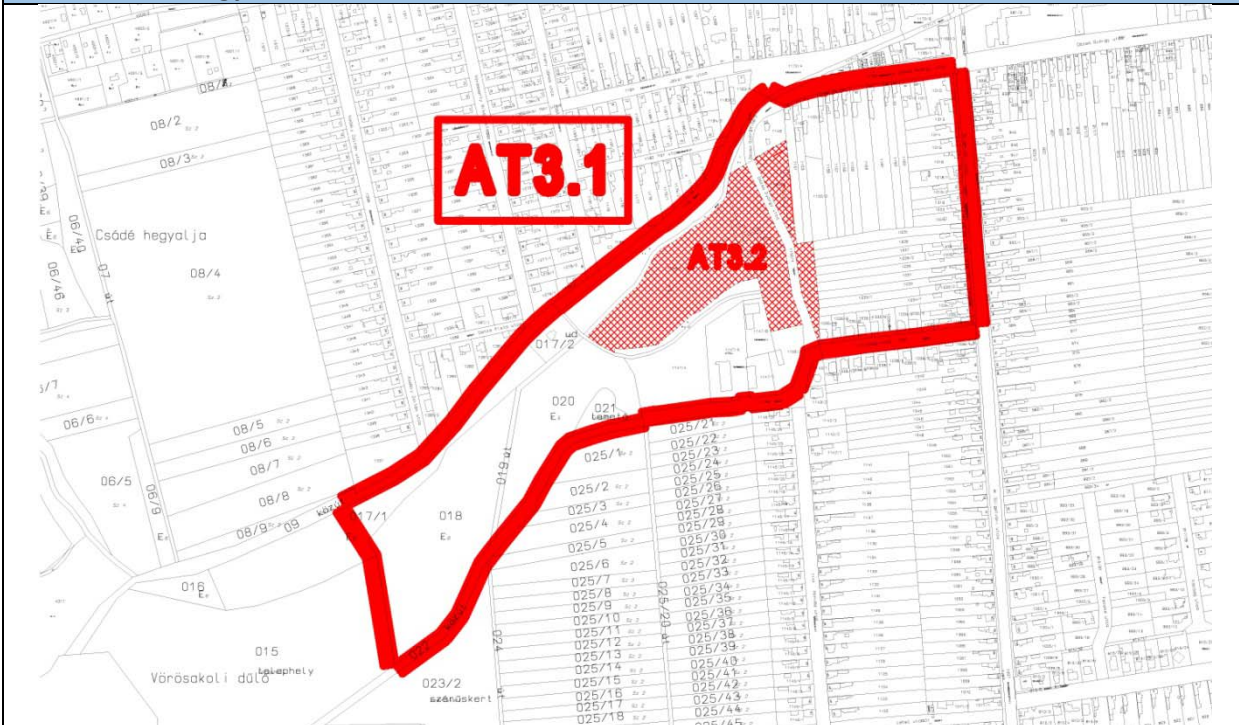
Az akcióterület a Déli alközpont városrészben található.

A területen jelentősebb szolgáltató-, kereskedelmi-, vendéglátó vállalkozás nem található. A terület szociális városrehabilitációja a következő tervezési időszakok feladata. A Dózsa György utca végén található telepszerűen lakott, szegregált városi terület, valamint parkos ligetes környezetének rehabilitációja, a leszakadó lakónépesség felzárkóztatása, integrált, összehangolt tevékenységekkel oldható csak meg.

A telepen található leromlott, nem felújítható épületeket el kell bontani, a jobb állapotúakat fel kell újítani, a helyben maradóknak részére a felújított szociális bérlakásokban kell helyet biztosítani.

Mindezen tevékenységet egy erős szociális és munkába visszavezető oktatási, nevelési programmal összehangoltan, partnerségben a városban tevékenkedő támogató szervezetekkel, munkaügyi központtal lehet csak megvalósítani. A rehabilitált területeken közpark, erdei tornapálya, kisebbségi közösségi épület kapna helyet, melyet a helyi kisebbségi önkormányzat üzemeltet, s felel érte.

#### AT4 – Gombavölgyi Turisztikai akcióterület

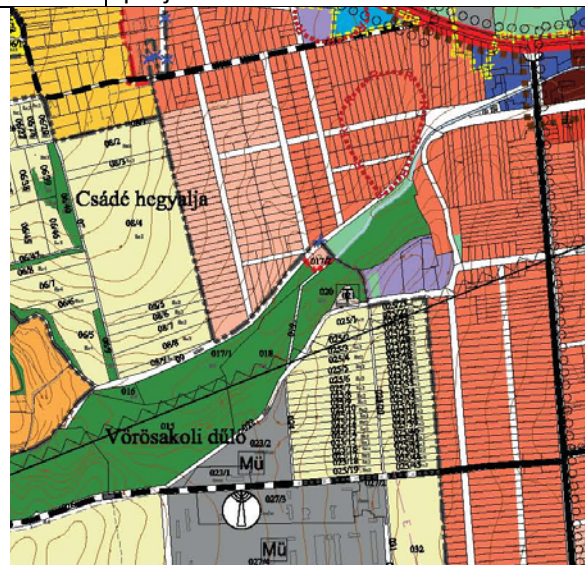


#### Az akcióterületen tervezett projektek

**AT3.2** A Dózsa utca végén található szegregátum megszüntetésére irányuló projekt

#### A projektekhez kapcsolódó tematikus célok

**T12** Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása



Az AT3.2 akcióterület a hatályos településszerkezeti terven



Az AT3.2 akcióterület a hatályos szabályozási terven

#### 4.4.2.4 AT4 - Gombavölgy Turisztikai akcióterület



**Az akcióterület lehatárolása egybeesik a városrészi lehatárolással:** a város északi-keleti részén, a Berzsényi utca – Noszlopy Gáspár utca – Rózsa utcák által határolt és az attól nyugati irányba fekvő terület.

Az akcióterület már meglévő létesítménye a 2003-ban átadott Városi Fürdő és Szabadidőközpont. A fürdő vize gyógyvíz, mely mozgásszervi megbetegedések gyógyítására alkalmas, de a Fürdő nem rendelkezik Gyógyfürdő minősítéssel. A 8,5 hektáros parkosított területen 4 medence, sportpályák és

játszóter várja a vendégeket. A fürdő szolgáltatási színvonalának további javítása céljából pályázatot nyújtottunk be a Dél-Dunántúli Operatív Program keretein belül új, 200 m<sup>2</sup>-es gyógyvízes medence építésére, amely 2010-ben el is készült.

2008. augusztusban került átadásra a fedett uszoda, ahol 25 m-es, 4 pályás úszómedence, gyógymedence, pezsgőfürdő szolgálja egész évben a város lakóit és az ide látogató turistákat.

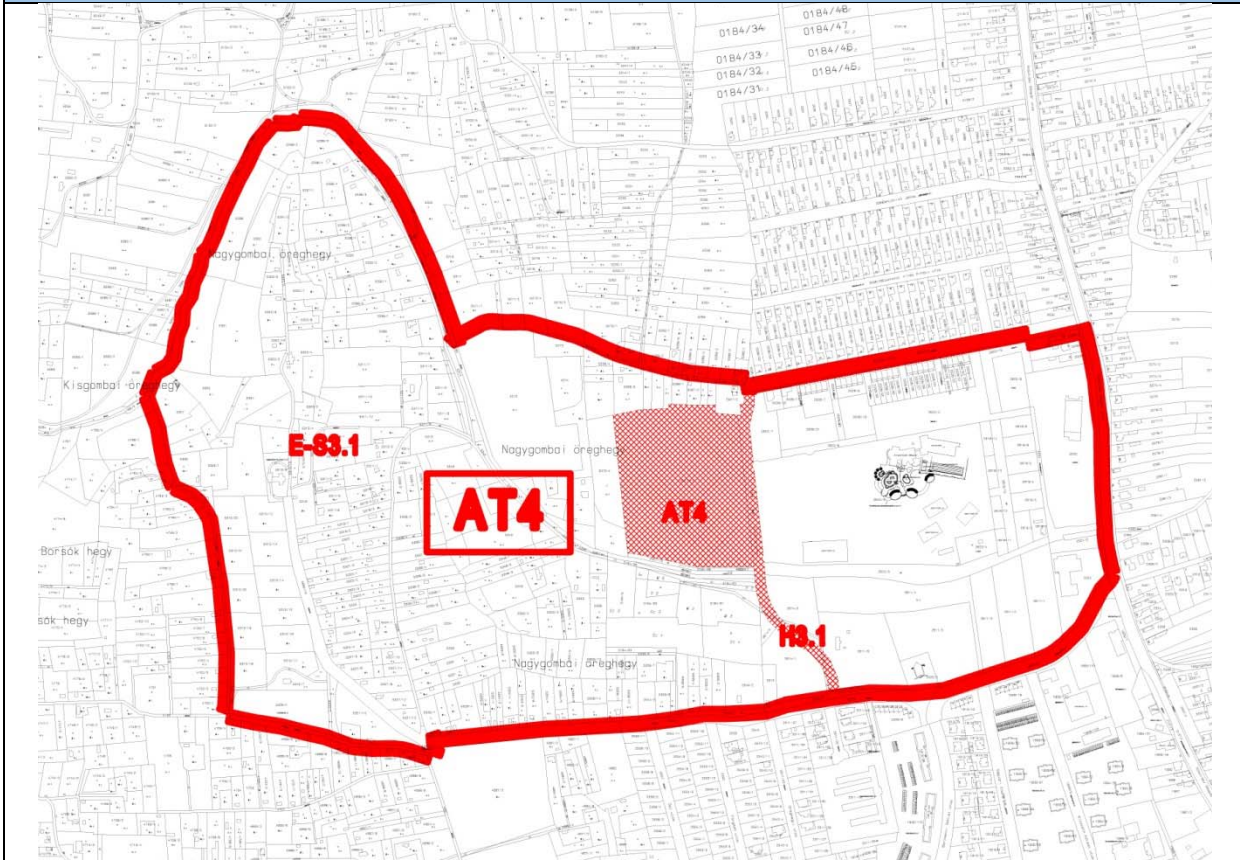
A térség gyengesége és turizmus fejlődésének akadálya, hogy hiányzik a minőségi szálláshely. A gyógyfürdő szomszédságában wellness-szolgáltatást nyújtó gyógyszálloda épül, mely 4 csillagos szállodaként befejezését követően előreláthatólag pótolni fogja ezt a hiányt.

A terület határán található pincesor és szőlőhegy kiváló lehetőséget nyújt a bor-és gasztronómiai turizmus beindítására, melyet a pincék teraszáról élvezhető panoráma még különlegesebbé és egyedibbé varázsol.

A turizmus szempontjából a Marcali térségére az egyik legnagyobb hatást a Balaton közelsége gyakorolja. Ez a hatás kétirányú: egyfelől a Balaton-menti turizmus is felismerte, hogy önmagában a Balaton már nem nyújt kellő vonzerőt sem a hazai sem a külföldi turisták számára, ezért a Balaton környéke biztosította egyéb látnivalók és lehetőségek jobb kiaknázása szükséges.

A Balatontól távolabb eső területek számára pedig azért fontos a Balatonhoz való kötődés, mert a nyugati turisztikai trendekből látszik, hogy ma kizárólag a sokféle kínálatot felvonultató komplex szolgáltatások vonzóak kellő mértékben a vendégek számára. Marcali számára ezért fontos az, hogy a Balaton háttértelepüléseként jól gazdálkodjon turisztikai adottságaival, a gyógyvízre épülve létrehozson egy olyan komplex turisztikai terméket, amely nem csak a balatoni turizmus kiegészítő eleme, hanem önálló kínálati elemként megteremti az alapot a marcali és térsége önálló turisztikai desztináció kialakulásának és megerősödésének. Ezen turisztikai kínálat központjaként szolgál az akcióterületen már meglévő szabadtéri és fedett fürdő, amely a tervezett wellness szállodával együtt – a térség kulturális, bor és gasztronómiai kínálatával, természeti környezetével kiegészítve – olyan komplex programcsomagot jelent, amely megteremti az alapot a minőségi tömezturizmus számára.

## AT4 – Gombavölgyi Turisztikai akcióterület



### Az akcióterületen tervezett projektek

### A projektekhez kapcsolódó tematikus célok

Az akcióterületen tervezett projektek		A projektekhez kapcsolódó tematikus célok	
<b>AT4</b>	Gyógyszálló építés befejezése	<b>T4</b>	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése
<b>H3.1</b>	Gizella utca útépítés	<b>T11</b>	Városi igényeknek megfelelő fenntartható közlekedésfejlesztés
<b>E-S3.1</b>	A szőlő és bor jövőjéért a Marcali-háton	<b>T5</b>	Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében



Az AT4 akcióterület a hatályos településszerkezeti terven



Az AT4 akcióterület a hatályos szabályozási terven

## 4.5 AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK ÉS EZEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIA CÉLJAIHOZ

A kulcsprojektek, hálózatos, illetve akcióterületi projekteken kívül azonosításra kerültek egyéb, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések, amelyek között a beruházási jellegű beavatkozások (E-B) mellett soft elemek (E-S) is szerepelnek.

### 4.5.1 A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése (E-B)

Az akadálymentesítések elmaradása fogyatékkal élőket zárja ki a szociális szolgáltatások igénybe vételéből.

A fejlesztés célja az időszotthoni ellátás bővítése és akadálymentesítése.

A térségben javul a szociális ellátás színvonala és a szociális intézmények egészségi állapottól függetlenül mindenki számára elérhetővé válnak.

#### Tervezett projektek

- **Múltunkért a jövő – A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése (E-B1)**

A projekttel szembeni legfontosabb elvárás: az időszotthoni ellátást igénybe vevő előző generációk számára méltó környezet megteremtése.

A cél elérése érdekében a projekt 5 megoldandó probléma köré építhető fel:

- ellátottak életminőségének javítása;
- fenntartható működéskor a korszerű energetikai megoldások alkalmazásával;
- egészségügyi ellátórendszer tehermentesítése (a kórházi fekvő beteg ellátást igénybe vevők számának csökkentése);
- kapacitásbővítés (a marcali járásban a legalacsonyabb az idősok számára elérhető bentlakásos férőhelyek száma a megyében);
- foglalkoztatás bővítés (közvetlenül és közvetetten: hozzátartozók munkába állásának megteremtése).

A meglévő lakásotthon bővítése.

- **Múltunkért a jövő – A meglévő, önkormányzati feladatellátást szolgáló intézmények akadálymentesítése, családbarát funkciók kialakítása (E-B2)**

Az időskorú lakásotthon fejlesztéshez kapcsolódó komplex akadálymentesítési projekt.

### 4.5.2 Vadásztársaságok egységes marketing stratégiája (E-S1)

### 4.5.3 Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók (E-S2)

#### Tervezett projektek

- **Egyedül nem megy (E-S2)**

Helyi vállalkozások fejlesztése, termékeik piacra juttatásának támogatása. Induló vállalkozások tőkehelyzetének támogatása, üzletviteli tanácsadás. A projekt kiemelt céljának kell lenni a helyi vállalkozók számára történő pályázat figyelés, pályázati tanácsadás.



#### **4.5.4 Helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával (E-S3)**

##### **Tervezett projektek**

- **A szőlő és bor jövőjéért a Marcali-háton (E-S3.1)**

A Marcali-hát szőlő- és bortermelőinek olyan, tudásanyag átadása, mely megismerteti őket a napjainkban elfogadott és elismert szőlőtermesztési és borkészítési eljárásokkal. A képzési programoknak nyilvánvaló célja a közösség szerveződése, a saját tudásanyagok megosztása, és hasznos tapasztalatok átadása. Ez teremtheti meg az alapot egy egységes cél megfogalmazásához, mely mentén a Marcali körzet szőlő- és bor- marketing arculata is felépíthető. Ennek birtokában cél az egységes marketing stratégia kialakítása, s rendezvényeken, borversenyeken közös - szervezett megjelenés.

- **Bérlakás program (E-S3.2)**

A város termelő üzemeiben alapvető probléma a szakképzett középvezetői (mérnök) szakemberek hiánya. A fiatal mérnökök, középvezetők városba, a városi termelő üzemekbe történő csábítását szolgálja a fejlesztés azáltal, hogy alacsony költségű, modern bérlakás biztosításával támogatja a szakemberek letelepedését.

#### **4.5.5 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok (E-S4)**

##### **Tervezett projektek**

- **Gombai városrész szociális városrehabilitációja (E-S4.1)**

A Gombai városrész szociális városrehabilitációs programhoz kapcsolódó képzési, szemléletformálási, oktatási softelemek megvalósítása

- **Dózsa utcai szociális városrehabilitáció (E-S4.2)**

A Dózsa György utcai szociális városrehabilitációs programhoz kapcsolódó képzési, szemléletformálási, oktatási softelemek megvalósítása

Az akcióterületen kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések		A projektekhez kapcsolódó tematikus célok	
E-B1	Múltunkért a jövő	T10	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése
E-B2	Múltunkért a jövő	T10	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése
E-S1	Vadásztársaságok egységes marketing stratégiája	T4	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése
E-S2.2	Egyedül nem megy	T2	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása
E-S3.1	A szőlő és bor jövőjéért a Marcali-háton	T4	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése
E-S3.2	Bérlakás program	T12	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása
E-S4.1	Gombai városrész szociális városrehabilitációja	T12	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása
E-S4.2	Dózsa utcai szociális városrehabilitáció	T12	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása

**4.5-1. ábra: Egyéb projektek és a tematikus célok kapcsolata**

## 4.6 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE

A tervezett fejlesztések 2014-2020 között kerülnek megvalósításra. Az ütemezés a fejlesztések egymásra épülése alapján került kialakításra.

A tervezett beavatkozások között számos olyan található, amelynek ütemezése a teljes tervezési időszakot felöleli, ilyenek például a hálózatos projektek, valamint a kulcsprojektek. A tervezett beavatkozások indikatív ütemezését a következő alfejezet összefoglaló táblázata tartalmazza.

#### 4.7 A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE

2014-2020 között a városfejlesztési akciók finanszírozása elsősorban az európai uniós ágazati és területi operatív programokon keresztül valósulhat meg.

Fejlesztés megnevezése	Projektelemekek	Kedvezményezettek köre	Projektköltség, (indikatív összeg, Mft)	Finanszírozás lehetséges forrása	Indikatív ütemezés
<b>Kulcsprojektek – K1</b>					
<b>MIP Logisztikai központ (K1-AT1)</b>	Hiányzó infrastruktúra fejlesztése	Marcali Város Önkormányzata	900 000 000	TOP 1.1	2015-2018
	Belső úthálózat kiépítése				
	Közvilágítás kiépítése				
	Informatikai hálózat megvalósítás				
	Vagyonvédelmi hálózat kiépítése				
	3000 m <sup>2</sup> alapterületű raktárcsarnok megépítése				
	Zöldfelület rendezése (K1)				
<b>Városközpont rehabilitációja (K2-AT2)</b>	A város szíve újraéled (K2.1)	Marcali Város Önkormányzata	698 000 000	TOP 2.1	2016-2018
	Városi korzózás (K2.2)	Marcali Város Önkormányzata	34 000 000	TOP 6.4	
	Nemzetek fesztiválja (K2.3)	Marcali Város Önkormányzata	30 000 000	TOP 6.4	
	Bernáth Galéria felújítása (K2.4)	Marcali Város Önkormányzata	49 600 000	TOP 2.2	2016-2018
<b>Gazdaságfejlesztési tevékenység (K3)</b>	Értékünk a fa (K3.1)	Marcali Város Önkormányzata	390 000 000	TOP 1.1	
	Piacorientált szakmunkásképzés feltételeinek megteremtése - gyakorlati oktatással kombinálva (K3.2)	Ziehl-Abegg Kft.	165 000 000	TOP 6.1	
	A munka érték (K3.3)	Marcali Város Önkormányzata	50 000 000	TOP 6.1	

Fejlesztés megnevezése	Projektelemekek	Kedvezményezettek köre	Projektköltség, (indikatív összeg, Mft)	Finanszírozás lehetséges forrása	Indikatív ütemezés
<b>Mezőgazdaság és élelmiszeripar infrastrukturális fejlesztése (K4)</b>	Csak egészséges forrásból – Fedett piac csarnok felújítása <b>(K4.1)</b>	Marcali Város Önkormányzata	220 000 000	TOP 1.1	
	Megyei központú zöldség - gyümölcs csomagoló helység, egyedi márkajelölés Somogy megyére <b>(K4.2)</b>	Marcali Város Önkormányzata	200 000 000	TOP 1.1	
	Térségi termény felvásárlást és értékesítést koordináló szervezet létrehozása <b>(K4.3)</b>	Marcali Város Önkormányzata	78 000 000	TOP 1.1	
<b>Hálózatos projektek (H)</b>					
<b>A települési önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelés és a megújuló energia felhasználás, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása (H1)</b>	Alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületek energetikai felújítása <b>(H1)</b>	Marcali Város Önkormányzata	290 000 000	TOP 3.2	2016-2018
<b>Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (H2)</b>	Ökoturisztikai fejlesztés a Boronka-melléki Tájvédelmi körzetben <b>(H2)</b>	Marcali Város Önkormányzata	65 000 000	TOP 2.2	2017-2018
<b>Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (H3)</b>	Gizella utca útépítés <b>(H3.1)</b>	Marcali Város Önkormányzata	198 000 000	TOP 3.1	
	Marcali belterületi kerékpárutak kialakítása <b>(H3.2)</b>	Marcali Város Önkormányzata	65 000 000	TOP 3.1	
	Helyi közlekedésfejlesztés <b>(H3.3)</b>	Marcali Város Önkormányzata	28 000 000	TOP 3.1	

Fejlesztés megnevezése	Projektelevek	Kedvezményezettek köre	Projektköltség, (indikatív összeg, Mft)	Finanszírozás lehetséges forrása	Indikatív ütemezés
<b>Akcióterület (AT)</b>					
<b>Leromlott városi területek rehabilitációja (AT3)</b>	Gombai városrész szociális város-rehabilitációja <b>(AT3.1)</b>	Marcali Város Önkormányzata	185 000 000	TOP 4.4	2017-2018
	Dózsa utcai szociális város-rehabilitációja <b>(AT3.2)</b>	Marcali Város Önkormányzata	244 500 000	TOP 4.4	
<b>Gombavölgy Turisztikai fejlesztési terület (AT4)</b>	Gyógyszálló építés befejezése <b>(AT4)</b>				
<b>Egyéb projektek – Egyéb beruházási (E-B) és soft (E-S) jellegű fejlesztések</b>					
<b>A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése (E-B1)</b>	Múltunkért a jövő <b>(E-B1)</b>	Marcali Város Önkormányzata	92 000 000	TOP 4.2	2016-2018
<b>A meglévő, önkormányzati feladatellátást szolgáló intézmények akadálymentesítése, családbarát funkciók kialakítása (E-B2)</b>	Múltunkért a jövő <b>(E-B2)</b>	Marcali Város Önkormányzata	34 500 000	TOP 4.3	
<b>Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (E-S1)</b>	Vadásztársaságok egységes marketing stratégiája <b>(E-S1)</b>	Marcali Város Önkormányzata	2 000 000	TOP 2.2	2017-2018

Fejlesztés megnevezése	Projektelemekek	Kedvezményezettek köre	Projektköltség, (indikatív összeg, Mft)	Finanszírozás lehetséges forrása	Indikatív ütemezés
Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók (E-S2)	Egyedül nem megy (E-S2)	Marcali Város Önkormányzata	50 000 000	TOP 1.1	
Helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával (E-S3)	A szőlő és bor jövőjéért a Marcali- háton (E-S3.1)	Marcali Város Önkormányzata	38 000 000	TOP 6.1	
	Bérlakás program (E-S3.2)	Marcali Város Önkormányzata	250 000 000	TOP 6.1	
A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok (E-S4)	Gombai városrész szociális városrehabilitációja (E-S4.1)	Marcali Város Önkormányzata	36 000 000	TOP 6.3	2017-2018
	Dózsa utcai szociális városrehabilitáció (E-S4.2)	Marcali Város Önkormányzata	42 000 000	TOP 6.3	

**4.7-1. táblázat: Az ITS-ben meghatározott beavatkozások ütemezése és pénzügyi terve**

#### 4.8 A VÁROS VONZÁSKÖRZETÉRE KIHATÁSSAL LÉVŐ FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK (PROJEKTJAVASLATOK)

Az előző fejezetben felsorolt projektek többsége közvetlenül vagy közvetve hatást gyakorol Marcali térségére.

Marcali, mint térségi központszolgáltatásai révén kiszolgálója a vonzáskörzet településeinek. Ennek egyik alappillére az oktatás, amelynek keretében piac- és keresletorientált képzési programokat indokolt végrehajtani mind az iskolarendszerű közoktatási, mind az akkreditált képzőintézményekben. A gyakorlatorientált, használható szaktudás biztosítása a helyi vállalkozói szféra által biztosított tanüzemi és tanműhelyi kapacitások bővítésével érhető el. A vállalkozói kapcsolatrendszerek fejlesztése is elengedhetetlen.

Az iskolarendszerű és iskolán kívüli képzések hatékony szervezésével biztosítható az élethosszig tartó tanulás és a munkaerő piaci kínálatához rugalmasan igazodó átképzések lehetősége.

##### Tervezett projekt:

- **Gazdaságfejlesztési tevékenység: Piacorientált szakmunkásképzés feltételeinek megteremtése - gyakorlati oktatással kombinálva (K3.2)**

A helyi adottságokra épülő KKV-k megerősítését célzó programok javítják azok jövedelemtermelő-képességét, növelik a foglalkoztatottsági rátát. A piaci szereplők együttműködésének megerősítésében, a hálózatosodásban is óriási potenciál lakozik.

A lakosság hangulatát, életminőségét a lakókörnyezet, a biztonságot és megélhetést biztosító álláslehetőségek, az egészségügyi-, és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés befolyásolja elsődlegesen.

##### Tervezett projekt:

- **MIP Logisztikai központ (K1-AT1)**
- **Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés:**
  - **Ökoturisztikai fejlesztés a Boronka-melléki Tájvédelmi körzetben (H2)**
  - **Vadásztársaságok egységes marketing stratégiája (E-S1)**
- **A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése: Múltunkért a jövő (E-B1)**

A vidéki lakosság életminőségét javítja és a kistelepülések megtartó erejét szolgálja a járásközpont jó megközelíthetősége. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése, a közlekedési kapcsolatok összehangolása a helyben élők életminőségének javításán túl segíti a gazdasági szereplők vidéki térségekbe települését is.

##### Tervezett projekt:

- **Fenntartható települési közlekedésfejlesztés**
  - **Marcali belterületi kerékpárutak kialakítása (H3.2)**
  - **Helyi közlekedésfejlesztés (H3.3)**

A gazdaság diverzifikálása nem csak szorosan a Balaton közvetlen környezetében, de a háttértelepüléseken is kifejti hatását. Különös hangsúlyt érdemel a mezőgazdasági termelés, elsősorban a gabonafélék, gyümölcs, zöldség termesztés, gyógy- és fűszernövények, továbbá a hal- és vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, illetve a szőlészet és a borászat tekintetében is. A táji, kulturális adottságokból kiindulva a térségben a mezőgazdaság mellett még jelen van az egyedi értéket, balatoni specialitást jelentő termékek előállítására alkalmas kézművesipar, amelynek fennmaradását támogatni kell.

##### Tervezett projekt:

- Gazdaságfejlesztési tevékenység: **Értékünk a fa (K3.1)**
- Mezőgazdaság és élelmiszeripar infrastrukturális fejlesztése:
  - **Megyei központú zöldség - gyümölcs csomagoló helység, egyedi márkajelölés Somogy megyére (K4.2)**
  - **Térségi termény felvásárlást és értékesítést koordináló szervezet létrehozása (K4.3)**

A gazdaság diverzifikálása feltételezi a munkaerő kínálatának a foglalkoztatási igényekhez való igazítását, a modern infó-kommunikációs eszközöknek lakosság és a vállalkozások körben való elterjesztését. Mindezt segítheti a közügyekkel, közszolgáltatásokkal, vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó intézmények szervezeti megújulása is.

#### Tervezett projekt:

- A meglévő, önkormányzati feladatellátást szolgáló intézmények akadálymentesítése, családbarát funkciók kialakítása: **Múltunkért a jövő (E-B2)**
- Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók: **Egyedül nem megy (E-S2)**
- Helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával: **A szőlő és bor jövőjéért a Marcali-háton (E-S3.1)**



## 5 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

## 5.1 BEVEZETÉS

Az Anti-szegregációs Terv a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét egy adott településen. Célja, hogy a város javítsa azon területeinek helyzetét, ahol:

- a szegregációnak már jelei mutatkoznak, illetve
- a népesség egy része szegregáltan él.

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

A lehatárolás a 314/2012-es Kormányrendelet (pontos meghatározás?) 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történik. A lehatárolás során a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kiválasztása történik meg, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek.

Azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket.

Marcali városára a következő szegregációs mutatók érvényesek:

- Szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke: nagyobb vagy egyenlő, mint 35%
- Szegregációval veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke: nagyobb vagy egyenlő, mint 30%, de kisebb, mint 35%

A kormányrendelet azt is meghatározta, hogy szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet különböző típusú antiszegregációs intézkedéseket különböztet meg:

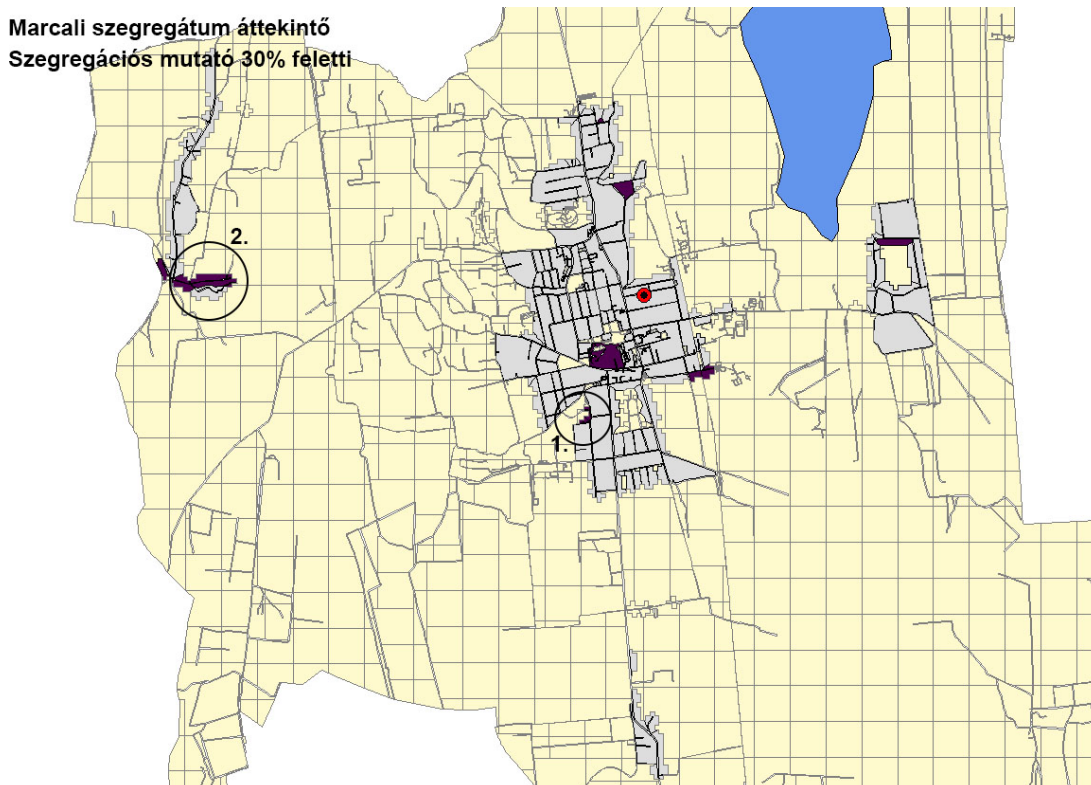
1. a szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó,
2. a fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések,
3. a szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések.

## 5.2 A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA

Az Anti-szegregációs Intézkedési Terv készítése során Marcali Város felmérte azokat a területeket, melyeken a szegregáció előrehaladott, illetve ahol a szegregátumok kialakulásának veszélye jelentős, e mellett kidolgozta a szegregáció oldásához, és újabb szegregátumok kialakulásának megakadályozásához szükséges programok irányelveit.

Az Anti-szegregációs Terv készítése során a helyzetfeltárás megállapításaira támaszkodva csak azok a szegregációval veszélyeztetett területek kerültek figyelembe vételre, ahol a problémák jelentősebb számú lakosságot érintenek.

A Megalapozó vizsgálat helyzetértékelés részében (3.3.2. fejezet) a KSH 2011-es népszámlálásra támaszkodó adatszolgáltatása alapján került sor a szegregációval veszélyeztetett területek, illetve a szegregátumok beazonosítására és lehatárolására. E szerint Marcali városban a szegregációs mutató (a 8 általános iskolai osztálynál nem magasabb iskolai végzettségű és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező lakosság aránya az aktív korúakon belüli) értéke alapján egy városszövetbe ágyazott **szegregátum** (1-es jelű) és egy kevésbé jó városszerkezeti pozícióban lévő **szegregációval veszélyeztetett** (2-es jelű) terület található. E mellett az önkormányzati adatbázisok szerint még egy **szegregációval veszélyeztetett** terület található a településen.



1. ábra

**1. számú szegregált terület** (Honvéd utca - Ifjúság utca - Dózsa György utca - Arany János utca torkolata által határolt terület)

A 2011-re kiszámolt szegregációt jelző mutató<sup>2</sup> értéke a határérték feletti, 45,5% volt. A 2009-es IVS-ben már beazonosításra került a városrész dél-nyugati részén egy telepszerű szegregációval veszélyeztetett rész (Dózsa utca vége), melynek 2001-es lakónépessége még 50 főnél kevesebb volt, ezért akkor nem került be a szegregátumok közé.

A szegregátum az Integrált Városfejlesztési Stratégiában Déli alközpont lakóövezetként megnevezett terület szélén található. A városrészre általában viszonylag sűrű utcahálózat, a közepes és nagykeres telekkialakítás, családi házas beépítés jellemző; a nyugati területen – ahol a szegregátum is található – elsősorban a régebbi építésű házak a jellemzőek. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 45,5%, ami rendkívül magas a városi átlaghoz (5,3%) képest. A lakások majdnem teljes hányada (90,5%-a) egyszobás.

A területen 22 lakásban és 67 lakó él. Korösszetételük a városi átlagnál kedvezőbb: a 0-14 éves korú gyermekek aránya a városi átlag 2,7-szerese (34,3%), a 60 éves vagy annál idősebbek aránya (6%) pedig jelentősen alatta marad a városi átlagnak (24,8%). Az itt élő népesség nagyon alacsony iskolázottságú. Az aktív korúak 82,5%-a legfeljebb alapfokú végzettségű. A 15 és 64 év közöttiek foglalkoztatási aránya 35,7%, ami jóval elmarad a városi átlagtól (65,2%). Minden foglalkoztatott az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokba tartozik (100%).

**2. számú szegregációval veszélyeztetett terület** a Horvátkúti városrészben Marcalitól nyugat felé található az Erdőalja utcában. Jellemző beépítési formája a kertes, családi házas beépítés. Városszerkezetileg a szegregációval veszélyeztetett terület a szegregátumnál még kicsit rosszabb helyzetben van, mert kevésbé szervesen illeszkedik a beépített családi házas övezetbe.

A szegregációs mutató értéke 32,1%. A területen 2011-ben 32 lakás volt, melynek – a városi szegregátumhoz képest valamivel kisebb része – 34,4%-a tartozik az alacsony komfortfokozatúak közé, ám ez még mindig jóval (6,4-szer) meghaladja a városi átlagot.

A területen 73 fő élt. A lakók 72,6%-a a 15-59 éves aktív korosztályba tartozott. A 60 éves és idősebb népesség aránya 12,3%, a 0-14 éveseké pedig 15,1% volt. Az itt élő népesség nagyon alacsony iskolázottságú. Az aktív korúak fele (49,1%) legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezik. A foglalkoztatottság szintje 47,7%. A háztartásoknak csak 29,2%-a olyan, melyben egyetlen foglalkoztatott sem volt. A foglalkoztatottak 83,3%-a alacsony presztízsű munkát végzett. A munkanélküliségi ráta magas, 27,3%, a tartós munkanélüliek aránya 15,2% volt, ami majdnem négyszer akkora, mint a városi átlag.

**3. számú szegregációval veszélyeztetett terület** a Táncsics utca északi részére korlátozódik. Az önkormányzat adatai szerint az utcának ezen a részén több mint 50 fő, nagyrészt roma háztartás él a szegregációhoz közeli helyzetben. A tömböt, melyhez a kérdéses területet is tartozik a KSH adatai nem jelezték, ezért statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre.

<sup>2</sup> A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül.

### 5.3 A SZEGREGÁCIÓ MÉRSÉKLÉSÉT VAGY MEGSZÜNTETÉSÉT CÉLZÓ INTÉZKEDÉSEK

A szegregációval veszélyeztetett területeken területi alapú beavatkozásokat kell tervezni, amelyek eszközei közé az alacsony státuszú népesség koncentrációjának csökkentése, a társadalmi integráció erősítése, a munkaerő-piac, oktatás, szociális, társadalmi kirekesztettség mértékének csökkentése tartoznak.

#### Lakhatási problémák kezelése

A szegregációval veszélyeztetett területek gyakori jellemzője a kedvezőtlen összetételű lakásállomány (leromlott fizikai állapotú, alacsony komfortfokozatú, gyakran egészségre veszélyes házak koncentrált megjelenése).

A helyzetet azért kell kezelni, hogy a koncentráció mértéke ne emelkedjen és ne vezessen szegregátum kialakulásához. A lakásállomány összetételén komfortosítással, esetleg bontással és új lakás építésével lehet változtatni. A cél a rossz minőségű lakásállomány felszámolása, illetve a jobb minőségű lakások esetében azok komfortosítása, korszerűsítésének elősegítése, melynek eredményeként a területen élők lakhatási körülményei közelebb kerülnek a városi átlaghoz. Mivel az önkormányzat tervei között nem szerepel a szegregátum felszámolása, a korábbi tapasztalatok alapján a legjobban működő megoldás a lakásoknak a lakók aktív közreműködésével történő rendbe hozatala látszik. Ebben a folyamatban az önkormányzat koordináló szerepet vállal, részt vesz a területen élők támogatásához szükséges források felderítésében, pályázásában, illetve a munka elvégzésének irányításában.

#### Munkaerőpiaci integráció elősegítése

A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása, fejlesztése, a munkaerőpiaci integráció a szegregált, illetve a szegregációval veszélyeztetett területen élők helyzetének javításához kapcsolódó egyik kulcskérdés. Az itt élő – főként roma és ezen belül is a fiatalabb népesség – munkaerő-piaci integrációjának elősegítésére, elsősorban szakképzéssel és új munkahelyek teremtésével van mód.

Az elhelyezkedés elősegítéséhez olyan információkra van szükség, melyek a tartósan munkanélküliekhez általában nem jutnak el. Az információ áramlást a Foglalkoztatási Információs Pont (FIP) szolgálhatja, mely Marcali városban jelenleg a Berzsényi Dániel Városi Könyvtárban és a Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központban működik. Az információs ponton mindenképpen legalább egy olyan szociális területen járatos tanácsadót javasolt tartósan alkalmazni, aki ismeri a szegregátumban élő fiatal lakossággal kapcsolatot tart, tájékoztatja őket a lehetőségekről. A fiatalok közül ugyanis igen sokan válnak ún. pályakezdő munkanélkülivé. Az ő számukra, már az iskolai tanulmányaik befejezésének évében karriertervezést javasolt biztosítani.

A munkaerőpiacra történő visszavezetésnek egyik első lépése lehet a városrehabilitáció folyamata során a munkanélküliek, illetve a szegregátumokban élők aktív bevonása. Az Önkormányzat vállalja, hogy a jövőbeni fejlesztések esetén törekszik arra, hogy a jelenleg alacsony státuszú területen lakók minél nagyobb részben legyenek bevonva a városban zajló fejlesztési programok megvalósításában (különös tekintettel az építési, felújítási munkákra). Ezen cél megvalósítása érdekében az Önkormányzat vállalja, hogy a pályázatok kiírásában szerepelteti azt a feltételt, hogy azon pályázók előnyben részesülnek, akik a megvalósítás során a városban lakó alacsony státuszú lakosságot bevonják a kivitelezési munkák végrehajtásába.

Az önkormányzat mellett a szükség van más foglalkoztatók - a helyi befektetők és civil szervezetek - munkahelyteremtésének ösztönzésére is. Egyik lehetséges út, az új vállalkozások adókedvezményrel történő segítése. A másik olyan koordináló szerep, mely a pályázati lehetőségek koordinálásán keresztül vonja be a szervezeteket a programba. Az önkormányzatnak tehát ezen a területen főleg koordináló, szervező szerep jutna.

A munkaerőpiaci integráció egyik jelentős gátja az alacsony képzettségi szint. Mivel a szegregációval veszélyeztetett területén élők iskolai végzettsége alacsony, többségük funkcionális analfabéta, a képzések tervezésénél ezt figyelembe kell venni. A helyi tapasztalatok szerint a fiatalok a leginkább bevonhatók, akik esetében az iskola befejezése, szakmatanulás elősegítése, érettségi megszerzése lehet az egyik cél. Ennek elérését segítik a tanoda és Arany János Tehetséggondozó Program, a Digitális Középiskola. A Hátrányos Helyzetűek Oktatása (H2O) Program, mely egy olyan tanítási-nevelési módszer, mely elősegíti a különbözőképpen szocializált, eltérő kulturális háttérrel rendelkező gyermekek együttműködési készségét. A „Második esély” iskoláinak nevezett középiskolák, szakiskolák rendszere, melyek megkísérlik még időben elősegíteni a szociálisan hátrányos és veszélyeztetett életkörülmények között élő csoportok integrációját, illetve reintegrációját, munkaerő-piaci helyzetük javítását, hogy legalább a pályakezdők ne váljanak tartósan munkanélkülivé.

A szakmákat azonban nem elég oktatni. A tartós sikerhez biztosítani kell, hogy a képzést elvégzettek számára tartós foglalkoztatást is biztosítani lehessen.

#### **5.4 A FEJLESZTÉSEK SZEGREGÁCIÓS HATÁSÁNAK KIVÉDÉSÉRE HOZOTT INTÉZKEDÉSEK**

Marcali város elkötelezett a szegregáció mérséklésének irányában, ezért arra törekszik, hogy a tervezési időszak fejlesztései semmiképpen ne erősítsék a szegregációt.

Ezen cél elérése érdekében a településen zajló rehabilitációs programo(ka)t úgy kell kidolgozni, hogy a szegregált területek lakóinak aktív bevonását elősegítse. Fel kell mérni a hátrányos helyzetben élők képzettségét és gyakorlatát, és személyes tervet kell készíteni bevonhatóságuk szintjére és mértékére.

Arra kell törekedni, hogy az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések lehetőség szerint minél nagyobb arányban jelenjenek meg a tervezett fejlesztésekben. Akár anti-szegregációs tartalmú projektek-elemek kidolgozásával, akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként.

A projektek előkészítésénél hangsúlyt kell fektetni a társadalmi párbeszédre, a partnerség kialakítására és megerősítésére. Fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együtt-gondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása);

Fejlesztés	Városrész/AT	hatás	szükséges intézkedés
TOP 4.4 Leromlott városi területek rehabilitációja  TOP 6.3 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	Gombai városrész	Szociális városrehabilitáció	A rehabilitáció a helyi lakók bevonásával valósuljon meg.  Esetleges mobilizációs programnál ügyelni kell, hogy a város más részén ne alakuljon ki alacsony státuszú népesség-koncentráció
TOP 4.4 Leromlott városi területek rehabilitációja  TOP 6.3 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex program	Dózsa utca végén található szegregátum	szociális városrehabilitáció.	A rehabilitáció a helyi lakók bevonásával valósuljon meg.  Esetleges mobilizációs programnál ügyelni kell, hogy a város más részén ne alakuljon ki alacsony státuszú népesség-koncentráció

## 5.5 A SZEGREGÁCIÓT OKOZÓ FOLYAMATOK MEGVÁLTOZTATÁSÁRA, HATÁSUK MÉRSÉKLÉSÉRE TEENDŐ INTÉZKEDÉSEK

A leszakadást olyan külső társadalmi-gazdasági folyamatok erősíthetik, melyek esetében a város mozgásterülete korlátozott lehet. Ilyen például a gazdasági válság, mely a hátrányos helyzetben élőket érintette a legerősebben. Különösen nehéz helyzetbe kerültek a város területén elszórtan élő alacsony iskolai végzettségű, a munkaerőpiacról kiszakadó rétegek, illetve a szegregátumokban élők, akik halmozottan hátrányos helyzetben vannak. Ezt a helyzetet a város célzott munkaező-piaci beavatkozásokkal oldhatja.

A válsághoz köthető, az utóbbi időben növekvő forráshiány jelentős mértékben az oktatást, a szociális és egészségügyi ellátást érintette. Ezek azok a területek, melyeken meghozott intézkedéseknek igen jelentős szerepe lehetne a szegregáció mérséklésében. Mindezek miatt az önkormányzatnak lehetőségein belül igyekeznie kell a feladatok elvégzéséhez szükséges külső (pl. pályázati források) felderítésére és becsatornázására.

A külső folyamatok mellett a város belső folyamatai is elindíthatják vagy éppen megállíthatják a szegregáció terjedését.

A városrészek fizikai állapotának változása, egyes területek hirtelen romlása fokozhatja a szegregációval veszélyeztetett területek kialakulását. Ennek elkerülésére az önkormányzat monitoringgal és szükség esetén kisebb beavatkozásokkal vagy azok elősegítésével akadályozhatja meg a helyzet további romlását.

Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városrészek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető

közzolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.

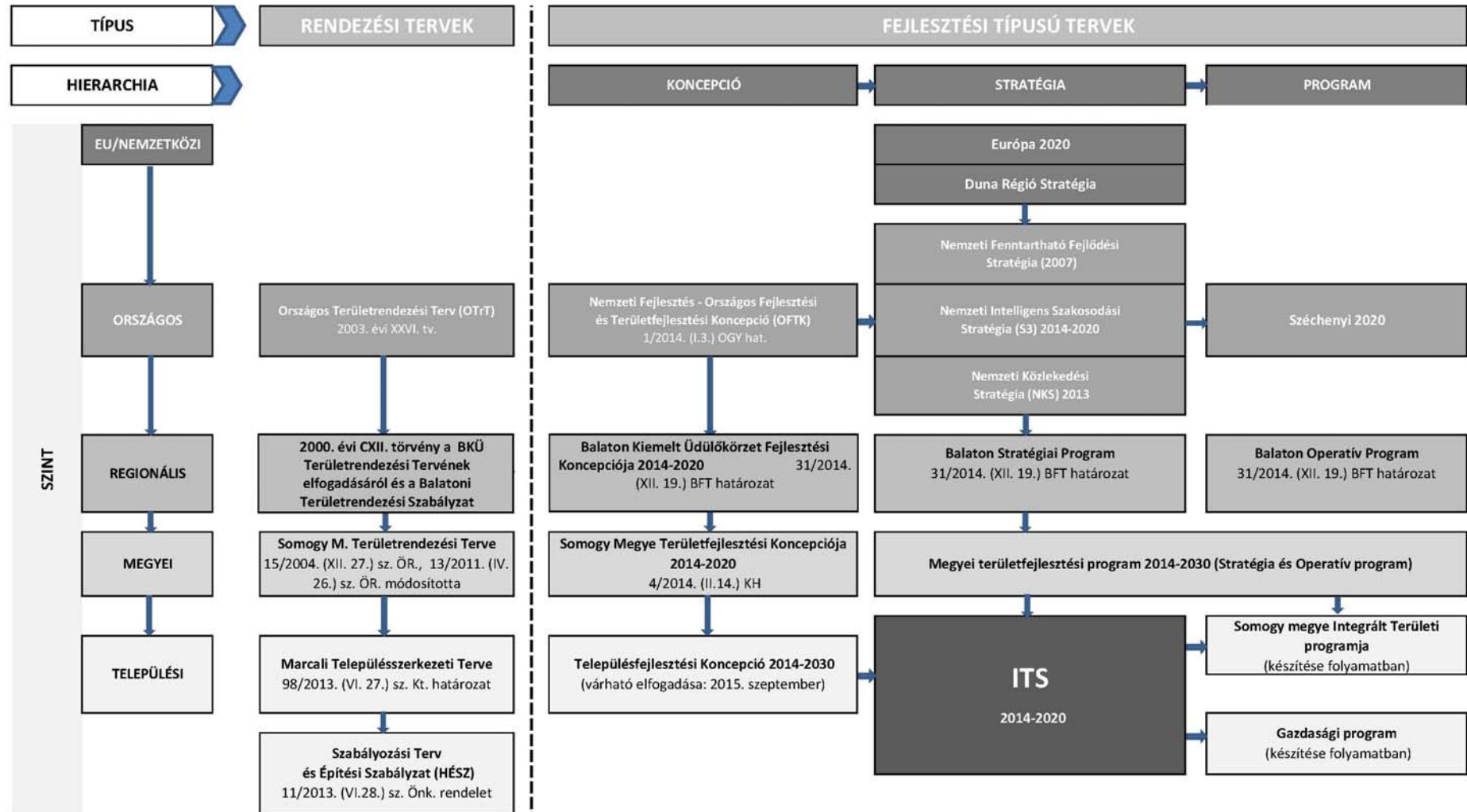
A város egyes területeire (városon kívüli részekre, más településekről a városba) irányuló migráció átalakíthatja a térbeni-társadalmi szerkezetet. Az önkormányzat tudatos várospolitikával, a fejlesztések megtervezésével, hatásainak térbeli elemzésével ellene hathat a meglévő szegregátumok területi növekedésének, új szegregációval veszélyeztetett területek kialakulásának.

<b>Problémák</b>	<b>Tervezett fejlesztés, beavatkozás, eszköz</b>	<b>Várható hatások</b>	<b>Bevonandó partnerek, felelősök</b>
<b>Szegregált lakókörnyezet</b>	Külső források feltérképezése mobilizációs program kidolgozásához	Lazuló szegregáció	Marcali Önkormányzat Roma Nemzetiségi Önkormányzat
<b>Szegregált lakókörnyezet</b>	Szegregáció oldása a lakásgazdálkodás eszközeivel	Lazuló szegregáció	Marcali Önkormányzat
<b>Alacsony fokú munkaerőpiaci integráltság</b>	Közmunka keretében évi legalább 20-30 fő alacsony státuszú lakos részére munkalehetőség biztosítása	Javuló munkaerőpiaci integráltság	Marcali Önkormányzat GAMESZ vezető
<b>Kevés, a szegregátumban élők képzettségi szintjének megfelelő számú munkahely</b>	A városban induló rehabilitációk esetében a szegregátumban élők számára munkalehetőség biztosítása	Javuló képzettségi szint	Marcali Önkormányzat Roma Nemzetiségi Önkormányzat
<b>Munkaerőpiaci pozíció erősítésének szükségessége</b>	ESZA támogatott képzési és közösségi programok előkészítése, pályázati lehetőségek felmérése pályázatok benyújtása	Javuló munkaerőpiaci integráltság	Marcali Önkormányzat



## 6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

## 6.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK



6.1--1. ábra: A stratégia helye a fejlesztési és rendezési tervek rendszerében

### **6.1.1 A stratégia és a rendezési tervek összhangja**

Marcali város jelenleg hatályos, 2013-ban készített és jóváhagyott településrendezési eszközei alátámasztó munkarészei a magasabb szintű terveknek való részletes megfelelés igazolást tartalmaznak. Számításokkal és rajzi munkarészekkel alátámasztva és igazolva, hogy Marcali településszerkezeti terve területfelhasználását és egyéb településszerkezeti elemeit tekintve is megfelel a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének.

A város településrendezési eszközei a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet alapján készültek és a közeljövőben nem tervezett módosításuk. Így a 2013. évben elkészült tervek továbbra is hatályban maradnak, a területfelhasználás és a településszerkezeti elemek pedig igazoltan megfelelnek a magasabb szintű terveknek.




## 6.1.2 A stratégia és a fejlesztési tervek összhangja

### 6.1.2.1 A stratégia illeszkedése az Európai unió fejlesztéspolitikájához (Európa 2020)

		(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;	(2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;	(5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;	(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;	(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;	(11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.
T1	Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint											
T2	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása											
T3	Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása											
T4	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése											
T5	Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében											
T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés											

		(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;	(2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;	(5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;	(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;	(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;	(11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.
T7	Minőségi lakókörnyezet											
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása											
T9	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus											
T10	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése											
T11	Városi igényeknek megfelelő közlekedés fejlesztése											
T12	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása											

Jelmagyarázat:

	erős kapcsolat
	közepes kapcsolat
	nincs vagy gyenge kapcsolat




**6.1-2. ábra: A stratégia illeszkedése az Európa 2020 célkitűzéseivel**

## 6.1.2.2 A stratégia illeszkedése az OFTK-hoz

		Szakpolitikai célok							Területi célok					
		Versenyképes, innovatív gazdaság	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	A vidéki térségek népességeltartó erejének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
T1	Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint													
T2	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása													
T3	Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása													
T4	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése													
T5	Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében													
T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés													
T7	Minőségi lakókörnyezet													

		Szakpolitikai célok						Területi célok					
		Versenyképes, innovatív gazdaság	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	A vidéki térségek népességeltartó erejének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása												
T9	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus												
T10	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése												
T11	Városi igényeknek megfelelő közlekedés fejlesztése												
T12	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása												

Jelmagyarázat:

	erős kapcsolat
	közepes kapcsolat
	nincs vagy gyenge kapcsolat

6.1-3. ábra: A stratégia illeszkedése az OFTK célkitűzéseire

### 6.1.2.3 A stratégia illeszkedése a Balaton kiemelt térség Fejlesztési Koncepciójához

		Innovatív Balaton!	Aktív Balaton!	Balaton egészség és megújulás!	Balaton terméket az asztalra!	Megújuló balatoni közösségek!	Természetes Balaton! Egészséges környezet, tiszta Balaton!	Elérhető Balaton!
T1	Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint							
T3	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása							
T2	Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása							
T4	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése							
T5	Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében							
T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés							
T7	Minőségi lakókörnyezet							
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása							
T9	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus							
T10	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése							
T11	Városi igényeknek megfelelő közlekedés fejlesztése							
T12	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása							

Jelmagyarázat:

	erős kapcsolat
	közepes kapcsolat
	nincs vagy gyenge kapcsolat




6.1-4. ábra: A stratégia illeszkedése a Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja stratégiai céljaihoz



#### 6.1.2.4 A stratégia illeszkedése Somogy megye Területfejlesztési Programjához

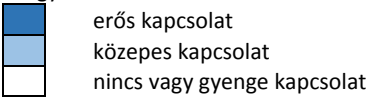
		A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése	Piacépes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése	A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása	Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népességcsoportok társadalmi integrációjának elősegítése	Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése
T1	Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint					
T3	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása					
T2	Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása					
T4	Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése					
T6	Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében					
T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés					
T7	Minőségi lakókörnyezet					
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása					
T9	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus					
T10	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése					
T11	Városi igényeknek megfelelő közlekedés fejlesztése					
T12	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása					

Jelmagyarázat:

	erős kapcsolat
	közepes kapcsolat
	nincs vagy gyenge kapcsolat

6.1-5. ábra: A stratégia illeszkedése Somogy megye Területfejlesztési Programjához (specifikus célokhoz)

## 6.1.2.5 A stratégia illeszkedése a településfejlesztési koncepcióhoz

Jelmagyarázat: 		Településfejlesztési koncepció részcélok																	
		V1 - Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint, hatékony gazdaságfejlesztés	V2 - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása	V3 - Magas szintű, a kínálathoz alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés	V4 - Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése	V5 - Helyi-térségi gazdaság fejlesztése a városkörnyéki településeken	F1 - Hatékony energiatakarékos és fenntartható városüzemeltetés	F2 - Vonzó és energiahatékony épített környezet, táj- és településkép	F3 - Minőségi lakókörnyezet	F4 - Energiatakarékos területfelhasználás, a tájhasználat optimalizálása, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások hasznosítása	G1 - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus	G2 - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése	G3 - Közösségi, szolidáris társadalom	G4 - Aktív városi és várostérségi kapcsolatok					
Tematikus célok																			
Stratégia tematikus célok	T1 - Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint																		
	T2 - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása																		
	T3 - Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása																		
	T4 - Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése																		
	T5 - Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében																		
	T6 - Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés																		
	T7 - Minőségi lakókörnyezet																		
	T8 - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása																		

<b>T9</b> - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus														
<b>T10</b> - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése														
<b>T11</b> - Városi igényeknek megfelelő közlekedés fejlesztése														
<b>T12</b> - Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása														

**6.1-6. ábra: A stratégia illeszkedése a településfejlesztési koncepcióhoz**

### **6.1.3 A stratégia illeszkedése a társadalmat érintő ágazati tervekhez**

A társadalmat érintő legfontosabb ágazati terv Marcali esetében a Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP), amely a 2013-2018 közötti időszakra fogalmaz meg célokat a városra vonatkozóan.

Marcali település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférést,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás, és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézmények- az óvoda kivételével- az őket érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel.

Mindezek – a HEP-ben megfogalmazott általános értékek – jogszabályi és erkölcsi kötelességévé is teszik a városnak, a helyi önkormányzatnak a település társadalmával való együttműködést, a helyi konfliktusok közös megoldását.

A HEP alapján a beazonosított hátrányos helyzetű társadalmi csoportok problémái, valamint azok kezelésére adott válaszok az Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezési folyamata során feldolgozásra, maximálisan figyelembe vételre kerültek. Ezzel összhangban Bóly Város Önkormányzata számos programmal, beavatkozásokkal segíti a hátrányos helyzetű csoportok társadalomba való beilleszkedését, e csoportok tagjainak társadalmi elfogadottságát.

A romák számára elsősorban a munkaerőpiacon való sikeres részvételt helyezi előtérbe a város. Ehhez számos oktatási lehetőséget biztosít, valamint a szociális célú városrehabilitációs program keretében a „szoft” programok mellett fizikailag is megújítja szegregálódó településrészek infrastruktúráját. Javítva ezzel a településképet, valamint az ott élők életminőségét.

A gyermekek számára elsősorban az ellátórendszer kapacitásának és színvonalának a fejlesztése, valamint az oktatási lehetőségek, az azokhoz való hozzáférés bővítése a legfontosabb.

Az idősek számára az info-kommunikációs akadálymentesítés, valamint a dolgozni kívánó 55 évnél idősebb lakosok munkához való jutása a támogatandó. otthonának fejlesztésével – a kastély épületében – az egészségügyi szolgáltatások fejlesztése emelhető ki.

A nők esetében a legjelentősebb problémát a tartós munkanélküliség jelenti, mely elsősorban a gyermekvállaláshoz kapcsolódik. Ennek kezelésére a város támogatni kívánja a részmunkaidős foglalkoztatást, valamint a közmunka programba is tervezi a nők ily módon való bevonását, továbbá a családi napközi működtetésével a gyermekekről való megfelelő gondoskodás is biztosított. A nők esetében ki kell emelni a családon belüli erőszakot, mely Magyarországon is egyre ismertebb probléma. Ennek megelőzésére felvilágosító kampányokat folytat a jövőben a város.

A fogyatékkal élők számára a város vezetése fontosnak tartja a fizikai és info-kommunikációs akadálymentesítést, valamint a lakosság tudatformálását, az elfogadás elősegítését.

A felsorolt célok megjelennek a HEP-ben, valamint az ITS-ben is. Az ITS-ben olyan cél nem került kijelölésre, mely a HEP céljainak megvalósítását nehezíti, vagy ellehetetleníti.

#### **6.1.4 A stratégia illeszkedése a gazdaságot érintő ágazati tervekhez**

Marcali gazdaságfejlesztése elsősorban a helyi termékek feldolgozására, valamint az MIP logisztikai park fejlesztésre koncentrál. Emellett a turizmus elősegítése, gazdasági szerepének növelése, valamint a járás településeivel együttműködve a mezőgazdasági termelés ösztönzése képezik a ciklusprogram fő pilléreit. Mindezek a célok a már említett nagyobb térségi tervekkel összhangban vannak. Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban kerültek rögzítésre Magyarország gazdasági növekedését célzó szakpolitikai céljai. Ezek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- Foglalkoztatás növelése, szakképzett munkaerő növelése, valamint az inaktivitás valamennyi formájának csökkentése;
- Gazdasági versenyképesség növelése érdekében cél a vállalkozások terheinek csökkentése, a mikro, valamint kis- és középvállalkozások piacra jutásának, piaci esélyeinek növelése, a helyi erőforrások fokozottabb használata;
- Az ipar fejlesztése érdekében a munkaerő fejlesztése és a K+F+I tevékenységek támogatása. A kiemelt gazdasági ágak közé tartozik az feldolgozóipar és a turizmus, amelyek Marcali esetében is nagy jelentőséggel bírnak.

Marcali integrált településfejlesztési stratégiájának elkészítésekor, a célok meghatározásakor mindezek figyelembevételre kerültek, így azok megvalósítása az országos célok elérését is elősegíti.

Somogy megye és a Dél-Dunántúli régió külön gazdaságfejlesztési koncepcióval nem rendelkezik. A megyei és a regionális tervekkel való összhang és kapcsolódás a korábbi fejezetekben bemutatásra került.

A felsoroltak mellett a stratégia elkészítésekor a helyi dokumentumok közül Marcali Város Önkormányzatának 2015-2019-re vonatkozó ciklusprogramja került figyelembe vételre. A város külön gazdaságfejlesztési stratégiával nem rendelkezik.

A ciklusprogram általános és kiemelt célokat fogalmaz meg. Az általános célok az alábbiak szerint összegezhetők:

- Marcali kiemelt helyen kezeli az MIP logisztikai központ fejlesztését. Ennek keretében a hiányzó infrastruktúra kiépülne, valamint egy raktárépület épülne, így megfelelő tárolási kapacitás is a vállalkozások rendelkezésére áll. A ciklusprogramban az infrastruktúra fejlesztése, illetve új beruházások, valamint a barnamezős területek revitalizációja szerepelnek célként.
- A turizmus esetében a gyógyfürdő fejlesztése, a gyógyszálló megépítése a kiemelt cél. Marcali esetében nagy probléma, hogy turistákat hosszabb idejű tartózkodásra nem tud a városba csábítani, ami ezzel a fejlesztéssel várhatóan gyökeresen megváltozna. Mindez az ITS is fontos célként jelenik meg.
- Marcali a fejlesztéseit és fejlődését fenntartható módon tervezi. A város nagy értékei várost körülölelő zöldterületek, valamint a belterületen is jelentős zöldfelületek.
- Az infrastrukturális fejlesztések alapvetően szükségesek a gazdasági növekedéshez. Marcali e téren jó helyzetben van, azonban a 2014-2020-as időszakban is folyamatosan nyomon követi a változó igényeket, és ha szükséges megteszi a lépéseket. Ehhez kapcsolódik a szennyvíztisztító fejlesztése is, valamint a közúthálózat fejlesztése.
- Általános foglalkoztatást növelő célok képezik a harmadik pillérét a város gazdaságfejlesztési céljainak. Az országos politika egyik fő célja is ez. A város ennek érdekében segíti a helyi

gazdaság megerősödését. Igyekszik kedvező feltételeket teremteni ahhoz, hogy a vállalkozók számára munkahely-bővítési lehetőséget teremtsen. A közszolgáltatások megtartása, illetve bővítése révén munkahelyet teremt, és tart fenn a köztisztviselőket, közalkalmazottakat foglalkoztatásával. Ezen kívül aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében. Adópolitikájában a lehetőségekhez képest kedvezményeket biztosít azon helyi vállalkozások számára, akik helyi munkaerőt alkalmaznak.

- A gazdaságfejlesztési programban nevesítésre kerültek a településfejlesztési célok is, amelyek összhangban vannak az ITS célrendszerével.

Mindezek a fejlesztések azokat a megfogalmazott célokat kell, hogy szolgálják, hogy Marcali gazdasági ereje növekedjen, önálló turisztikai szereplővé lépjen elő a gyógyszállóval, képes legyen nagyobb beruházások megvalósítására, valamint kiadásai csökkenjenek. A helyben letelepedő vállalkozások száma növekedjen, amelyek elsősorban helyi munkaerőt foglalkoztatnak.

Érdemes kiemelni, hogy a ciklusprogram az egészségügy, oktatás, sport és helyi kulturális élet témakörei is külön-külön bekezdésben kaptak szerepet. Ezek a célok is az ITS célrendszerébe átemelésre kerültek. Ezek konkrét beruházások, pl. a Bernáth Ház felújítása, valamint soft programok keretében is beépítésre kerültek.

A ciklusprogramban megfogalmazott konkrét célok az Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezési folyamata során teljes mértékben figyelembe vételre kerültek, az ITS azokkal összhangban van.

### **6.1.5 A stratégia illeszkedése a környezetvédelmet érintő ágazati tervekhez**

Marcali kistérség Környezetvédelmi Programja átfogó céljai:

- *A települési élet- és környezetminőség javítása, a környezetbiztonság erősítése;*

Cél az emberhez méltó, kiegyensúlyozott, egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosítása. Ezek közé tartozik a környezet-egészségügyi feltételek teljesülése, a magas színvonalú környezeti infrastruktúra, a település, a lakóhely épített és természeti elemeinek megfelelő aránya, minősége és összhangja, valamint a környezetbiztonság javítása.

- *A természeti erőforrásaink és értékeink megőrzése;*

Ezen átfogó cél a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás kialakítására, a környezetszennyezés megelőzésére, a terhelhetőség / megújuló képesség figyelembevételére épülő fenntartható használat megvalósítására irányul. Kiemelt figyelmet kap a természeti értékek, ökoszisztémák védelme, az életközösségek működőképességének megőrzése, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása

- *A fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése.*

A fenntartható életmód, fogyasztás és termelés együttesen biztosítja a társadalmi-gazdasági fejlődés és a környezetterhelés szétválását, azaz, hogy a lakosság növekvő jóléte csökkenő környezetterhelés mellett legyen biztosítható. A fogyasztói magatartás megváltozása, a környezeti szempontból fenntarthatóbb, organikus termékek és szolgáltatások felé történő elmozdulás keresleti oldalról erősíti meg a termelői folyamatok „fenntarthatósága” iránti igényt. A fenntartható termelés forrástakarékos (beleértve az anyag-, a víz-, a terület-, a termőföld- és energiahasználatot, az újrahaználhatóság és a tartósság tervezését, az anyagciklusok körfolyamattá zárását); csökkenti a környezetre gyakorolt káros hatásokat (kibocsátások és hulladékok minimalizálása, a megújuló

erőforrások fenntartható mértéki használata); növeli a termékek és szolgáltatások értékét a fogyasztók számára.

Az átfogó célok elérése érdekében a kistérségben a következő alprogramok megvalósítása javasolt összhangban az előző környezetvédelmi program feladataival és a települések jövőképeivel.

- A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése
  - Környezeti nevelés, oktatás, szemléletformálás
  - A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése, a fenntartható fogyasztás
- Éghajlatváltozás
  - Energiagazdálkodás
  - Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira
- Környezet és egészség
  - Biológiai allergének
- Települési környezetminőség

Fő célkitűzések– az „élhető települések” jegyében:

- A településfejlesztés és a rendezés tudatosabbá tétele, a fenntarthatósági szempontok hatékony érvényesítése.
- Az épített környezet és a zöldfelületi rendszer védelme.
- A települések harmonikusabb tájba illesztése.
- A közlekedési igények, feltételeinek egészségkárosító légszennyezést és zajterhelést megakadályozó módon történő biztosítása.
- A települések zavartalan működését biztosító környezeti infrastruktúra kiépítése.

Marcaliban fontos feladat a meglévő helyi ipar igényeit kiszolgáló szakképzés fejlesztése az alacsonyan képzett réteg arányának csökkentése. Foglalkoztatás területén indokolt egy jelentősebb cég letelepítése és a meglévőkénél is összefüggésben a fent vázolt oktatási elképzelésekkel, a magasabb hozzáadott értékben működő ipar fejlesztése, ezzel együtt a bérszínvonal növelése a kereslet élénkítése. Jelentős fejlesztési lehetőség rejlik a város gyógyvizére alapozva az idegenforgalom, mint új ágazat fellendítésében, ehhez kapcsolódva a környék erdeiben, tavai mellett turistautak kialakításában a szennyvíztisztító telep rekonstrukcióját követően a marcali víztározó hasznosításában. Következő évben, években meg kívánják valósítani a házi szelektív gyűjtést, amelynek együtt kell járnia a marcali hulladéklerakó rekultivációjával is. Kiemelt feladat a négy alapszakmás városi kórház megőrzése.

A Környezetvédelmi Programban megfogalmazott konkrét célok az Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezési folyamata során teljes mértékben figyelembe vételre kerültek, az ITS azokkal összhangban van.

## 6.2 BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

### 6.2.1 A célok logikai összefüggései

<b>Jövőkép</b>	Marcali hosszú távon a fenntartható fejlődés városa, egy egészséges, a helyi és térségi lakosság számára magas életminőséget, lakó- és munkahelyet nyújtó, „zöld” város, amely magas színvonalú szolgáltatásaival és helyi attrakcióival kiemelkedő turisztikai és rekreációs szerepet tölt be		
<b>Középtávú átfogó célok</b>	Versenyképes, fenntartható, több lábon álló helyi értékteremtő gazdaság erősödése, foglalkoztatottság növelése	Értékmegőrző, környezeti és társadalmi szempontból fenntartható fejlődés	A lakosság életminőségének, valamint a műszaki és humán infrastrukturális feltételek javulása, a népesség növekedése
<b>Tematikus célok</b>	<b>T1</b> - Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint	<b>T6</b> – Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	<b>T9</b> – Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus
	<b>T2</b> - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása	<b>T7</b> – Minőségi lakókörnyezet	<b>T10</b> – Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése
	<b>T3</b> – Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása	<b>T8</b> – A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása	<b>T11</b> – Városi igényeknek megfelelő fenntartható közlekedésfejlesztés
	<b>T4</b> – Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése		<b>T12</b> – Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása
	<b>T5</b> – Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében		
<b>Területi célok</b>	<i>A városközpont rehabilitációjának folytatása, közösségi térré történő fejlesztése, rehabilitáció közlekedésfejlesztéssel</i>		
	<i>Turizmusfejlesztés közlekedésfejlesztéssel, vendégfogadás feltételeinek megteremtése, attrakciófejlesztés</i>		
	<i>Természetvédelem, kellemes kirándulóhely és turisztikai célpont kialakítása</i>		
	<i>Gazdasági terület további fejlesztése</i>		
	<i>Iparterület további fejlesztése piacorientált szakképzéssel</i>		
	<i>A helyi adottságok minőségi fejlesztése és szociális városrehabilitáció</i>		
	<i>Lakóépületek és intézmények felújítása</i>		
	<i>A természeti környezet megóvása és turisztikai célú hasznosítása</i>		
<i>Boronkai víztározó idegenforgalmi fejlesztéséhez kapcsolódó turizmusfejlesztés. a vadászturizmus fejlesztése, bakancsos és zöldszturizmus erősítése</i>			



## 6.2.2 A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák

Az Integrált Településfejlesztési Stratégiában kitűzött célok a Megalapozó vizsgálat helyzetértékelésében azonosított problémák megoldására, illetve az adottságok és lehetőségek kihasználására épülnek

A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák, adottságok kapcsolata

	Beazonosított problémák	Beazonosított adottságok
<b>T1</b> - Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Megyei, országos szintnél alacsonyabb jövedelemszint</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ipari park jelenléte és magas szintű fejlettsége</li> </ul>
<b>T2</b> - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Környezetvédelmi infrastruktúra további fejlesztése</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kedvező közműhálózat kiépítettség</li> <li>• 100%-ban szilárd burkolatú utak</li> </ul>
<b>T3</b> - Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Foglalkoztatottak idegennyelv-ismerete nem megfelelő</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A lakosság képzettségi szintjének növekedése</li> </ul>
<b>T4</b> - Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Minőségi szálláshelyek hiánya</li> <li>• Balaton-part közelsége adta lehetőségek kiaknázásának alacsony szintje</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szorgalmas, vendégszerető emberek</li> <li>• Gyógyvízre épülő turizmus</li> <li>• Szelíd turizmus kínálata (boronkai tájvédelmi körzet, kis-balaton)</li> <li>• A kulturális és egészségügyi infrastruktúrára épülő turizmusfejlesztés</li> <li>•</li> </ul>
<b>T5</b> - Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Multinacionális cégek továbbállásának veszélye</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Külföldi tulajdonú multinacionális cégek jelenléte, magas hozzáadott értékkel</li> <li>• Kedvező megközelíthetőség</li> <li>• Vállalkozóbarát önkormányzat, kedvezmények biztosítása</li> <li>• Folyamatos fejlesztések a gazdasági szervezetek és az önkormányzat részéről</li> <li>• Szőlő- és gyümölcssterületek terményeire, borára alapozott helyi termékek kialakítása és piachoz segítése</li> </ul>

<b>T6</b> - Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A közvilágítás mennyiségi és minőségi fejlesztése szükséges</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Megújuló energiahordozók nagyobb részarányú bevonása (napenergia)</li> </ul>
<b>T7</b> - Minőségi lakókörnyezet	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Felújításra szoruló lakótelepi épületek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Jelentős a családi házas környezet aránya</li> <li>• Megépülő elkerülő úttal csökkenő városi légszennyezettség és zajártalom</li> <li>• Alacsony környezeti terhelésű belvárosi rész</li> <li>• Nagymennyiségű kondicionáló zöldfelület</li> </ul>
<b>T8</b> - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Nyílt árkok megfelelő kialakításának, illetve karbantartásának, hidraulikai rendezettségének hiányosságai</li> <li>• Fejleszteni kell a vízelvezetés hálózati rendszerét és növelni kell a víz-visszatartás lehetőségét</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Nyílt árkok megfelelő kialakítása, illetve karbantartása</li> </ul>
<b>T9</b> - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sport és kultúra egyre növekvő szerepe</li> <li>• Kulturális sokszínűség</li> </ul>
<b>T10</b> - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Felújításra szoruló középületek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Intézmények akadálymentesítése</li> </ul>
<b>T11</b> - Városi igényeknek megfelelő közlekedés fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hiányzó települési kerékpáros kapcsolatok</li> <li>• Járdák rossz állapota</li> <li>• Parkolási problémák</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A 68 sz. főút elkerülőjével csökkent az átmenő forgalom a városban</li> </ul>
<b>T12</b> - Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Csökkenő és előregedő népesség</li> <li>• A lakosság kedvezőtlen mentális, egészségügyi és fizikai állapota (országos tendencia)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kedvező városi komfortszínvonal</li> <li>• Erős civil szektor</li> <li>• Nem jellemzőek a súlyos területi egyenlőtlenségek és konfliktusok</li> </ul>

### 6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága, a célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelmagyarázat:  ++ erős pozitív hatás - negatív hatás 0: semleges	Tematikus célok											
	T1 - Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint	T2 - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása	T3 - Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása	T4 - Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése	T5 - Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében	T6 - Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	T7 - Minőségi lakókörnyezet	T8 - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása	T9 - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek	T10 - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése	T11 - Városi igényeknek megfelelő közlekedés fejlesztése	T12 - Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása
<b>Tematikus célok</b>												
T1 - Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint	++	++	++	++	++	++	++	++	0	0	++	++
T2 - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása	++	++	++	++	++	++	++	++	0	++	++	++
T3 - Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása	++	++	++	++	++	++	0	++	0	0	0	++
T4 - Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése	++	++	++	++	++	++	++	++	++	0	++	++
T5 - Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében	++	++	++	++	0	0	0	++	0	0	++	++
T6 - Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	++	++	0	0	0	++	++	++	0	++	0	0
T7 - Minőségi lakókörnyezet	++	++	0	++	0	++	++	++	++	++	++	++
T8 - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása	0	++	0	0	++	++	++	0	++	++	++	0

<b>T9</b> - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus	0	0	0	++	0	++	0	0		0	0	0
<b>T10</b> - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése	++	++	0	0	0	++	++	++	++		0	++
<b>T11</b> - Városi igényeknek megfelelő közlekedés fejlesztése	++	++	0	0	0	++	++	0	0	++		++
<b>T12</b> - Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása	++	0	0	0	0	++	0	0	++	0	0	

**6.2-1. ábra: A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása**

## 7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósítását több tényező is befolyásolhatja.

A város távlati fejlesztésének gátját jelentő legfontosabb veszélyek felsorolását a megalapozó vizsgálat helyzetértékelő munkarésében szakterületenként kidolgozott SWOT-analízisek tartalmazzák.

A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai a projektek ütemezéséhez köthetően csoportosíthatók. A kockázatok egyik része a város által befolyásolható belső, másik része a város hatáskörén kívül eső külső tényező.

A megvalósíthatóság kockázatainak elemzésénél először a főbb kockázatokat kell számba venni azok valószínűsíthető bekövetkeztével és a városra gyakorolt hatásának mértékével. Ezek után a rájuk adható válaszok felkutatása, majd ezek várható pozitív és negatív kimenetelét szükséges elemezni. A táblázatos felsorolás segíti mindezek áttekintését. A célok megvalósításához a fejlesztésekkel elért eredmények fenntartása különösen fontos. Az ezekhez tartozó kockázatok külön kiemelésre kerültek.

**6.2-1. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának kockázatai**

Kockázat megnevezése	Valószínűség (1-10)	Hatás (1-10)	Kockázatkezelés módja
<b>Előkészítés</b>			
Változó tervezési környezet és támogatási rendszer	8	6	A változások folyamatos figyelemmel kísérése, azokra való felkészülés. Amennyiben lehetőség nyílik a módosítások véleményezésében való aktív részvétel.
Saját erő hiánya	5	7	Forráslehetőségek felkutatása
Projektek előkészítése elhúzódik	4	7	Projektek legmagasabb fokú előkészítettségi szintjének biztosítása (tervek, tanulmányok)
Nyertes pályázat esetén a szerződéskötés csúszik	3	5	Szerződéskötési feltételek gyors teljesítése, amennyire lehetséges már a pályázat benyújtásakor a szerződéskötéshez szükséges dokumentumok rendelkezésre állása.
Önkormányzati jogszabályi környezet összhangjának hiánya (pl. a projekt nem illeszkedik a településrendezési eszközökhöz)	3	4	Megfelelő és időbeni előkészítés, tervek összhangjának vizsgálata és megteremtése.
Hatósági engedélyek csúszása	3	5	Tartalékidő tervezése
Közbeszerzési eljárás csúszása	7	8	Ütemtervben tartalékidő képzése
<b>Megvalósítás</b>			
A megvalósításhoz szükséges pénzügyi források alultervezése	5	6	Tapasztalt szakember bevonása a projektek előkészítésébe, valamint tartalék-keret képzése az előre nem tervezhető kiadások fedezésére.
A kivitelezés során előre nem látható műszaki problémák jelentkeznek	3	6	Részletes projekttervek, alapos műszaki tervek és költségvetések

			készítése. Megvalósítás közben jelentkező esetleges többletköltségek kezelésére tartalék-keret képzése.
A projektek, illetve a Stratégia által kitűzött célok, indikátorok nem, vagy csak részben teljesülnek	5	8	Folyamatos monitoring tevékenység kialakítása, tartalékprojektek kijelölése
Lakossági ellenérzés alakul ki	3	5	A lakosság bevonása és folyamatos tájékoztatása az előkészítés és a megvalósítás során
<b>Fenntartás</b>			
Fenntartási költségek a tervezettnél magasabbak	4	8	Korszerű technológiák alkalmazása, valamint a tervezés során előzetes kalkuláció készítése az éves átlagos fenntartási költségekre vonatkozóan.
Az önkormányzat likviditása veszélybe kerül a fejlesztések miatt	4	8	A fejlesztések egymásutániségának, egymásra épülésének tervezése. A beruházások során a város kiemelt figyelmet fordít arra, hogy jövedelemtermelő fejlesztéseket hajtson végre.
Közlekedési konfliktusok növekednek	6	8	A közterületek minden szempontból átgondolt rehabilitációjával, illetve az ökológikus településfejlesztési szemlélet segítségével kívánja a város visszaszorítani a gépjárműforgalmat, így kerülendő el, hogy ebből konfliktusok alakuljanak ki. Bizonyos esetekben a korlátozás, mint lehetőség is a város rendelkezésére áll.
A vállalkozások a vártnál kisebb bevételt realizálnak és elhagyják a várost, vagy csökkentik a termelésüket	5	7	A város és a helyi vállalkozások között széleskörű kooperáció zajlik, hogy az igények és a célok között összhang legyen mind a két fél részéről.

## 8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE



## 8.1 A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK

A fejezet azon önkormányzat által végzett tevékenységeket foglalja össze, amelyek segítik, támogatják az integrált településfejlesztési stratégiában, valamint más, stratégiai jellegű dokumentumokban megjelölt fejlesztési célok elérését. A város biztosíthatja ezt a megfelelő keretek előteremtésével, valami szabályozó, rendeletalkotó tevékenységével. Ideális esetben ez a két típusú tevékenység együtt jelenik meg és az elérni kívánt célok irányába egyszerre hatnak.

### 8.1.1 Fenntartható Energia Akcióprogram (SEAP)

Magyarországon az üvegházhatású gázok kibocsátása az elmúlt 25 évben mintegy 40 százalékkal csökkent, elsősorban a nehézipar leépülése és az agrártermelés visszaesése miatt. A globális éghajlatváltozási folyamat azonban tovább gyorsult és ezek a hatások a medence-jelleg miatt Magyarországot erőteljesebben érintik, mint Európa más földrajzi térségeit. A szakértői vizsgálatok szerint az ipar és a mezőgazdaság területén már csak kis dekarbonizációs lehetőség mutatkozik Magyarországon, ugyanakkor az energiatermelésben és -elosztásban, valamint az épületenergetika, továbbá a közlekedés területén van még mód az üvegházhatású gázok kibocsátásának érdemi csökkentésére.

Magyarország kitettsége és sérülékenysége az éghajlatváltozás várható hatásainak szempontjából globális és európai mércével mérve is jelentős. Vizsgálatok támasztják alá, hogy az országon belüli, a klímaváltozás hatásaival szembeni térségi sérülékenység is igen nagy eltéréseket mutat. A klímaváltozás kiváltó okainak megfékezése, csökkentése globális összefogást kíván, ugyanakkor a várható negatív hatásokra való hatékony felkészülés – lokális tervezést és helyi megoldásokat kíván. Ezért fontos az éghajlatváltozás hatásaira való felkészülést és az alkalmazkodást elősegítő a települési szintű klímastratégiai és programok kidolgozása.

Az önkormányzatok döntő szerepet játszanak a klímaváltozás hatásainak enyhítésében, főleg ha figyelembe vesszük, hogy az energiafogyasztás és a CO<sub>2</sub>-kibocsátás 80%-a városi tevékenységhez kapcsolódik. Az Európai Unió klíma- és energiacsomagjának 2008-ban történt elfogadását követően az Európai Bizottság által létrehozott Polgármesterek Szövetsége támogatja a helyi önkormányzatok fenntartható energiapolitika megvalósítása során tett erőfeszítéseit és a helyi és regionális szereplőket az uniós célkitűzések teljesítése érdekében mozgósítja.

A Fenntartható Energia Akcióprogram (SEAP) kulcsfontosságú konkrét intézkedéseket és projekteket tartalmaz. Az energia-megtakarításon kívül a SEAP egyéb eredményeket eléréséhez is hozzájárul, mint például:

- helyváltoztatást nem igénylő szakmunkák és stabil munkahelyek létrehozása;
- egészségesebb környezet és életminőség;
- jobb gazdasági versenyképesség és az energiától való nagyobb függetlenség.

A SEAP lehetőséget biztosít az anyag- és energiatakarékos technológiák alkalmazásával az ipar, az állattenyésztési ágazatok és az ahhoz kapcsolódó élelmiszeripar fejlesztésére is. A SEAP-okban a helyi önkormányzatok önkéntesen kötelezettséget vállalnak az energiahatékonyság javítására és a megújuló energiaforrások fokozott hasznosítására azért, hogy Magyarország összességében elérje az Európai Unió által 2020-ra kitűzött 20%-os CO<sub>2</sub>-kibocsátás csökkentését.

A SEAP alapján a TOP támogatást biztosít az önkormányzati tulajdonú épületállomány energiahatékonyság központú rehabilitációjára és a megújuló energiaforrások alkalmazására. Az energiamenedzsmentet pedig önkormányzati kedvezményezett esetén a TOP támogatja.

### **8.1.2 Fenntartható városi mobilitási terv (SUMP)**

A fenntartható városi mobilitási terv olyan új koncepció, amely alapvetően az EU által meghatározott klímavédelmi és energiahatékonysági célokat segíti. Az újdonságot a korábbi közlekedéstervezési gyakorlathoz képest az jelenti, hogy:

- nagyobb hangsúlyt helyez a lakosság és a különböző érdekcsoportok bevonására,
- a különböző szakpolitikai területek összehangolására (pl. közlekedés, területfejlesztés, gazdaságfejlesztés, környezetvédelem, szociális ügyek, egészségvédelem, közbiztonság, energetika, stb.), valamint
- a térségi/agglomerációs kooperációra.

A városi mobilitási terv legfontosabb hozzáadott értéke a költségmegtakarítás az önkormányzat és a városi szereplők számára, a személyre szabott közlekedési megoldások a várost használó csoportok számára, valamint a jobb, élhetőbb városi környezet. A fenntartható városi mobilitástervezés során mód van akár egyének (iskolások, mozgáskorlátozottak, idősek, stb.), akár vállalkozások számára a multimodális, ajtótól ajtóig való közlekedési megoldások kidolgozására. A mobilitástervezés a közúti infrastruktúra fejlesztése helyett olyan kiegyensúlyozott intézkedéscsomagban gondolkodik, amelyben jelentős szerepet kapnak a mérsékelt költségvonzatú közlekedésszervezési intézkedések. Az integrált tervezési megközelítés segíti a környezetbarát ágak, megoldások felé való átrendeződést, ami azért is fontos, mert a városnak sokszor egymásnak versengő jogi kötelezettségnek kell megfelelniük (pl. levegőtisztaság javításával, zajterhelés csökkentésével, stb. kapcsolatos országos és EU-s elvárások.) A Fenntartható Városi Mobilitási Terv funkcionális városban gondolkodik, a tervezés az együttműködésre alapoz.

### **8.1.3 „Kerékpárosbarát Marcali” brand**

A brand elősegíti Marcali integrált szemléletmódú, komplex fejlesztését (a kapcsolódó "szoft" projektelemekkel) és üzemeltetését. A tevékenységek célja, hogy a meglévő közlekedési hálózat vonzóvá, akadálymentessé, biztonságossá és kényelmessé váljon a kerékpárral közlekedők számára és az újonnan létrejövő infrastrukturális elemek is megfeleljenek e követelményeknek.

Marcali jelenleg nem tagja a Kerékpárosbarát Települések Országos Szövetségének. A kerékpárosbarát települések brandhez való csatlakozás lehetővé teszi az aktív turisták célzott megszólítását, lehetőséget nyújt az Önkormányzat és a vállalkozások közötti együttműködések kialakítására, munkahelyeket teremt és növeli a vállalkozási kedvet, valamint a szövetség szakmai gárdájának segítségével jó példákat ismerhet a város, műszaki, megvalósíthatósági ötleteket, segítséget kaphat a kerékpárúthálózat fejlesztéséhez, saját brandjének a kiépítéséhez.

### **8.1.4 A város közterületeinek közösségi használata és a helyi identitástudat növelése – a boldog város**

A jól működő városok felé elvárás, hogy az aktív és kulturált pihenéshez, szórakozáshoz, kikapcsolódáshoz, művelődéshez szorosan kötődő szolgáltatásokat is nyújtson, amelyek nemcsak a lakosság igényeit elégítik ki, hanem kiemelkedő szerepet játszhatnak az új (gazdasági, szolgáltatási, innovációs) fejlesztések megtelepedésében is.

E feladat magában foglalja a városi parkok és zöldterületek karbantartását, a vendéglátás, művelődési intézmények eltérő lakossági-, és turista-igényekhez igazodó összehangolt és ötletes

fejlesztését, támogatását is. Kiemelten érdemes támogatni a szabadidő értékes eltöltésével, a sporttal, az egészségtudatra neveléssel összefüggő piaci és civil kezdeményezéseket.

Ehhez kapcsolódik a helyi identitás és a lokálpatriotizmus erősítése is. A kultúra és tudás ma már a modern gazdaság és társadalomfejlesztés alapvető támogatója. A közösséghez és a lakóhelyhez kötődés, az identitástudat, lokálpatriotizmus, valamint a társadalmi szolidaritás megteremtése érdekében a társadalmi kapcsolatok tudatos építésének célrendszere szükséges, mivel e nélkül nem lehet növelni az itt élők életminőségét és együttműködési készségüket sem. Ennek érdekében az identitást erősítő események mellett további lehetőség a sajátos meghatározottságú városrészek (telepek), civil – városszépítő (építő, ápoló) szervezeteinek támogatása, illetve újabbak létrehozásának támogatása. A tudásalapú és akár a modern korral lépést tartó „digitális városprogram” elindításával feladatot is erősítheti a városról szóló információk, tudásanyagok internetes oldalakon való megjelenítése.

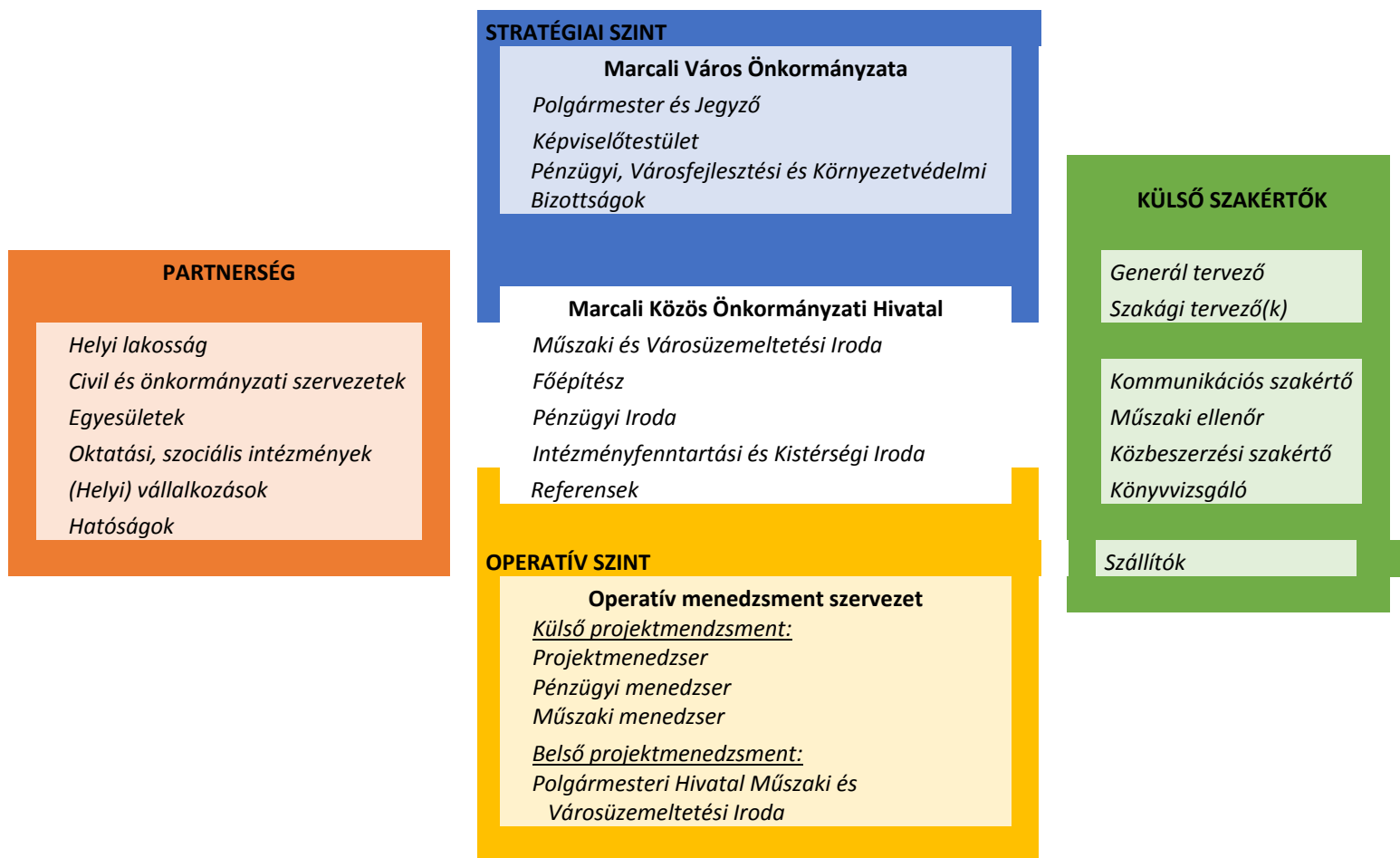
A helyi identitás erősítését szolgálja, hogy a város kialakítja saját imázsát. Ehhez fontos lépés a Kerékpárosbarát Települések Országos Szövetségéhez való csatlakozás, mellyel Marcali nyíltan kiáll a kerékpáros közlekedés fontossága mellett, ezzel beépítve azt a magáról kialakított énképébe. Emellett a város kapu és híd szerepet kíván betölteni a Nyugat-Dunántúl és a Balaton térsége között, melyet szintén beépít a róla kialakított képbe. Ehhez kapcsolódóan jelentős marketing tevékenységbe kezd a város, hogy mind a saját lakosságához, mind a kívülről érkezőkhöz eljuttassa Marcali marcaliságát.

### **8.1.5 Szabályozási tevékenységek, eszközök**

- A „**tervalku**” (Településfejlesztési Megállapodás/Szerződés), amely lehetővé teszi, hogy egyes nagy beruházások esetén, amely a település területén zajlik le, a beruházó és a települési önkormányzat között olyan szerződés kössen, amely mindkét fél számára előnyös és rögzített fejlesztési feladatokkal bír;
- Az **önkormányzat elővásárlási jogának gyakorlása** területek kivásárlásakor;
- **Városmarketing célú tevékenységek:** a város az integrált településfejlesztési stratégiában megfogalmazott célokkal, valamint azok eszközrendszerével összhangban, az ebben szereplő célok elérése érdekében hajtja végre marketingtevékenységét. Ehhez kapcsolódik a marketingkommunikáció, mint eszköz a magánbefektetők bevonására, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítására, valamint a létesítmények kihasználtságának növelésére. Mindez a fejlesztési eredmények ismertebbé tételét, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerejének kialakítását szolgálja. A marketingstratégia megvalósítása során a különböző brandekhez való csatlakozást napirenden tartja az önkormányzat, illetve helyi kezdeményezések támogatásával azokat valódi helyi, marcali branddé emeli;
- **Helyi adó- és illetékkedvezményekkel** bizonyos esetekben a magántőke mobilizálható, amelyet a Tervalkuban / településrendezési szerződésben rögzíthetnek a felek;
- **Ingtalngazdálkodási koncepció**, melynek keretében a város saját tulajdonú ingatlanait felméri, azok hasznosíthatóságát számba veszi.
- Az **önkormányzat kommunikációjában** a gyorsaságra, pontosságra és nyilvánosságra helyezi a hangsúlyt. Fontos számára, hogy a lakosok, és a helyi gazdasági szereplők is egy együttműködő, kezdeményező hivatallal találkozzanak nap, mint nap. Ehhez a digitális kommunikációt erősíti a város, elsősorban az online megjelenésének fejlesztése által, pl. GYIK létrehozása a helyi ügyek intézésének gyorsítása érdekében.

Az aktív városfejlesztési stratégia elsődleges eszköze az önkormányzat számára a kijelölt városfejlesztési akcióterületeken tervezett városfejlesztési akciók végrehajtása a közszféra és a magánszféra strukturált együttműködése.

## 8.2 AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEINEK MAGHATÁROZÁSA



Az ITS megvalósítása során a döntéshozói szintet Marcali Képviselőtestülete jelenti. A döntés előkészítési feladatokat a Polgármesteri Hivatal adott szervezeti egységei végzik.

A stratégiai menedzsmentet a polgármester és jegyző, a képviselőtestület és a Pénzügyi, Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság alkotja. Fontosabb feladatuk:

- Az ITS megvalósításának nyomon követése, elvárt eredmények, hatások értékelése.
- Az operatív menedzsment szint tevékenységének stratégiai szintű felügyelete, céljainak meghatározása, eredményeinek értékelése, szükség esetén korrekció kezdeményezése.

Az ITS megvalósításával kapcsolatos döntéselőkészítő feladatokat a Közös Önkormányzati Hivatal Műszaki és Városüzemeltetési Irodája végzi, a főépítész, valamint a Pénzügyi Iroda közreműködésével. Főbb feladatai:

- A városi társadalom és gazdaság igényeinek és lehetőségeinek feltárása, azok változásainak beépítése az ITS-be.
- A városfejlesztés külső és belső környezetében bekövetkezett változások figyelemmel kísérése, a célokra gyakorolt hatások elemzése.
- ITS partnerségi egyeztetések szakmai irányítása, felügyelete
- Szakmai stratégiai szinten a településközi koordináció biztosítása.

Az ITS-ben körvonalazott fejlesztések megvalósításának menedzsmentje az operatív menedzsment szervezet feladata.

A megvalósítani tervezett fejlesztéseket nem egy központi menedzsmentszervezet fogja össze, hanem a város képviselőtestülete, melynek operatív megvalósításáért, koordinálásért a Polgármesteri Hivatal illetékes osztályai felelnek.

A projektmenedzsment szervezet a Marcali Polgármesteri Hivatal dolgozóiból áll, akiknek munkaköri leírásában szerepelnek a projektmenedzsmentben elvégzendő feladataik.

Mivel a fejlesztési projektek többnyire önkormányzati tulajdonú és az önkormányzati törzsvagyonhoz tartozó területeken valósulnak meg a belső menedzsment feladat különösen jelentős, mivel nem csak projektek lebonyolítását jelenti, hanem az önkormányzati vagyonnal való helyes gazdálkodást is, mely minden esetben a köz érdekeit kell, hogy szolgálja. A külső projektmenedzsment szervezet alapvetően és elsősorban a támogatási szerződésekben rögzített feladatokhoz kapcsolódó projekt menedzsment szolgáltatás ellátását végzi., a Pénzügyi Osztály azonban minden esetben. Az egyes fejlesztések során a város vezetése igénybe veszi, támogatja szakmailag a civil szervezeteket, valamint együttműködik a gazdasági élet szereplőivel.

Az együttműködések és a megvalósítás során az alábbiakra helyezi különösen a város a hangsúlyt:

- ITS partnerségi egyeztetések anyagainak előkészítése, előterjesztése döntés-előkészítésre.
- A döntéshozók részére éves jelentés készítése az ITS megvalósításáról, a változó külső, belső tényezőkről, korrekciókról, társadalmi igények változásáról.
- ITS megvalósítási folyamatáról a lakosság tájékoztatására alkalmas információk összeállítása, évente legalább egyszer, jelentősebb változások esetén többször is.

A fejlesztések megvalósítása során lényeges a partnerségi tervezés megvalósítása, amely az előkészítésre és megvalósításra, valamint a monitoringozásra is kiterjed.

### **8.3 PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS TERVEZÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN**

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletnek megfelelően a partnerségi egyeztetés, együttműködés nem csak része, hanem kerete a tervező munkának. Az előkészítés és a teljes tervezési munka, majd a követés során biztosított a tervezés, majd a megvalósítás folyamatának, tartalmának nyilvánossága, a helyi társadalom és gazdaság szereplőinek partnerként történő bevonása. A partnerség, mint horizontális alapelv érvényesítése elengedhetetlen

- a települések jövőbeni társadalmi, gazdasági, kulturális fejlesztéseit, térszerkezetük alakulását, a tervezett fejlesztési programok irányait, a projektszintű forrásbevonást, a pályázatok tárgyát, volumenét és szinergiáját meghatározó, megalapozó stratégia, a tervezési dokumentumok tervezési folyamatában,
- a megvalósítása folyamán,
- a felülvizsgálat és értékelés, a szükséges korrekciók meghatározása során.

A partnerségi egyeztetési módszerek, eszközök és célcsoportok kiválasztása során meghatározó szempont volt, hogy a társadalom- és gazdaságfejlesztés hatékony és fenntartható módon való formálása csak a helyi közösség bevonásával, széles körű elköteleződésével, helyi értékek és problémák feltárására alapozottan képzelhető el. A tervekészítés folyamatába a társadalmi folyamatokban meghatározó, vagy a stratégia megvalósításában kulcsszerepet betöltő szervezetek és azok képviselői mind bevonásra kerülnek. Ezáltal a szervezetek tevékenységének jövőbeni eredményeit és elképzeléseit már a tervezés során meg lehet határozni és a stratégiai célok vagy a kulcsprojektek közé beépíteni.

A tervezés során az alábbi egyeztetések zajlottak a partnerségi folyamatba bevont szereplők részvételével:

- 2015. 01. 05: Kapcsolatfelvétel, a partnerségi folyamat meghatározása
- 2015. 01. 09.: A települési helyzetkép meghatározása (Irányító csoport és Munkacsoport)
- 2015. 03. 17.: Megalapozó vizsgálat áttekintése (Irányító csoport és Munkacsoport)
- 2015. 04. 08.: Településfejlesztési koncepció és a stratégiai célok meghatározása (Irányító csoport és Munkacsoport)
- 2015. 04. 14.: Városkörnyéki egyeztetés
- 2015. 04. 23.: Lakossági fórum
- 2015. 04. 30.: A tervezés eredményeinek ismertetése (Irányító csoport és Munkacsoport)

## 8.4 TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK

Az önkormányzat a város térségi szerepköréhez igazodva folyamatosan elvégzi az ITS végrehajtása során a térségi egyeztetéseket, amelyek biztosítják, hogy a város stratégiai fejlesztési irányai és az ehhez illeszkedő fő beavatkozások összhangban legyenek a környezet főbb szereplőinek stratégiáival és projektjeivel.

A település járásközponti szerepéből adódóan kiemelt fontosságúnak tartja a nagyobb térségi hatással bíró projektek esetében az érintett településekkel való kooperációt. Ez az előkészítéstől a megvalósításon keresztül a fenntartásig a teljes folyamatot felöleli. Ennek jelentőségét emeli, hogy a város fejlesztései nemcsak a várost, hanem járásának több települését is érinti, mivel a térség lakói a városban veszik igénybe a szolgáltatások többségét, sokan itt dolgoznak, kötődnek a városhoz. Természetesen mindez fordítva is működik, amennyiben egy járási település projektje a járásközpontot, vagy a járás több települését is érinti, a város is részt kíván venni az előkészítés, megvalósítás és fenntartás folyamatában is.

A város céljait a fentiek alapján is szükséges összehangolni nemcsak középtávon, hanem hosszú távon is a járás településeinek céljaival. A város vezetése különböző információs csatornákon keresztül tudatosítja a térség településeivel, illetve együttműködik velük a célok alakításában. Elsősorban a térség településeit is érintő intézményhálózat fejlesztés, és munkahelyteremtés kap prioritást kiegészítve a kapcsolódó közszolgáltatásokkal, melyeket a város és térsége igénybe vesz.

A város a jövőben is fenn kívánja tartani együttműködéseit, illetve azokat a céljainak megvalósítása érdekében bővíteni tervezi.

Ennek érdekében jelenleg az alábbi együttműködésekben vesz részt a város:

- víziközmű együttműködés;
- hulladék elszállítás és lerakás;
- a környező, járási, és járáson túli egy-egy fejlesztéshez köthető együttműködések, pl. kerékpárúthálózat-fejlesztés;
- Testvérvárosi együttműködések: Künzelsau (Ausztria), Medulin (Horvátország), Maroshévíz (Toplița, Románia);
- Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekszövetségének tagja;
- Kerékpárosbarát Települések Országos Szövetsége (tervezett együttműködés).

A város a jövőben is fenn kívánja tartani együttműködéseit, illetve azokat a céljainak megvalósítása érdekében bővíteni tervezi.

## **8.5 MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA**

### **8.5.1 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása**

#### **8.5.1.1 Módszertan**

A 2007 – 2013 közötti programozási időszak egyik fontos tapasztalata volt, hogy a célok megvalósulásának méréséhez szükséges adatok nem vagy csak korlátozottan voltak elérhetők, így a stratégia menedzselésének egy fontos eszköze nem állt a települések rendelkezésére.

Mivel a 2014 – 2020 közötti időszakban az eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnőtt, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni.

#### **8.5.1.2 A monitoring tevékenység szervezeti háttere és folyamata**

Az eredményes monitoring tevékenység feltétele, hogy az nyomon követés rendszerének kialakítása az előkészítés és a megvalósítás integráns részét képezze, meghatározva a folyamatokat, határidőket és felelősöket. A monitoring folyamata az alábbi lépésekből áll:

1. Egyértelmű célkitűzéseket megfogalmazó, világos beavatkozási logikára épülő településfejlesztési koncepció kialakítása.
2. Konkrét beavatkozásokat és részben projekteket, illetve a kapcsolódó finanszírozási forrásokat meghatározó ITS kidolgozása.
3. A monitoring és értékelési tevékenység alapját jelentő indikátorkészlet összeállítása – jelen fejezet összefoglalja az átfogó, tematikus és területi célokhoz kapcsolódó javasolt monitoringmutatókat, míg a projektszintű indikátorok az egyes projektek konkrét kidolgozásakor kerülnek meghatározásra.
4. A monitoring és értékelési tevékenység megalapozásához és eredményes végrehajtásához szükséges információk összegyűjtése
5. Az indikátorok teljesülésének nyomonkövetése a megvalósítás során.

A monitoring tevékenység alapvetően belső feladat, azaz a településfejlesztési koncepció és az ITS végrehajtásáért felelős szervezet felelősségi körébe tartozik. Célszerű kijelölni egy személyt, aki felelős a monitoring és értékelési tevékenység koordinációjáért és végrehajtásáért. A monitoringhoz kapcsolódó legfontosabb feladatok:

- a monitoringrendszer kereteinek kialakítása előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis megalkotásával;
- az indikátorok aktuális értékének – a terv szerinti gyakorisággal történő – összegyűjtése, rögzítése a monitoring rendszerben;
- rendszeres kapcsolattartás a projektek megvalósításért felelős személyekkel az indikátorok elérését nagymértékben befolyásoló kulcs-, hálózatos és akcióterületi projektek nyomon követése érdekében;
- éves monitoring jelentés készítése, amely tartalmazza a szükségesnek tartott beavatkozásokat a program végrehajtásába (a jelentést a menedzsmentért felelős döntéshozó testületnek kell jóváhagynia).

A monitoring tevékenység szervezeti háttérét az operatív menedzsment szervezet biztosítja, amely koordinálja a megvalósuló városfejlesztési beavatkozásokat, rendszeresen figyeli, gyűjti és rendszerezi azok indikátorainak alakulását. Minderről előterjesztést készül, amelyet az érintett Bizottságok tárgyalnak, és a Képviselő-testület hagy jóvá. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia végrehajtását és eredményeit a város Képviselő-testülete évenként áttekinti és értékeli. A beszámoló az alábbi témaköröket tartalmazza:

- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek és azok végrehajtásának állapota,
- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási információi (projekt költségvetése, források összetétele),
- városrészenként és tematikus célonkénti áttekintés a stratégia végrehajtásának kezdete óta megvalósult fejlesztésekről és azok eredményeiről,
- a stratégia indikátorrendszer alapján mért előrehaladás (az indikátorok kiinduló és célértékeinek, valamint azok aktuális értékének feltüntetésével).

## 8.5.2 Indikátorok meghatározása

### 8.5.2.1 Az indikátorokkal szemben támasztott követelmények

A monitoringrendszer hatékony működésének egyik alapja a szakmailag megalapozott indikátorkészlet meghatározása. Az alkalmazott mutatókkal szembeni alapvető kritériumok az alábbiak:

- **Specifikus** – az indikátor arra a célkitűzésre vonatkozik, aminek az eredményét, hatását méri;
- **Mérhető** – az indikátor számszerűen (mértékegységgel) kifejezhető;
- **Elérhető** – az indikátor bázis- és célértékét viszonylag gyorsan, könnyen és költséghatékony módon meg kell tudni határozni;
- **Reális** – a valós helyzetből és tervezett beavatkozások várható eredményeiből kiindulva kell egy ténylegesen elérhető célértéket kitűzni;
- **Aktuális** – az indikátornak az adott eredmény vagy output aktuális állapotára kell vonatkoznia, és alkalmasnak kell lennie időbeli nyomonkövetésre.



A stratégia eredményességének méréséhez elengedhetetlen, hogy a felállított célokhoz indikátorok – a célok elérését jelző mutatók – kerüljenek hozzárendelésre. Az eredményorientáltság erősítése a 2014-2020 közötti időszak EU kohéziós politikájának egyik kiemelt célja, így az eredmények mérése az előző időszakénál hangsúlyosabban jelenik meg a politika végrehajtásának minden területén. Az alkalmazott indikátorok fajtái:

- **Hatásindikátorok:** Ezen indikátorok teljes mértékben egyediek, az adott település sajátosságaihoz illeszkednek. Egy középtávú célhoz – annak összetettsége függvényében – 1-2 db indikátor kapcsolódik. Ezen indikátorok tekintetében a mérhetőség követelménye nem minden esetben teljesíthető. Tekintettel azonban arra, hogy a tematikus célokhoz kapcsolódó indikátorokat mérhető módon kell kialakítani, ezért a hatásindikátorok természetükből adódóan leginkább összetett mutatók és értékeik lehetnek leíró jellegűek is.
- **Eredményindikátor:** Ezeket az indikátorokat a tematikus célok eredményeinek meghatározásához használtuk és az operatív programok eredményindikátorait vettük alapul. Az egyes operatív programok Egyedi Célkitűzéseket fogalmazznak meg és ezen célkitűzésekhez kapcsolódnak az OP eredményindikátorai.
- **Kimeneti/output indikátor:** Az indikátorokat az integrált projektek méréséhez használtuk. Az egyes operatív programokban prioritástengelyenként kerültek meghatározásra az output jellegű mutatók. A tervezés során ezeket a mutatókat – amennyiben ezek illeszkedtek a megvalósításra tervezet beavatkozások (projektek) jellegéhez – a lehető legszélesebb körben beépítettük a monitoring mutatók közé.

## 8.5.2.2 A stratégia indikátorai

Cél	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
<b>Átfogó célok</b>						
Versenyképes, fenntartható, több lábon álló helyi értékteremtő gazdaság erősödése, foglalkoztatottság növelése	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	Hatásindikátor	db	10	IH	évente
Értékmegőrző, környezeti és társadalmi szempontból fenntartható fejlődés	Városfejlesztés: Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	Hatásindikátor	m <sup>2</sup>	1680	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
A lakosság életminőségének, valamint a műszaki és humán infrastrukturális feltételek javulása, a népesség növekedése	Elégedettség a települési környezet minőségével	Hatásindikátor	pontérték (1-10)	nem csökken	helyi önkormányzat, KSH	évente

Cél	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
<b>T1</b> - Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közsféra adatai nélkül	eredmény	fő	nem csökken	KSH	évente
<b>T2</b> - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása	közútfejlesztés az ipari park területén	Eredményindikátor	m	1500	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
<b>T3</b> – Színvonalas, munkaerő-kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés támogatása	Helyi felnőttoktatási programokban résztvevők száma	eredmény	fő	nem csökken	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
<b>T4</b> – Turizmusfejlesztés gazdasági szerepének növelése	Helyi idegenforgalmi adó bevételek változása	eredmény	ezer Ft	növekedés	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
<b>T5</b> - Helyi-térségi gazdaság fejlesztése, mezőgazdasági termelés ösztönzése a városkörnyéki települések együttműködésében	Helyi mezőgazdasági klaszter kialakítása	Eredményindikátor	db	1	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
<b>T6</b> – Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiaszükségleten belül	Eredményindikátor	PJ/év	nem csökken	MEKH	évente
<b>T7</b> – Minőségi lakókörnyezet	Elégedettség a települési környezet minőségével	eredmény	pontérték (1-10)	nem csökken	helyi önkormányzat, KSH	évente
<b>T8</b> - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi	Helyi mezőgazdasági termékek az iskolai	Eredményindikátor	db	nem csökken	Önkormányzati	évente

Cél	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
erőforrások racionális hasznosítása	étkeztetésben, csatlakozott iskolák száma				adatszolgáltatás	
<b>T9</b> - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek	A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	eredmény	%	nem csökken	központi módszer-tannal előre megállapított gyűjtés alapján	évente
<b>T10</b> - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése	Felújított, vagy újonnan épített humán szolgáltatást nyújtó intézmények alapterülete	Eredményindikátor	m <sup>2</sup>	növekedés	Kedvezményezett adatszolgáltatás	évente
<b>T11</b> – Városi igényeknek megfelelő fenntartható közlekedésfejlesztés	A járásközpontot közúton 20 percen túl elérő települések száma	Eredményindikátor	db	nem növekszik	TEIR	évente
<b>T12</b> – Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	Eredményindikátor	fő	nem csökken	FAIR	évente

Cél	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Bázisérték	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
<b>Területi célok</b>							
<b>V1-V14</b>	Lakónépeség száma	Eredményindikátor	fő	2011-es Népszámlálás városrészi adatai tartalmazzák	nem csökken	KSH Népszámlálás	tízévente
	Öregedési index	Eredményindikátor	fő		nem romlik	KSH Népszámlálás	tízévente
	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Eredményindikátor	%		csökken	KSH Népszámlálás	tízévente
	Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	Eredményindikátor	%		nő	KSH Népszámlálás	tízévente
	A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	Eredményindikátor	%		csökken	KSH Népszámlálás	tízévente
	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Eredményindikátor	%		nem nő	KSH Népszámlálás	tízévente
	Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	Eredményindikátor	%		nem nő	KSH Népszámlálás	tízévente

Beavatkozás	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
<b>Kulcsprojektek</b>						
MIP Logisztikai központ (K1-AT1)	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	output	ha	növekedés	IH	évente
A város szíve újraéled (K2.1-AT2)	Városfejlesztés: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	output	m <sup>2</sup>	növekedés	FAIR	évente
Városi korzózás (K2.2-AT2)	Városfejlesztés: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	output	m <sup>2</sup>	növekedés	FAIR	évente
Nemzetek fesztiválja (K2.3-AT2)	A fesztivál résztvevő kiállítói, szolgáltatói magánszféra és közszféra együttesen	output	db	nem csökken	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Bernáth Galéria felújítása (K2.4-AT2)	Városfejlesztés: Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	output	m <sup>2</sup>	növekedés	FAIR	évente
Értékünk a fa (K3.1)	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	output	db	növekedés	IH	évente
Piacorientált szakmunkásképzés feltételeinek megteremtése - gyakorlati oktatással kombinálva (K3.2)	Helyi felnőttoktatási programokban résztvevők száma	eredmény	fő	növekedés	KSH	évente

Beavatkozás	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
A munka érték (K3.3)	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közsféra adatai nélkül	eredmény	fő	növekedés	KSH	évente
Csak egészséges forrásból – Fedett piac csarnok felújítása (K4.1)	Fedett piac kialakítása – bioterméket értékesítő kereskedők száma	eredmény	db	növekedés	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Megyei központú zöldség - gyümölcs csomagoló helység, egyedi márkajelölés Somogy megyére (K4.2)	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	output	ha	növekedés	IH	évente
Térségi termény felvásárlást és értékesítést koordináló szervezet létrehozása (K4.3)	Helyi termény felvásárlást és értékesítést koordináló klaszter kialakítás	eredmény	db	1	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
<b>Hálózatos projektek</b>						
Alapfokú oktatási intézmények és óvoda épületek energetikai felújítása (H1)	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése	eredmény	kWh/év	csökkenés	FAIR	évente
Ökoturisztikai fejlesztés a Boronka-melléki Tájvédelmi körzetben (H2)	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságoknak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	output	látogatás/év	növekedés	létesítmények adatszolgáltatásai	évente

Beavatkozás	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
Gizella utca útéptés (H3.1)	Újonnan épített utak hossza	output	m	növekedés	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Marcali belterületi kerékpárutak kialakítása (H3.2)	Újonnan épített kerékpár utak hossza	output	m	növekedés	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Helyi közlekedésfejlesztés (H3.3)	Felújított és akadálymentesített buszvárók száma	eredmény	db	növekedés	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
<b>Akcióterületi projektek</b>						
Gombai városrész szociális város-rehabilitációja (AT3.1))	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	eredmény	fő	növekedés	IH	évente
Dózsa utcai szociális város-rehabilitációja (AT3.2)	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	eredmény	fő	növekedés	IH	évente
Gombavölgyi Turisztikai akcióterület (gyógy szálló befejezése) (AT4)	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságoknak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	output	látogatás/év	növekedés	létesítmények adatszolgáltatásai	évente
<b>Egyéb projektek</b>						
Múltunkért a jövő (E-B1)	A város szociális ellátásával való elégedettség	eredmény	pontérték (1-10)	növekedés	helyi önkormányzat	évente



Beavatkozás	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
Múltunkért a jövő (E-B2)	A város szociális ellátásával való elégedettség	eredmény	pontérték (1-10)	növekedés	helyi önkormányzat	évente
Vadásztársaságok egységes marketing stratégiája (E-S1)	Elkészült marketingstratégiák száma	eredmény	db	1	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Térségi termény felvásárlást és értékesítést koordináló szervezet létrehozása (E-S2.1)	Helyi termény felvásárlást és értékesítést koordináló klaszter kialakítás	eredmény	db	1	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Egyedül nem megy (E-S2.2)	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	output	db	növekedés	IH	évente
A szőlő és bor jövőjéért a Marcali-háton (E-S3.1)	Helyi felnőttoktatási programokban résztvevők száma	eredmény	fő	növekedés	KSH	évente
Bérlakás program (E-S3.2)	Újonnan épített, vagy felújított önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások aránya	output	%	növekedés	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Gombai városrész szociális városrehabilitációja (E-S4.1)	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	eredmény	fő	növekedés	IH	évente
Dózsa utcai szociális városrehabilitáció (E-S4.2)	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	eredmény	fő	növekedés	IH	évente